MARCEL LUCA

ATAC CU SPITFIRE LA BINDERDAAL

MARCEL LUCA

IN MEMORIAM

ATAC CU SPITFIRE LA BINDERDAAL

şi alte povestiri

Colecție 2014

ATAC CU SPITFIRE LA BINDERDAAL

Partea Întâi

I

Aflați la căderea nopții belgiene cam pe la jumătatea distanței dintre Antwerp şi Breda olandeză, pe Autostrada 14, neliniştiți şi de semnele unei furtuni de vară iminente, Alexander Wallace şi nepoata sa Wanda Dexter s-au hotărât să poposească la un motel, plantat strategic lângă o benzinărie din lanțul Schell.

După ce şi-au asigurat maşina, o decapotabilă închiriată Ford-Capri 2300GT şi au reținut două camere, s-au instalat în mica braserie cu orar non-stop, la o măsuță lipită de peretele de sticlă prin care puteau observa, panoramic, traficul rutier.

Localul, neaşteptat de cochet, aproape gol, rezona intim cu acordurile pline de viață ale formației *ABBA*, care îşi etala vestimentația pastelată pe ecranul unui televizor color, suspendat într-un colț al încăperii.

— Doamne, cât de mult îmi place cântecul ăsta, *Waterloo!* exclamă tânăra femeie, marcând ritmul melodiei cu vârful degetelor pe fața de masă albă,

apretată. Ştiai unchiule că-i hitul absolut în Europa, după ce-au luat premiul întâi, anul ăsta, la Eurovizion? Chiar acasă, în Anglia, la Brighton!

— Serios? răspunse distrat bărbatul trecut puțin de cincizeci de ani, blond, cu ochi albaştri-cenuşii, cu trăsături aspre, colțuroase. Presupun că anul 1974 i-a surprins într-o conjunctură fastă din punct de vedere astrologic! adăugă zâmbind, urmărind cu privirea un inel din fumul mentolat de țigaretă Salem, pe care îl lansase cu succes, o clipă mai devreme.

Wanda, zveltă, cu părul auriu, cu breton şi tăiat drept deasupra umerilor, cu ochii albaştri-standard ai familiei, cu un aer de adolescență remanentă la cei aproape treizeci de ani ai săi, spicuieşte cu voce cântată din lista-menu:

— *Waterzooi*!…

— Tocană suculentă de pui sau peşte! o lămureşte unchiul.

— *Anguilles au vert*…

— Anghilă în sos de verdeață!

— *Moules aux frites*…

— Midii fierte în abur cu cartofi prăjiți! Draga mea, cartofii prăjiți, sau frituur, cum le zice în limba flamandă, să nu-i consumi ca pe o simplă garnitură! Belgienii se laudă pur şi simplu că sunt inventatorii lor! Mda, au inclus cartofii prăjiți în brandul național…

O ospătăriță foarte tânără, bondoacă, pistruiată şi cu părul roşcovan strâns în „coadă de cal”, îi servi în tăcere şi cu gesturi precise, punându-le în față nişte porții uriaşe de moules aux frites şi o sticlă de vin Saucerre.

Alexander Wallace mai făcu un comentariu de cunoscător:

— S-ar fi cuvenit, în semn de respect pentru cutumele țării, să alegem şi una dintre cele peste trei sute de mărci de bere pe care le fabrică belgienii! Vreo bere brună, sau măcar o blondă Stella Artois… Dar dacă am ales totuşi un vin indigen, sper că patronul locantei nu va socoti că am făptuit o blasfemie!…

Mâncară în tăcere în timp ce frumoasele zeițe ABBA, Agnetha şi Frida, împreună cu Bjorn şi Benny, partenerii lor virtuozi, se unduiau pe ecranul televizorului Telefunken, în consonanță cu ritmurile trepidante ale altui şlagăr în suiş abrupt, *Honey, Honey…*

Dincolo de peretele de sticlă ploaia se dezlănțuise torențial. Traficul nocturn de pe autostradă se desfăşura cu intermitențe, mai numeroase fiind uriaşele automarfare, care ridicau de sub şirul de roți trene lichide prelungi, irizate în lumina suspendatelor lămpi fluorescente, gonind neobosite spre sau dinspre marele port Anvers.

După ce fata bondoacă şi pistruiată sfârşi de adunat farfuriile golite în bună parte, îşi aprinseră amândoi câte o țigare, cu privirile pierdute dincolo de geamul aburit, pe care se scurgeau aplatizate de viteza căderii, stropii grei de ploaie.

După un calup de spoturi publicitare care îndemnau copiii să-şi convingă mămicile să le cumpere puzzle-ul de ciocolată Mapamond, spre a le fortifica cunoştințele de geografie, iar pe adulți să nu rateze promoțiile de piscine gonflabile Exotique, emisiunea de ştiri TV de la ora unsprezece, începu prin a face o febrilă trecere în revistă a reacțiilor principalelor personalități politice ale

lumii, la incredibila evoluție a scandalului Watergate: demisia Preşedintelui Statelor Unite, Richard Nixon.

— Unchiule, chicoti Wanda transfigurată de o evidentă satisfacție, care îi deconspira, cumva, simpatiile stângiste la modă printre tinerii universitari. Cretinului ăstuia de Nixon, cu veleitățile lui de conspirator, a doua bombă a secolului – demisia unui preşedinte american – i-a explodat sub fund aproape în mod aniversar: prima, cea pe bune de la Hiroşima, s-a întâmplat la 6 august 1945, astalaltă azi, în 8 august 1974, la proporții mediatice asemănătoare pentru contemporani!...

— Ei bine, draga mea, s-ar prea putea ca poimâine, în 10, la festivalul de aerostate de la Binderdaal, o altă bombă să răvăşească opinia publică, într-o măsură în care toate paradigmele existenței noastre în timp şi spațiu să fie date peste cap!

— Mă sperii, râse nepoata, în timp ce desfăşura pe masă harta rutieră după care scotocise în geanta de voiaj aflată pe un scaun alăturat. Uite, m-ai momit în excursia asta pe continent, traversând Canalul cu feribotul de la Hull la Oostende, am străbătut Belgia val-vârtej prin Gent şi Anvers, urmează să tăiem Olanda prin Breda, Utrecht, Amersfoort şi Zwolle, după care capătul de linie e un festival de baloane cu aer cald! Poate mi-ar fi plăcut mai curând un festival pe la Veneția, sau măcar unul de film, la Cannes sau la Berlin...

— Exact, mormăi bărbatul. Totuşi, nu te-am momit cum spui, ci te-am rugat să mă însoțeşti într-o călătorie de mare însemnătate pentru mine şi care, dacă raționamentele mele sunt corecte, ar putea să te aducă mai aproape de adevărul dispariției lui Cyril...

— Păi, tata a fost doborât într-o luptă aeriană, cu o lună înainte de a mă naşte, chiar pe lângă Bindervillul ăsta…

— Binderdaal!

— Aşa! Doar că nu s-au găsit urme materiale, de niciun fel, după război. De parcă ar fi căzut într-un deşert fără margini şi nu într-o zonă locuită…

— Într-adevăr, eu însumi am cercetat arhive şi am vorbit cu oameni ai locului sau cu foşti militari germani dislocați în zonă, la vremea aceea, dar n-am aflat nimic despre soarta lui. Ca să-ți dai seama ce m-a îndemnat să te asociez în expediția asta, am să-ți relatez, cu amănunte pe care m-am ferit să le mai comunic şi altora, cu excepția unor ofițeri de informații militare, spre sfârşitul războiului, istoria ultimei misiuni de luptă pe care am executat-o sub comanda lui Cyril Dexter, tatăl tău, pe-atunci un tânăr chipeş de douăzeci şi opt de ani, pe care din păcate nu ai apucat să îl cunoşti…

II

Două câte două, avioanele de vânătoare *Spitfire* IX B ale escadrilei 216 „Fox”, decolau în dimineața mohorâtă din 16 noiembrie 1944, de pe aerodromul de campanie de lângă orăşelul belgian Hechtel.

Forța ascensională a motoarelor Rolls-Royce înscria cu repeziciune pe deasupra lizierei de pădure care mărginea pista de zbor cele douăsprezece aparate, care s-au regrupat rapid, dincolo de capătul ei, cu uşurința rutinei, în formația de luptă alcătuită din trei patrule a câte patru avioane.

La manşa maşinii sale de atac, purtând indicativul de apel radio Fox Red Two, *Flying Officer* Alexander Wallace, îl seconda conştiincios, pe partea dreaptă, pe vărul său *Flight-Lieutenent* Cyril Dexter, energicul *Squadron Leader* al escadrilei.

Se strecurau printre cumuluşii răzleți dar masivi, de culoare alb-lăptoasă pe margini şi cu pântecele cenuşiu burduşit de precipitații iminente, aflați pe la şase sute de metri, urcând până la înălțimea de marş de nouă mii de metri, dincolo de plafonul de cirrostratus, desfăşurat ca o pânză albă cu străluciri sidefate, aproape transparentă, de unde au luat cap-compas spre raionul de întâlnire cu armada de bombardiere britanice şi americane.

Pentru Alexander Wallace şi camarazii lui briefingul de pregătire a misiunii, susținută cu două ceasuri mai înainte de *Wing Commanderul* Aloys Graham şi un ofițer de informații necunoscut, în frigurosul *Intelligence Room* improvizat într-un hambar prăpădit, fusese un detonator al imaginației fiecăruia dintre ei.

În esență, sarcina lor era de a asigura, alături de alte 1300 de avioane de vânătoare aliate, *Tempest*, *Typhoon* şi *Spituri* englezeşti şi *Thunderbold* şi *Mustanguri* americane, escortarea dincoace de Canalul Mânecii a 1188 de bombardiere grele britanice şi 1204 americane, care aveau misiunea de a lovi fortificațiile şi concentrările de forțe germane dintre râurile Maas şi Rin, în vederea sprijinirii ofensivei terestre declanşate spre est de Grupul de armate 21 al Mareşalului Montgomery, în nord şi Armatele 1 şi 9 ale generalului Bradley, în sud.

Wing Commanderul Aloys Graham, un bărbat uscățiv, la vreo patruzeci de ani, cu părul rar, şaten, pieptănat fără cărare peste cap, cu nasul prelung instalat deasupra mustației arătoase, îngălbenite de tutun şi cu bărbia proeminentă, le-a prezentat în stilul lui egal, flegmatic, itinerarul şi obiectivul operațiunii la care aveau să ia parte.

Pe harta mare desfăşurată pe un panou din spatele său, le indică traseul marcat de un şnur roşu, fixat cu pioneze în punctele: Baza aeriană „Fox" de la Hechtel, oraşul Venraij, ca zonă de contact cu falangele de bombardiere, Maashees, punctul de desprindere de coloana principală a grupului de şaptezeci de Liberator şi Fortărețe Zburătoare, cu viraj spre nord pe cursul râului Maas până la Saint Agatha, traversarea Rinului la Zevenaar, apoi, de la Rheden, tot spre nord, urmând traseul râului Ijssel, până la Binderdaal, ținta finală situată între Zwolle şi Kampen, după care urma, firesc, întoarcerea pe o rută oarecum mai lineară.

Şi-au notat cu toții cu maximă concentrare orarul fiecărei etape, altitudinile de zbor, frecvențele şi codurile radio, apoi au privit cu interes spre maiorul necunoscut, reprezentant al serviciilor de spionaj militar, un bondoc cu ochelari rotunzi pe un nas roşu, butucănos, care începuse să-şi dreagă glasul.

— Domnilor, începu el cu voce joasă, dar surprinzător de catifelată pentru un om cu fizionomia unui straşnic băutor de bere, trebuie să vă atrag atenția de la bun început că misiunea dumneavoastră nu este una dintre cele cu care v-ați obişnuit în ultimele săptămâni. După cum observați, de-asupra localității Maashees, un „calup" de şaptezeci de bombardiere americane se

desprinde de coloana principală şi virează spre nord, urmând în cele din urmă firul râului Ijssel, incercând să ia prin surprindere apărarea antiaeriană şi să lovească decisiv instalațiile vizate în perimetrul zonei Binderdaal, de unde ni se expediază încă blestematele de bombe zburătoare!

Maiorul îşi drese glasul şi, plimbând o baghetă prin apele Mării Nordului de pe hartă, continuă:

— S-a mai încercat distrugerea acestui obiectiv de trei ori la rând, ruta de atac traversând insulele Frisice, dinspre nord-vest spre sud-est, dar de fiecare dată eşecul a fost total, Flakul nemțesc fiind peste măsură de eficient. De fapt, informatorii noştri din rezistența olandeză susțin că, pe lângă bateriile de 37 şi 20 de milimetri pe afeturi duble sau cvadruple, ar mai exista prototipul unei instalații antiaeriene cu efect de-a dreptul devastator. După cum vi s-a arătat, o țintă principală este centrala electrică, chiar dacă de obicei astfel de structuri de infrastructură civilă sunt pe lista uzuală de interdicție la atac, însă se pare că acel prototip misterios de armă funcționează prin alimentarea directă cu un mare volum de energie electrică. Oricum, trebuie să reuşim, cu orice preț, pentru a elimina definitiv şi din această zonă, ultimile rampe de lansare a bombelor reactive V-2, care chiar în aceste zile lovesc portul Anvers, de-abia cucerit de noi, atât de necesar pentru aprovizionarea trupelor combatante…

L-au înconjurat cu toții, zgomotoşi, pentru a studia îndeaproape cele mai recente fotografii ale cercetării aeriene.

Alexander Wallace aruncă o privire fugară la cronometru şi după ce îşi potrivi mai bine masca de oxigen pe față, scoase butonul de siguranță al armelor şi reverificând contactul colimatorului, îi privi aproape superstițios reticulul strălucitor.

Dedesubt, pe la 7500 de metri, desprinse deja de coloana nesfârşită a armadei aeriene care îşi continua drumul spre vest, cele şaptezeci de bombardiere se înscriseseră, printr-un viraj larg, acoperind cursul râului Maas, în traiectoria planificată spre nord.

În valul frontal, încastrate parcă aripă-n aripă, purtând fiecare aproape şase tone de bombe, zburau familiarele cvadrimotoare B-17, supranumite pe bună dreptate „Flying fortress", datorită puterii de foc a celor treisprezece mitraliere Colt de calibrul 50, orientate spre toate direcțiile. Înaintau parcă fără grabă la viteza lor de 480 km pe oră, vârstând ochiurile de cer senin cu trenele albe şi groase de condensare, urmate în formație la fel de compactă de redutabilele B-24 „Liberator".

După aproape 165 de km de zbor fără vreun semn de alertă din partea inamicului, se apropiau de obiectiv încredințați cu toții că misiunea începuse sub cele mai bune auspicii şi că surpriza atacului va determina un efect nimicitor.

Brusc, dar conform orarului, Cyril Dexter comandantul escadrilei Fox suspendă tăcerea-radio, ordonând largarea rezervoarelor suplimentare de combustibil.

Cu trei minute înainte ca primele *Fortărețe zburătoare* să înceapă survolul perimetrului-țintă, şeful patrulei galbene, amplasată în dreapta formației de luptă, le

ridică instantaneu, tuturor, nivelul de adrenalină, urlându-le în căşti:

— Atenție, Fox leader, opt nemțălăi ne cad în cap de la ora trei!

Într-adevăr, un stol de *Messerschmitt* 109 K, fără să pară a-i lua în seamă, cobora abrupt spre bombardierele impunătoare care defilau netulburate spre obiectiv.

Aproape suprapunându-se, vocea tărăgănată, inconfundabilă, a comandantului se făcu, din nou, auzită:

— *Hullo*, Fox albastru şi galben degajează şi atacă hunii de la ora nouă! Fox Roşu mă urmează pentru interceptarea altui grup inamic dedesupt, la ora unu. Vânătoare liberă! Executarea!

Venind aproape din față, mai jos, pe la vreo şapte mii de metri, mascate cu intermitență de o puzderie de coloane de nori ca nişte turle strălucitoare de zăpadă pufoasă, şase siluete familiare de *Focke Wulf* 190, supranumitele „bot-lung”, se strecurau apropiindu-se hoțeşte de marile cvadrimotoare.

Alexander Wallace în sincronizare perfectă cu vărul său Cyril, la fel ca şi ceilalți doi coechipieri care îi urmau, acționă cu o lovitură puternică palonierul stâng şi împingând în față manşa, se înscrise într-un picaj vertiginos. Cu tunurile dezăvorâte, cu degetul crispat nervos pe declanşator, cu puțin înainte de a deschide focul, văzu cum germanii degajează dintr-o dată lateral, la dreapta şi la stânga şi ridicându-se la lumânare, parcă sprijinindu-se în trenele alburii de la vârful aripilor, par corolele unei flori imense care se deschide spre a fi văzută numai de spectatori privilegiați.

— *Hullo*, băieți! Acționăm în celulă, perechi, foc de voie! După ei!…

Glasul *Squadron Leaderului* răsunase din nou, cu un ton perceptibil de exaltare, în timp ce îşi înscria aparatul într-un cabraj maxim pentru a lua din nou înălțime.

Cu manşa proptită acum în burtă, Wallace urca cu ochii pe profundorul avionului Fox Red One, care printr-un *immelmann* impetuos tocmai se fixase în spatele unui Bot-lung pe care îl perforă cu o salvă scurtă a tunurilor sale de 20 mm, trimițându-l în vrie învăluit de scânteieri de glicol aprins şi fum negricios.

— Atenție, Fox Red Two, ai în spinare un bandit! se auzii vocea nervoasă a numărului patru din patrula roşie.

Aproape instantaneu, tănărul *Flying Officer* văzu un snop de trasoare portocalii căutându-l razant pe deasupra cockpitului, aşa că folosind un procedeu verificat, glisă puternic pe aripa dreaptă, redresă şi cu o voltă energică, ajunse din pradă, vânător. Apăsând cu satisfacție butonul multiplu, concentră tirul celor două tunuri şi patru mitraliere asupra avionului inamic, spulberându-i aripa stângă chiar la încastrarea cu fuselajul şi prăvălindu-l spre pământ într-o vrie fără speranță.

Cu inima încă bătându-i cu putere, Alexander Wallace aruncă o privire în jur şi constată cu surprindere că rămăsese singur, radioul făcînd auzite doar ecouri de interjecții, înjurături înfundate şi crâmpeie de conversație repezită.

Dedesubt, lateral în stânga, prea puțin afectate în geometria ordinii de zbor de atacurile sporadice ale aviației germane, bombardierele americane tocmai

intraseră sub focul intens al artileriei antiaeriene de la sol, ale cărei amplasamente erau la rândul lor atacate în picaj de noile avioane *Tempest* şi de *Beaufighter* de asalt, care căutau de fapt, cu precădere, țintele „Noballs”, numele de cod al rampelor de lansare a bombelor zburătoare V-2.

Pe zgomotul de fond al descărcărilor electrostatice, în căştile radio se auzi, tensionată, chemarea comandantului Dexter:

— *Hullo*, Fox Red Two, sunt încolțit de doi nemțotei insistenți şi cobor pe curs doi-doi-zero! Asigură-mi asistență... Fox Red Two, cobor pe curs doi-doi-zero!...

Trezit ca de-un duş rece, vărul rătăcit preluă capul-compas ordonat şi începu o nouă coborâre vertiginoasă, baleind încordat cu privirea spațiile libere dintre norii altocumulus alb-cenuşii, sub formă de rulouri sau lentile aproape translucide.

L-a zărit la timp pentru a-şi calcula perfect unghiul de atac asupra unuia dintre cei doi urmăritori, pe care l-a „executat” impecabil cu perechea de tunuri, lovindu-l lateral în capota motorului. Parcă scuturat de o mână nevăzută, silueta elegantă a avionului *Focke Wulf* 190, cu spinarea lui vopsită în verde-măsliniu şi burta galbenă, execută cîteva zig-zag-uri dezordonate, apoi se prăvăli pe spate, însemnându-şi căderea printr-o volbură de fum negricios.

Vocea îngrijorată a *Squadron Leaderului* se făcu din nou auzită:

— Alex, am probleme cu direcția! Guvernez cu greu aparatul! Cred că Frankenstein hitleristul mi-a lovit ampenajul vertical! Dacă poți, sprintează şi ia-l de pe mine!

— *Voila, my lord, les jeux sont fait accompli, rien ne va plus!*

În timp ce-şi proba umorul englezesc cu o replică în franceza exersată în trecerile sale prin câteva cazinouri înainte de război, Wallace tocmai executa o voltă spre dreapta care îl aducea la vreo trei sute de metri în flancul vânătorului german, de unde îşi dirijă tirul incandescent al trasoarelor celor patru mitraliere deopotrivă asupra crucii negre tivite cu alb de pe fuselajul svelt, a carlingii strălucitoare şi a capotei galbene a motorului , care explodă aproape instantaneu. Rămăşiţele aparatului se prăbuşiră înveşmântate într-o trenă turbionară de flăcări şi fum.

Cu fruntea asudată în ciuda temperaturii scăzute, îngreţoşat de mirosul de cordită şi de metal oxidat, învingătorul se alinie în stânga comandantului său, care continua să piardă din înălţime, manevrându-şi *Spitul* cu evidentă dificultate, însemnându-şi traiectoria cu o dâră diafană de fum albicios de glicol scuipat de tobele de eşapament.

— Mulţumesc, Alex! se făcu auzit *commanderul* Dexter. Asigură-mi protecţia până depăşim perimetrul obiectivului. Dacă dincolo de el nu mă pot redresa, trebuie să mă abandonezi… Uite că începe circul!…

Într-adevăr, în jurul lor începură să înflorească exploziile negre ale artileriei antiaeriene grele de 88 mm, iar ei coborau în acelaşi timp, inexorabil, spre plafonul de acţiune a Flakului german automat de 37 şi 20 mm, care înălţa un baraj dens de trasoare portocalii sau roşii spre bombardierele americane ce tocmai îşi deschideau trapele din pântece, funeste ca o legiune de cutii ale Pandorei.

Zburau amândoi într-un tandem descendent care-i apropia de intravilanul orăşelului Binderdaal, depăşind pe latura stângă cotul râului Ijssel care se îndrepta spre nord-vest, apoi din nou spre nord, învăluind ținta principală, centrala electrică cu înaltu-i coş de fum, de care se apropia valul devastator de foc al covorului de bombe lansate din cer.

O lăsaseră deja în urmă, sâcâiți la cei două mii de metri la care se aflau de proiectilele AA cu autodistrugere de 37 mm, când Alexander Wallace observă cum dintr-un punct situat lângă obiectivul principal, țâşneşte translucidă dar vizibilă într-o nuanță de albastru-imperial, cu striații lenticulare verzui, o structură scânteietoare, pulsatilă, de formă conică, ce cuprinde în căuşul ei cvadrimotoarele, iar spre marginile sale, pe ei înşişi.

Surprins, pentru o mai bună vizibilitate, glisă pe-o aripă virând puțin la stânga, observând stupefiat cum, în urma lor, falanga de bombardiere, pe măsură ce atinge un anume aliniament, se învăluie într-o mantie ca de arc voltaic, după care dispare cu desăvârşire de pe cer. Revenind la cursul inițial, alături de vărul său aflat în dificultate, Alexander îi comunică încercând să-şi stăpânească tremurul vocii:

— Cyril, dacă nu ne mişcăm mai repede, am dat-o dracului!

— E-n regulă! Mai prind ceva viteză dacă coborâm în picaj moderat spre 500 de metri …

Depăşind centura nordică a bateriilor AA, cu speranța că nu sânt angajați pe o traiectorie care să-i poarte pe deasupra unei Flaktrap, cum numeau ingenioasele capcane antiaeriene germane, treceau acum peste

terenuri agricole înzăpezite, parcelate de numeroase canale de irigație, pe firul cărora străluceau în lumina difuză a după-amiezii, fâşii de apă înghețată, apropiindu-se de limita translucid-perlată a spațiului controlat de fenomenul insolit generat de la sol.

Chiar înainte de-a atinge limanul, *Flying Officerul* observă cu neliniște cum de jos, dinspre punctul de lansare, mărindu-şi mereu dimensiunea, se înalță ca un dop prin apă, una din lentilele de lumină verzuie, care învăluindu-i fulgurantă, le-a transmis preț de o fracțiune de secundă, senzația năprasnică a unei descărcări electrice la nivelul fiecărei celule din trup.

Buimăcit, pătruns de o imensă oboseală, cu muşchii mâinilor şi picioarelor svâcnindu-i dureros şi necontrolat, Alexander Wallace îşi descleştă cu greutate ochii încercând să se regăsească. Îi închise aproape instantaneu când întorcând capul spre dreapta, incandescența albă a soarelui îl orbi pentru câteva clipe, fixat între orizont şi zenit, pe un cer azuriu, nesfârşit, marcat pe alocuri, la mare înălțime de nori cirrus, ca nişte bucle de păr albe, cu străluciri sidefate.

Dedesupt, se desfăşurau netede între canalele rectangulare de apă fânețe şi păşuni de un verde crud, pe care păşteau paşnic grupuri mici de vaci bălțate sau se mişcau purtându-şi cositoarele tractoare vopsite în culori pastelate.

După apeluri repetate prin radio către comandant rămase fără răspuns, pilotul numărul 2 al patrulei roşii i se alătură acestuia la câțiva metri distanță, cerându-i prin semne cu mâna restabilirea contactului audio. Printr-o pantomimă destul de elocventă, Cyril îl lămuri

că radioul e mut şi pentru el şi că deocamdată misiunea lui este de escortă şi protecție deasupra aparatului său.

Alexander observă în față, dincolo de transversala unui mare canal colector, în unghiul pe care acesta îl făcea cu firul râului Ijssel, desfăşurându-se spre nord-vest, acoperişurile de ardezie ale orăşelului Binderdaal. La verticala lui pluteau, îndepărtate, la diferite înălțimi, mai bine de două duzini de baloane de baraj, a căror ciudățenie aparentă era faptul că aveau forma unor lacrimi uriaşe şi viu colorate şi nu pe cea familiară de cârnat zugrăvit în culori mohorâte de camuflaj.

„Vulpea" zburătoare Red Two se dezmeticea pe măsură ce secundele se scurgeau, apropiindu-se de marginea sudică a localității. Percepea fără să găsească o noimă, că soarele de dimineață care-i strălucea în plexiglasul postului de pilotaj nu era acelaşi din pragul înserării de acum câteva minute, că peisajul terestru împodobit de-o exuberantă vegetație estivală l-a înlocuit pe ce-l acoperit de zăpadă spulberată, pe care îl survolase de la decolarea de pe înghețatul aerodrom de campanie belgian.

În față, pe traiectoria obligată de zbor a *Spitului* rănit în luptă se desfăşura o perdea de pădure, dincolo de care puteau spera să afle un teren acceptabil pentru o aterizare forțată, prea periculoasă până acum din pricina rețelei dense de canale de irigare în care aparatul putea capota, fără vreo speranță de a nu se face fărâme.

Hotărât să facă o cercetare prealabilă, cu riscul de a-l lăsa cîteva minute fără vreo protecție, Alexander îşi atenționă vărul prin semne energice făcute cu mâna înmănuşată, potrivit codului uzual folosit în timpul zborurilor cu consemn de tăcere-radio şi împingând

energic maneta de gaze, mări viteza fără a lua înălțime, în speranța de a fi obseravat cât mai târziu de observatorii de la sol.

Pe punctul de a depăşi pădurea de foioase observă cum înaintea lui se deschide un larg câmp înierbat, în spatele căruia se disting un şir de clădiri joase, prelungi, o construcție cu două niveluri şi un turn de control familiar oricărui pilot, secondat de un catarg înalt pe care flutura alene o pungă de vânt, în fața cărora se aşterneau, orientate diferit, două piste albe de beton, cu câteva bretele înguste între ele şi spre cîteva hangare metalice.

Între piste şi liziera pădurii, tocmai se ridica maiestuos, un balon impunător, vopsit în roşu-cardinal, pe care era inscripționat desluşit, cu litere albe, italice, sintagma „Spirit of Germany". Sub el, la sol, se agitau mai multe personaje, mişcându-se de colo-colo şi fluturându-şi brațele.

„Să fi câştigat nemții războiul?" Întrebarea nerostită îi trecu prin minte lui Alexander, acceptând astfel pentru o clipă, fără să conştientizeze, că traversează, cumva, un timp care nu-i aparține, în care n-are ce căuta. „Dar de ce oare xenofobii de hitlerişti ar scrie matricola unui aerostat în limba engleză?"

Trecu la înălțime mică, aproape în razmot, ca pentru un atac la sol pe lângă nacela balonului, surprinzând secvențial figurile alarmate a celor doi aeronauți, îndreptându-se temerar şi nesăbuit spre clădirea principală a ceea ce părea a fi un aeroport.

Parcă pentru a-i veni în întâmpinare, din furnicarul de oameni care mişunau în jurul aerogării se desprinse o maşină decapotabilă, condusă de o femeie, alături de

care un bărbat, ridicat în picioare, ținea pe un umăr o instalație îndreptată în mod evident spre el.

Chiar dacă nu avea lungimea temutelor lansatoare germane de grenade antitanc, *Faustpatronen*, în noile circumstanțe în care timpul părea că o luase razna, aviatorul britanic acceptă fatalist ideea că avea de-a face cu o sculă perfecționată, mai sofisticată.

Cu toate că ştia că îşi epuizase mai devreme toată muniția în duelurile marțiale dintre el şi redutabilele *Focke Wulf* 109 „Bot-lung", dezăvorî cu iuțeală siguranțele armelor, aprinse colimatorul şi, de amorul artei, fixă reticulul fosforescent pe silueta bărbatului din automobil.

Alexander Wallace trăia, în joacă, clipa de grație a unui participant la o ruletă rusească atunci când apăsă butonul de declanşare a focului şi auzi, ca răspuns, culasele mitalierelor clămpănind, armând în gol. Nu mai zăbovi în postura periculoasă pe care şi-o asumase inutil, şi înainte ca să încaseze o lovitură adevărată de răspuns, execută o voltă energică spre dreapta schimbând direcția la 180 de grade, iar după ce se înşurubă într-un tradițional tonou al victoriei, reîntorcându-se desupra pădurii de stejari, începu să-şi caute prin văzduhul senin vărul şi comandantul.

Îl localiză mai repede decât se aşteptase, după coloana de fum care se înălța alene, dintr-un punct aflat chiar la poalele pădurii proptite în digul înalt al canalului colector.

Trecu îndurerat de două ori pe deasupra epavei, pe care un grup de bărbați echipați cu salopete kaki o acopereau cu zăpadă carbonică, pentru a surprinde pe pelicula fotomitralierei fuselajul contorsionat, cu aripile

frânte, ca şi cele trei autospeciale grupate la baza taluzului abrupt, pentru a certifica la Bază sfârşitul tragic al *Squadron Leaderului* escadrilei 216 „Fox”, *Flight-Lieutenent* Cyril Dexter, apoi, luând impetuos înălțime, puse cap-compas pe nefasta centrală electrică, pe care o intuia, inexplicabil, ca fiind cheia revenirii lui într-o realitate recognoscibilă.

Chiar dacă devenise aproape insesizabil în spectrul vizibil, hotarul pe care îl traversase cu mai puțin de un sfert de ceas mai devreme, îi provocă cu aceeaşi intensitate senzația atroce de durere absolută, multiplicată cu suma miliardelor de celule ale trupului său.

Vlăguit peste măsură dar deja conştient că e totuşi întreg, aşa cum era țintuit în chingile scaunului de pilotaj, Alexander Wallace, în nevoia imperioasă de a afla realmente pe ce lume se află, găsi resursele necesare pentru a înclina uşor avionul şi a putea privi mai lesne peisajul pe care îl survola.

În dreapta lui se întrevedeau printre dârele vălurite de ceață, încă diafană, porțiuni din structura intactă a centralei electrice, rezemate parcă de coşul de fum. În jurul ei, pe o rază de cîteva sute de metri solul părea nederanjat, acoperit fiind de porțiuni răzlețe de zăpadă. La relativ mică distanță, spre sud, se vedeau craterele imense, încă fumegânde, din zona pe care apucaseră să o lovească bombardierele şi de care nu putuseră trece, anihilate de arma miraculoasă a germanilor.

Prin negura înserării care se îndesea grăbită şi de bancurile mari şi dense de stratus ce se fugăreau pe la vreo două mii de metri, strălucii surprinzător de stingheră, rafala de trasoare multicolore a unei

mitraliere AA cvadruple. Cele patru gheare luminoase greblară preț de zece secunde plafonul cenuşiu de nori, la întâmplare, apoi se ascunseră.

Alexander oftă uşurat când verificând radioul, constată că radiofarul, care-i asigura automat capul-compas pentru întoarcere, funcționează fără probleme.

Călăuzit de firul nevăzut, cu ultimul gallon de combustibil, cu luminile de poziție aprinse, scuipând scântei roşii din eşapamente, ateriză în cele din urmă pe pista înghețată, străjuită de torțele prietenoase de balizaj ale aerodromului de campanie de lângă orăşelul belgian Hechtel.

III

Cu ochelari imenşi de soare şi cu o pălărioară albă în stil safari ocrotindu-i creştetul blond, Wanda conducea cu o concentrare sporită nervosul Ford-Capri, fiind mai puțin familiarizată cu tracțiunea pe spate a maşinii şi străduindu-se să strunească ce-i 125 de cai-putere ai motorului de 2300 cmc, la limita de 120 de kilometri pe oră impusă de legea rutieră olandeză.

Goneau sub cerul splendid de vară pe Autostrada 28, care unea, aproape rectlinie, Harderwijk de Zvolle, unde urmau să înnopteze, înaintea Festivalului aeronautic de la Binderdaal.

Alexander Wallace şi el cu ochii ocrotiți de ochelari fumurii şi cu o pălărie uşoară de paie de orez, cu fason de melon, trasă pe frunte, părea că dormitează, aşa cum stătea cu ceafa lipită de tetiera îmbrăcată în piele maronie. Ascultând freamătul continuu al aerului care

se scurgea peste maşina dacapotată, îşi amintea de fiorul primelor zboruri cu planoarele fără cockpit, pe care le executase pe când era student la Cambridge.

— Unchiule Alex, m-am tot gândit după istorisirea ta de ieri, la o chestie…

Unchiul interpelat mormăi, înăbuşindu-şi cu discreție un căscat:

— S-auzim!…

— Dacă am priceput eu bine, mâine dimineață ar trebui să ne aşteptăm la sosirea ta, tocmai din iarna anului 1944, deasupra câmpului de aviație de la Binderville…

— Binderdaal!

— Aşa cum zici, Binderdaal! Mă tot întreb, dacă nu e vorba de o poveste fantastică pe care ți-ai fabricat-o în circumstanțe mai speciale…

— Wanda!…

— Iartă-mă, cu toate că mă mir de mine însă-mi, aproape că te cred! Dar, de unde poți fi sigur că evenimentul ăsta se întâmplă mâine şi nu peste o săptămână, peste un an, sau peste zece?! Că doar nu te-a informat nimeni atunci, prin radio sau altfel, în ce moment calendaristic precis, te afli? Că survolezi tocmai dimineața zilei de 10 august 1974?…

— Corectă observație! o aprobă zâmbind bărbatul. Uite care mi-a fost raționamentul: În mod evident, ne-am trezit, cumva, şi eu şi tatăl tău, plasați miraculos în viitorul timpului din care decolasem. De la bun început am fost surprins de existența micului aeroport. El nu figura pe aerofotogramele pe care le consultasem la briefingul de pregătire a misiunii de luptă! El a fost construit ulterior, prin 1956, ca parte a unei mici baze

NATO, de tranzit pentru militarii americani. Din 1962, terenul a fost închiriat, în această perioadă, pentru organizarea unui festival de aerostate cu aer cald… Cu timpul, mi-am dat seama că ce văzusem eu atunci, cum ți-am povestit, departe, aflate în zbor pe deasupra oraşului, nu erau baloane de baraj folosite în timp de război ca obstacole antiaeriene, ci baloane civile cu aer cald…

Tânăra îl întrerupse bătând cu palma înmănuşată în volan:

— M-am prins şi de raționamentul tău cu privire la datare! Ai luat ca reper balonul inscripționat cu sloganul „Spirit of Germany”!…

— Evident! An după an am urmărit lista celor înscrişi la manifestarea asta. De fapt, ştiam de cei doi germani din Mannheim care şi-au construit balonul cu pricina, din revistele de profil, încă de acum doi ani. Acum şi-au anunțat participarea, aşa că mâine le vom vedea lansarea, printre ultimii, din pricina vreunei defecțiuni pe care n-au cum s-o anticipeze… Dar eu, adică noi, ştim ce este scris, ca să zic aşa…

Automobilul cu profil aerodinamic, înveşmântat în culoare turcoaz, îi purta neabătut în lungul panglicii de beton a autostrăzii, care tăia rectiliniu câmpia plicticoasă prin netezimea ei. Din difuzorul radioului fixat pe BBC, vocea joasă, învăluitoare, a longevivului comentator politic Tony Nettles, relata nişte picanterii de la ceremonia de depunere a jurământului de către noul Preşedinte american, republicanul Gerald Rudolph Ford Jr., dar când a trecut la analiza situației politice din Portugalia, după răsturnarea lui Salazar în urma

Revoluției Garoafelor Roşii din 25 aprilie, Wanda închise aparatul şi-i aruncă o privire fugară unchiului său:

— Mă întreb ce fel de invenție probau nemții acolo, lângă centrala aia electrică… N-ai făcut ceva săpături pe tema asta? N-am auzit nici măcar în treacăt că pe undeva, cuiva, i-ar fi trecut prin cap să anticipeze măcar, proiectul unei maşinării care să genereze fenomene atât de paradoxale!…

Fostul pilot din aviația regală îşi aprinse îngândurat o țigaretă Salem cu bricheta electrică a maşinii, încercă să lanseze fără succes un rotocol de fum albastru, apoi clătină afirmativ din cap:

— Cercetări am încercat eu să fac, dar m-am izbit mereu de obstacolul secretului militar. Toate documentele de arhivă privitoare la operațiile militare, de spionaj sau sabotaj efectuate în zona de război Binderdaal, sunt inaccesibile, ba mai mult, unele se pare că au fost transferate americanilor… Prin ’47, l-am dibuit, făcându-l să creadă că ne-am întâlnit întâmplător, pe maiorul de la MI5 care ne făcuse prezentarea obiectivului înaintea misiunii de luptă din 16 noiembrie ’44. Ne-am încercat rezistența la băutură într-un pub din Est-End, până am reuşit să aflu că după Eliberare, împreună cu o echipă de investigatori militari şi câțiva oameni de ştiință, a participat la o minuțioasă cercetare la fața locului. N-au aflat nimic concret. De la câțiva supraviețuitori din Rezistență care încercaseră să se apropie de țintă, fără rezultate notabile, au aflat doar că neamțul care era Dumnezeul obiectivului era un foarte tânăr colonel SS, Dr. Ernst Neumann şi că instalația misterioasă fusese demontată după atacul nostru şi transportată, după alte relatări

coroborate, pe un submarin staționat în apele costiere, lângă Lemmer, care s-a îndreptat apoi spre o destinație, bineînțeles, necunoscută…

La un kilometru de intersecția cu Autostrada 50 care venea dispre sud, cu puțin înainte de Zvolle, unde aveau rezervare pentru noaptea următoare la un hotel, Wanda opri într-o parcare pustie, opri motorul şi coborî pentru a-şi aprinde o țigare şi a-şi mai dezmorți picioarele.

— Unchiule Alex, spuse ea rezemîndu-se de pilonul unei reclame de țigări Camel care străjuia un capăt al parcării, măcar ai văzut filmul pe care l-ai făcut acționând fotomitraliera de care vorbeai? Spuneai că ai înregistrat avionul tatei în locul în care a căzut şi pe cei ajunşi în preajma lui…

Alexander Wallace sări tinereşte peste portiera maşinii şi începu să-şi facă vânt cu melonul din paie de orez:

— N-am reuşit să ajung la el. Se pare că e unul din materialele transferate cu prioritate la americani!

Se întorse către port-bagaj şi-i aplică câteva lovituri uşoare cu dosul palmei în tabla încinsă de soare, după care i se confesă încântat nepoatei:

— Dar am adus cu noi o cameră de filmat, din cea mai nouă generație, cu un teleobiectiv ca o țeavă de tun! Mă voi filma pe mine cu treizeci de ani în urmă! De fapt, mă voi prezenta la întâlnire mai tânăr ca tine, Wanda! Un puşti-aviator de douăzecişitrei de ani!…

Zorii zilei de sâmbătă 10 august s-au întrezărit peste câmpul de aviație limitrof bazei NATO de la Binderdaal, surprinzând trează mulțimea de oameni care mişuna pregătind cele peste şaizeci de aerostate multicolore pentru lansare.

Cele mai multe luaseră deja poziția verticală, menținute astfel de rafalele scurte de făcări care țâşneau prin ajutajele aparatelor de încălzit, fiind strunite în tendința lor de ascensiune de cablurile de ancorare.

Pe pista de beton din fața Aerogării, Alexander Wallace purtând pantaloni albaştri evazați şi o cămaşă în carouri cărămizii, stătea în picioare în maşina sa decapotabilă şi privea printr-un binoclu Carl Zeiss, un suvenir din timpul carierei militare, spre punctul de start al aeronauților din Mannheim. Aceştia, împreună cu o mică echipă tehnică se agitau în jurul anvelopei uriaşe care zăcea pleoştită la pământ.

Spre orele unsprezece, când toate celelalte baloane pluteau deja pe deasupra oraşului, traversându-l spre nord-vest, Spirit of Germany îşi află resursele de vitalitate care îl verticalizară în toată maiestuozitatea lui.

Wanda Dexter îşi netezi maşinal gulerul răsfrânt al bluzei albe de in, asociate cu o fustă plisată scurtă, verde-mandarin, care-i punea în tulburătoare evidență picioarele lungi şi bronzate, şi vizibil emoționată, se adresă unchiului în timp ce rotea cheia de contact, trezind automobilul la viață:

— Nu ştiu, domnule Fleight-Lieutenent, dacă greşesc, dar mi se pare că eroii noştri legendari porneau la luptă cu îndemnul *Cu Dumnezeu înainte*!…

— Ai dreptate, Wanda, ăsta e momentul! Uite-i că se ridică… Cu Dumnezeu înainte, încetişor, cap-compas: balonul nemților!

În momentul în care Fordul Capri sfîrşea de traversat a doua pistă de zbor, în fața lor, dinspre orizontul bordat de liziera pădurii, îşi făcu apariția mărindu-şi profilul frontal un avion monomotor, care-şi trimitea spre ei

fulgerările intermitente ale luminii solare reflectate de plexiglasul carlingei.

— Uite-mă! Punctualitate de gentleman! Opreşte să filmez! răcni Wallace cu exaltare, ridicându-se în picioare şi săltându-şi, din poală pe umăr, aparatul de filmat.

Încadră cu uşurință avionul care se apropia şi reglă cu febrilitate teleobiectivul, până ce putu distinge cu claritate surprinzătoare chipul pilotului care se apleca concentrat spre un dispozitiv, despre care el ştia că e aparatul de ochire al armelor de bord.

Îşi privea emoționat chipul de acum trei decenii, bucuros că nu-l acoperise atunci cu masca de oxigen, lăsând-o să-i atârne într-o parte, înduioşat de concentrarea cu care ştia că îl fixează ca țintă pe el, cel de acum, chiar dacă era conştient că-şi folosise muniția în totalitate, riscând cu inconştiența tinereții într-un exercițiu de frivolă ruletă rusească…

Şi-a văzut crisparea din ochi a momentului în care a acționat declanşatorul armamentului, apoi a simțit cum o lovitură năprasnică îi sfâşie pieptul, doborându-l în scaunul maşinii, a auzit țipătul ascuțit al Wandei, acoperit imediat de urletul motorului în forțaj al *Spitului* care îşi înşuruba elicea în văzduh, ridicându-se chiar deasupra lor într-o voltă care îl răsturnă pe spate, schimbându-i direcția spre orizontul din care venise. Cu ochii întredeschişi anevoie urmări avionul executând un tonou impecabil al victoriei, după care s-a îndepărtat pierzându-se într-un punct, undeva pe deasupra pădurii.

Două ambulanțe medicale, una civilă olandeză a organizatorilor Festivalului şi una a bazei NATO îşi

făcură apariția aproape simultan. Mai hotărâți, paramedicii americani l-au stabilizat expeditiv pe bărbatul aflat în stare de inconştiență şi l-au transportat apoi în spitalul din incinta unității militare.

Wanda Dexter a aşezat cu grijă aparatul de filmat în cutia sa specială aflată în portbagaj şi ignorând cu feministă bărbăție petele de sânge care se uscaseră pe scaunul din dreapta, s-a suit la volan şi a luat urma ambulanței.

Spre seară, unul din doctorii care-i operaseră unchiul a trezit-o din gândurile care o cotropiseră peste măsură pe o banchetă a unei foarte aseptice săli de aşteptare şi a condus-o într-o rezervă de reanimare, spunându-i că pacientul şi-a revenit pentru moment, dar se află într-o stare foarte gravă, următoarele douăzeci şi patru de ore fiind decisive.

Alexander Wallace zăcea cu ochii închişi pe un pat metalic foarte înalt, legat cu cabluri şi furtunuri de diferite aparate. Chipul îi era emaciat şi palid, cu trăsăturile accentuate, mai colțuroase.

Tânăra luă un scaun din dreptul unei măsuțe de colț şi aşezându-l lîngă pat, se aşează tulburată, simțind că o podidesc lacrimile. Când i-a cuprins între palme mâna dreaptă, parcă alertat instantaneu de emoția ei profundă, el a şi-a ridicat pleoapele grele de pe ochii albaştri-cenuşii şi a privit-o câteva clipe, încercând să zâmbească.

— Wanda, draga mea, ai văzut?... Am fost punctual la întâlnire ca un veritabil gentleman englez!

— Da, unchiule Alex! chicoti printre lacrimi tânăra femeie. Ai fost mai punctual decât cel mai de vază membru al Reform Clubului din Londra, Mr. Phileas

Fogg, care locuia în anul 1867 în casa de la Savillerow, unul dintre cei mai frumoşi şi mai însemnați boieri din înalta societate a gentlemanilor, cum mărturiseşte însuşi domnul Jules Verne!...

Bărbatul îi strânse uşurel, abia simțit, mâna, mulțumindu-i în tăcere pentru amintirea zilelor din copilăria ei, în care îi citea dramatizând cu măiestrie Ocolul Pământului în 80 de zile.

După un moment de ezitare, ea îndrăzni să spargă tăcerea:

— Totul s-a petrecut atât de repede... Ştii de fapt ce s-a întâmplat, unchiule?

— O eroare stupidă!... Eu ştiam că magaziile de muniție ale mitralierelor sunt golite... Şi totuşi, la capătul uneia dintre benzi, mai exista un glonț nenorocit, ultimul dintr-un şir de proiectile lung de opt metri, care a percutat în mod fatal!

— Doamne-Dumnezeule! Ne găsim parcă înscrişi într-un scenariu fixat între repere implacabile...

Alexander Wallace oftă fulgerat de o durere care îi străbătu încinsă inima, închise ochii şi rosti aproape silabisind:

— De fapt, Wanda, şti ce e mai greu de înțeles, în toată treaba asta? Chiar dacă eu sfârşesc acum şi aici, mai devreme tocmai mi-am luat zborul cu *Spitul* meu, după un tonou de onoare, către alți treizeci de ani de viață, la finalul cărora, dacă nu intervin nişte perturbări pe ici – pe colo, vom reveni amândoi la Festivalul de baloane de la Binderdaal!... La revedere Wanda, draga mea...

Pe ecranul unui monitor începu să curgă o linie verzuie continuă, iar pe undeva, dincolo de uşă, începu

să țârâie insistent o sonerie. O echipă de bărbați si femei în halate albastre năvăliră în încăpere începând procedeele de resuscitare.

Într-un târziu, un medic costeliv, se apropie pe hol de Wanda Dexter şi i se adresă cu privirea mioapă plecată în jos, spre ochelarii rotunzi, pe care-i ştergea cu un pansament de tifon:

— Domnişoară, ne pare rău... Am făcut tot ce omeneşte era posibil...

Tânăra răspunse cu voce răguşită că înțelege şi este recunoscătoare, apoi se întoarse brusc şi porni cu paşi hotărâți spre ieşire.

Trebuia grabnic să developeze o bobină de film de 16 milimetri.

Partea a doua

CANCELARIA REICHULUI, Ianuarie 1944

IV

Cercetând documentația destul de consistentă moştenită de la unchiul ei, Wanda Dexter a avut surpriza să recunoască, în mod neaşteptat, un nume care dacă la început îi părea vag familiar, dintr-o dată s-a transformat într-o revelație.

În fapt, era vorba de cópii după stenogramele interogatoriilor luate unui anume *feldwebel* Otto Repka imediat după război, într-unul din lagărele de denazificare, aflat la Wilmersdorf, în sectorul britanic al Berlinului occidental. Acesta relata, printre altele, despre relaționarea lui cu un prizonier olandez, Martin van Rooijen, care susținea cu îndărătnicie că avionul din care fusese capturat, un biplan civil cu utilizări agricole, a decolat din localitatea Binderdaal la 8 august 1974 şi că nu înțelege cum a fost doborât de germani la 16 noiembrie 1944.

Făcând apel la memoria-i „de elefant", bine exersată prin formația sa profesională de istoric, Wanda şi-a amintit de faptul că a doua zi după „incidentul" de la Festivalul baloanelor cu aer cald de la Binderdaal, presa olandeză semnala dispariția misterioasă, în timpul unui zbor de rutină, a unui tânăr pilot de 28 de ani, Martin

van Rooijen, mister care nu se elucidase nici după zece zile de la declanşarea lui, moment la care ea a părăsit Olanda pentru a se reîntoarce acasă, la Londra.

Fără să se lase descurajată de provocarea aproape imposibilă reprezentată de încercarea de a da de urma subofițerului Otto Repka, desigur dacă mai era în viață, ea a apelat la colegi ai lumii academice din Germania Federală, pentru a face diligențele necesare pe lângă Ministerul de Interne de la Bonn sau asociații ale veteranilor de război.

Şi, în mod surprinzător, răspunsul neaşteptat de rapid, a venit la mijlocul lunii aprilie 1980. Cel căutat locuia acum în Hamburg, era propietarul unui restaurant, era sănătos şi activ la cei 66 de ani ai săi şi era, probabil, abordabil dacă înțelege, de la bun început, că nu e obiectul vreunei vânători de vrăjitoare naziste.

Nerăbdătoare, Wanda s-a hotărât pentru un prim telefon de tatonare.

Herr Otto Repka a răspuns binevoitor doamnei doctor în istorie, fiind gata să dea orice interviu despre experiențele sale de combatant şi credea că nici nu este necesar ca dumneaei să facă vreo deplasare în Germania de Vest, deoarece el va vizita Londra în cursul lunii următoare, cu prilejul Expoziției mondiale de filatelie, la a cărei participare germană are şi domnia sa o contribuție modestă.

S-au înțeles şi iată că exact la mijlocul lui mai, un mesaj transmis de la recepția cunoscutului Portobello Hotel, a fixat o întâlnire în spectaculosul restaurant de pe malul Tamisei, Oxo Tower.

Herr Otto Repka era un bărbat voinic, cu părul grizonat dar încă destul de bogat, cu ochi albaştri

străjuiți de sprâncene stufoase, cu un nas acvilin puternic deasupra unei guri mari, ale cărei buze care schițau un zâmbet permanent, vădeau o dantură îngrijită. Ochelarii cu rame subțiri de aur şi costumul elegant, gris-fer, aproape imperceptibil şifonat, îi dădeau un aer firesc de om de afaceri.

A aşteptat-o în holul de la intrare, s-au recunoscut imediat şi a condus-o cu deferență la lift, ajungând în cele din urmă să fie instalați la o masă de unde aveau perspectiva splendidă a Tamisei secvențională la est, în amonte, de Blackfriars Bridge, iar la vest, în aval, de Waterloo Bridge, între care se mişcau ambarcațiuni ce-şi împleteau ca într-o broderie măiastră siajele argintii.

Şi-au primit băuturile şi după o primă degustare din paharul cu vin alb, Wanda, foarte chic în ținuta ei deux-pièces de culoare crem, a exclamat pe un ton apreciativ:

— Vă descurcați foarte bine în limba noastră, Herr Repka!

— O, danke, Frau Dexter! O anumită uşurință de a mă apropia de limbile străine am avut-o încă din copilărie, iar preumblările mele aproape permanente prin alte țări, ca adult, m-au făcut să stăpânesc, acceptabil, nu mai puțin de şapte idiomuri în afară de germană: franceză, italiană şi română, rusă şi sârbă, engleză şi olandeză...

— Doamne, se minună ea, dar care este, totuşi, elementul motivant...

— Negoțul, afacerile, Frau Dexter! Înainte de război, tatăl meu avea o afacere legată de desfacerea ustensilelor de bucătărie. Cum pe atunci locuiam în Emdem, la nici douăzeci de kilometri de frontiera olandeză, ne-am deschis sucursale pe teritoriul vecin, de

la Groningen şi Emmen, în nord, până mai spre sud, la Deventer şi Arnheim şi acolo am deprins limba locului, iar pe celelate, după război, făcând achiziții de antichități în țările din Europa Centrală...

— Picturi, covoare, mobilier?

— Foarte rar! Lucruri mai banale, dar pe la noi, în Occident, foarte rare: felinare, lămpi cu petrol, fiare de călcat cu cărbuni, maşini de cusut, gramofoane, instrumente muzicale străvechi şi altele. Când mi-am decorat primul restaurant cu astfel de obiecte am avut aşa un succes, încât am deschis şi această linie de afaceri, care e foarte rentabilă...

Wanda Dexter îşi aprinse o țigaretă mentolată, lungă şi subțire, îşi clătină capul ca pentru aşi reechilibra pletele de un blond strălucitor pe umeri, sugerând subliminal faptul că interludiul se sfârşise şi se adresă bărbatului, privindu-l cu gravitate în ochi: – Dear Herr Repka, v-aş fi profund recunoscătoare dacă mi-ați relata despre felul cum l-ați cunoscut pe Martin van Rooijen, atunci, spre sfârşitul războiului...

Acordurile vioaie dar discrete ale unei formații de jazz răsunau, ca de undeva de departe, inducând atmosferei din jur o notă de mister şi nerăbdare. Cel interpelat îşi aruncă o privire distrată spre vălurile diafane de ceață ce porneau să se înfiripe deasupra Tamisei, odată cu înserarea, apoi, cu mâinile împreunate pe fața albă de masă şi cu ochii fixați meditativ pe paharul aproape plin din fața sa, începu să-şi depene povestea:

— Cu toate că eu eram fedwebel în trupele de feldgeandarmerie, fără nicio explicație, am fost detaşat pe lângă detaşamentul de tehnicieni şi militari care îl însoțeau pe colonelul SS Dr. Ernst Neumann. Acesta,

deşi foarte tânăr, era un eminent savant, care tocmai îşi verifica prototipul unei instalații de protecție antiaeriană, despre care trebuie să spun, că era de o eficacitate înspăimântătoare. La 16 noiembrie 1944, eram fixați pe teritoriul olandez, lângă localitatea Binderdaal. Spre seară, cam la vreun sfert de oră de la respingerea unui bombardament aerian anglo-american, s-a auzit, deasupra noastră, zburând cam pe la 1500 de metri, dinspre est spre vest, un mic avion biplan. Camarazii artilerişti l-au lovit superficial, destul cât să-l facă să aterizeze forțat, recuperându-l pe pilot, împreună cu o mapă cu câteva acte ale lui şi ale aparatului. Când le-a cerecetat, colonelul Neumann a cerut să vină Otto von Bismark...

— Cine? îi scăpă Wandei.

— Era porecla mea, de la prenumele Otto! Despre natura ciudată a documentelor, colonelul se lămurise şi fără mine, deoarece pentru anii de emitere nu trebuia să fi un geniu ca să te prinzi că dacă nu era o farsă, ei țineau de viitor... Rolul meu era important pentru interogarea prizonierului... Şi am făcut-o toată noaptea, iar dimineața, colonelul părea pe de o parte consternat, iar pe de altă parte, cumva foarte satisfăcut...

— Cine era acest Martin?

— El susținea că are 28 de ani, fiind născut în... 1946! Se jura că e pilotul unui avion pentru prestații agricole al unei cooperative înființate la Binderdaal la câțiva ani după războiul pe care noi l-am fi pierdut. Susținea că s-a întâlnit cu două avioane de vânătoare, probabil te țip *Spitfire*, care se îndreptau spre est, spre oraşul lui... Înainte de prânz, colonelul Neumann m-a chemat la el şi mi-a ordonat ca din acel moment să mă ocup exclusiv de

pază, hrana şi securitatea prizonierului, să nu intre cu nimeni în niciun fel de contact... Mi-a mai spus că a ordonat demontarea instalației şi că în cel mai scurt timp, ne vom retrage în patrie...

— Povestea se încheie, totuşi, aici? întrebă uşor neliniştită Wanda.

— Sigur că nu! Mai mult, amestecat fiind în treaba asta, am ajuns, eu, un soldat de rând, chiar dacă la sfârşitul războiului, tocmai în sfânta-sfintelor! Ne aflam în ianuarie 1945...

V

Pe frontul răsăritean armatele sovietice formate din Frontul 1 Ucrainean şi Frontul 1 Bielorus, în Galiția occidentală şi Fronturile 2 şi 3 Bielorus, împreună cu Frontul 1 Baltica, având ca obiectiv Prusia orientală, înaintau impetuos, superioare de-acum şi în oameni şi în tehnică de luptă.

Din 11 decembrie 1944 Comandantul suprem al armatei şi Führer-ul Germaniei, Cancelarul Adolf Hitler, se afla în buncărul din complexul de la Adlerhorst (Cuibul de vultur), de lângă Ziegenberg, la vest de Bad Nauheim. Totuşi, ca urmare a unei noi şi impetuoase ofensive ruseşti declanşate la 12 ianuarie şi acest sediu al conducerii de căpetenie a Wehrmacht-ului trebuia să fie evacuat.

În noaptea de 15 spre 16 ianuarie, plecând cu trenul său special Brandemburg din gara Hungen, primul şi ultimul şef al Reich-ului milenar s-a întors la Berlin, debarcând la ora 9,40 dimineața în gara Grünwald. După douăzeci de minute a ajuns la Cancelaria veche, în

biroul său vast de la etajul unu, de unde a dictat secretarei sale personale, Christine Schroeder, un ordin de convocare pentru a doua zi, adresat SS-*Standartenführer*-ului Ernst Neumann.

*

Ocolind pe la est aerodromul Tempelhof, *Volkswagen Kübelwagen*-ul a pătruns destul de anevoie în Citadelă, grupul de străzi din centrul Berlinului unde se aflau principalele instituții guvernamentale. Circulația era dificilă din pricina barajelor de moloz rezultate în urma bombardamentelor frecvente, care se îndeseau de la o zi la alta.

În față, lângă şofer, stătea colonelul, iar în spate, *feldwebel*-ul Otto Repka, alături de prizonierul lui încătuşat Martin van Rooijen. Au oprit în cele din urmă pe Wilhelmstrasse, în dreptul numărului 77, care lipsea împreună cu fațada clădirii.

Ofițerul superior şi cei doi de pe bancheta din spate au coborât din maşină şi au pătruns pe o alee îngustă care dădea într-un mic pavilion din beton, un post de pază unde se aflau, înarmați până în dinți, câțiva membri ai RSD, din Serviciul de Securitate a Führer-ului.

S-au legitimat şi au predat centurile cu arme şi mantalele, după care unul dintre vlăjgani i-a luat în primire şi i-a condus printr-o grădină devastată spre intrarea în Cancelaria veche, unde au mai fost percheziționați o dată, ca măsură suplimentară de prevedere după atentatul de la 20 iulie 1944, încercat de colonelul conte Claus von Stauffenberg, la Rastemburg.

Din nou au fost luați în primire de un ofițer din Gestapo, care i-a condus la etajul întâi, într-o

anticameră unde se aflau două secretare şi vreo duzină de ofițeri superiori, care şuşoteau precauți între ei.

Din momentul în care au fost invitați să intre în cabinetul şefului suprem, pentru fiecare dintre cei trei timpul a început să curgă altfel.

Încăperea vastă, străjuită pe dreapta de un şir de ferestre înalte, ce dădeau spre grădina interioară, în care era în curs de finisajFührerbunker-ul, era împodobită pe peretele lambrisat din stânga, în dreptul unei mese de consiliu, de un portret al lui Frederick cel Mare, în mărime naturală, iar partea de fundal înfățişa o uriaşă hartă a Germaniei mari, străjuită de drapelele cu svastică ale NSDAP.

În fața hărții, ca un altar, trona un birou uriaş, în spatele căruia stătea în picioare, îmbrăcat într-un costum civil de culoarea alunei, purtând cămaşă albă şi cravată maron, probabil cel mai detestat om al planetei. Îşi sprijinea brațul stâng cu mâna dreaptă, încercând să-i stăpânească tremuratul parkinsonian, avea fața palidă, în contrast cu strălucirea nefirească a ochilor rotunzi. În dreapta lui, cu un pas în spate, aproape în poziție de drepți, adăsta ministrul de stat, şeful Cancelariei partidului nazist, Martin Bormann, înveşmântat în uniforma partidului – cămaşă brună, centiron de piele şi curea în bandulieră, cu brasardă roşie cu svastică neagră pe brațul stâng şi, ascunşi de biroul de nuc, pantalonii negri bufanți, întregiți de gizmele negre, lăcuite.

SS-*Standartenführer*-ul Ernst Neumann, în impresionanta lui uniformă neagră de paradă, cu chipiul împodobit cu simbolul capului de mort ținut sub brațul stâng, execută câțiva paşi marțiali şi aplicând salutul

roman, răcni din toate puterile:

— Heil Hitler!

Ca trezit din somn, Cancelarul celui de al III-lea Reich porni cu o mişcare bruscă din loc, ocoli biroul şi ajungând în fața ofițerului, îi strânse cu bunăvoință evidentă mâna, după care se retrase vreo doi paşi, încrucişându-şi brațele la piept, cu bărbia ridicată, cam în stilul în care fostul său aliat Benito Mussolini, acum răposat, îşi ținea cuvântările în fața mulțimilor menite să fie convertite la fascism.

— Meine Kamaraden! începu el să încropească un discurs. Nu cer de la niciun german mai mult decât ceea ce timp de patru ani eram dispus să fac oricând! Nu vor fi greutăți pentru germani cărora nu mă voi supune şi eu! Întreaga mea viață de acum înainte aparține, mai mult ca oricând, poporului meu! De acum înainte sunt cel dintâi soldat al Reichului german. Odată mai mult am îmbrăcat haina care mi-a fost cea mai sacră şi cea mai scumpă! O voi purta până este asigurată victoria, sau nu voi trăi să văd sfârşitul!...

Martin Borman profită de mică pauză oratorică pentru a interveni cu abilitate:

— Mein Führer! Garanția victoriei este tocmai viața dumneavoastră! Iată de ce partidul susține cu fonduri operațiunea Binderdaal...

Adolf Hitler îl scrută o clipă cu privirea, apoi, cu mâinile la spate, făcu câțiva paşi spre fereastra din dreptul lui, după care se adresă colonelului:

— Domnule *standartenführer*, sunteți sigur de fiabilitatea acestui proiect? Am citit cu atenție raportul trimis şi l-am dezbătut îndelung cu camaradul Bormann... Chiar socotiți posibil saltul acesta, magic,

peste decenii, în viitor?...

— Întocmai, mein Führer! Avem aici dovada vie a acestei posibilități...

Ochii tuturor se îndreptară spre uşă, în dreptul căreia, alături de *feldwebel*, stătea literalmente cu gura căscată Martin van Rooijen.

— Iar el ne-a mărturisit, mein Führer, că a văzut doi contemporani de-ai noştri în chiar epoca lui. Fenomenul de translație temporală se pare că se manifestă, fără deteriorări, numai într-un interval anume, dimensionat în preajma înălțimii de 1500 de metri, nivel la care se pare că se declanşează deschiderea unor tunele ale timpului în dublu sens...

Comandantul suprem, din nou cu mâinile la spate, începu să se plimbe gânditor, înainte şi înapoi, între tabloul lui Frderick cel Mare şi fereastra din dreptul lui. Oprindu-se în loc, întrebă cu privirea pironită în zare, pe fereastră, dincolo de grădina bombardată a Cancelariei, în care construcția Führerbunker-ului era pe terminate:

— Care e stadiul proiectului?

Martin Borman pocni din călcâie ca un junker prusac şi cu fața-i prelungă şi ovală iluminată de entuziasm, se grăbi să spună:

— Vă raportez, mein Führer, că toate sumele necesare, alocate din fondurile partidului, au fost transferate în străinătate şi au fost trimişi împuterniciți care să organizeze infrastructura necesară relizării, la momentul oportun, indiferent de când se va împlini, a primirii exemplare a celui care constituie obiectivul Operațiunii Binderdaal...

Colonelul SS pocni la rândul său din călcâie:

— Vă raportez şi eu, mein Führer, că instalația

generatoare este instalată şi e în stare de perfectă funcționare! Amplasamentul este în imediata apropiere a aerodromului Tempelhof...

Cancelarul Reich-ului le aruncă pe rând câte-o privire solemnă:

— Vă mulțumesc, domnilor! Germania vă mulțumeşte! Deutschland über alles!

Înțelegând că e sfârşitul întrevederii, *standartenführer*-ul îndrăzni să se mai facă auzit:

— Iertați-mă, mein Führer, nu doriți să puneți întrebări prizonierului?

Am adus şi un translator...

Hitler îi aruncă o privire aproape furioasă:

— Nu! Vreți să-mi spună că în timpul lui nu există Reich-ul milenar? Ba chiar vă ordon să vă asigurați că nimeni nu-l va asculta vreodată!

Feldwebel-ul tresări de teama gândului că va fi poate însărcinat chiar el să-i tragă bietului prizonier un glonte în cap. Înainte de a face stânga-împrejur, şi l-a fixat în memorie pe Adolf Hitler care, din cauza enervării subite, se căznea să stăpânească tremurul violent al brațului stâng cu mâna dreaptă. În momentul acela i s-a părut că vede doar un om bolnav şi s-a speriat: Dacă Lumea este condusă de oameni bolnavi, ce şansă are Omenirea să nu se molipsească, mortal, definitiv?...

VI

Amurgul se înstăpânise de-acum şi de-aici, din zona South-Bank, din creştetul zveltului Oxo-Tower, la nord, dincolo de Tamisa, Londra îşi desfăşura harta iluminată feeric.

Cei doi au stat tăcuți în timp ce chelnerul cu fizionomie de majordom stilat le umplea preocupat paharele, apoi, ca înțeleşi, şi-au aprins țigările, fiecare părând cu gândurile duse departe. Wanda a fost cea care s-a trezit prima din reverie:

— Herr Repka, ce s-a întâmplat cu prizonierul dumneavoastră? L-ați... cum să spun?!... L-ați lichidat?

Bărbatul se foi stânjenit pe scaun, dar răspunse cu promptitudine:

— Slavă Domnului că nu am fost eu însărcinat cu treaba asta! După ce am ajuns la unitatea noastră, spre seară, s-au prezentat doi agenți de la Gestapo care l-au luat cu ei. N-am nici-o îndoială că remarca lui Hitler la adresa lui era o condamnare moarte. Aşa cum spuneți, l-au lichidat!

— Bietul om... murmură ea. Şi ce-ați făcut până la sfârşitul războiului?

— Deh! Viață de ostaş! Privațiuni de tot felul, teamă de bombardamente... De fapt, pentru mine războiul s-a sfârşit la 26 aprilie când am pus pentru ultima dată în funcțiune instalația colonelului Neumann. A funcționat un timp relativ scurt şi aparent fără motivație – nu eram atacați de aviația inamică. Imediat după aceea am aruncat tot obiectivul în aer şi am evacuat zona. Spre seară, la nord de grădina zoologică unde ne-am stabilit camparea, am constatat că SS-*Standartenführer*-ul a dispărut. În seara următoare, eu şi încă doi camarazi am dezertat, trecând ca prin minune de tancurile ruseşti care ne învăluiau pe la nord capitala. Am stat ascunşi prin păduri, până după capitulare, despre care n-aveam cum să ştim. Ne-am predat abia când am recunoscut o unitate sanitară britanică. Aşa am ajuns în lagărul de la

Wilmersdorf, Frau Dexter...

Wanda îşi etală zâmbetul ei de zile mari şi ridicându-şi paharul spre ciocnire cu al interlocutorului, rosti cu mulțumire vădită în glas:

— Herr Repka, cum se spune la dumneavoastră? Prosit? Şi văzându-i încuviințarea din ochi, ciocni exclamând solemn: Prosit!

Partea a treia

KREMLIN, 1945

I

La mijlocul lunii mai 1986 Wanda Dexter a ajuns la Moscova, pentru a doua oară, în calitate de invitată la un simpozion internațional de istorie militară.

A regăsit oraşul zugrăvit în aceeaşi tentă de culoare cenuşie ca prima dată, dar a fost surprinsă să-i vadă locuitorii mai însufleţiţi, mai animaţi de speranţe referitoare la viitorul lor apropiat.

Cu un an înainte, în 1985, la Kremlin a fost instalat un nou lider sovietic, mai tânăr, mai inteligent, mai educat şi mai activ decât predecesorii lui: Mihail Gorbaciov.

A fost surprinzător pentru ea să-l şi vadă, îndeaproape, în prima zi a manifestării, când a venit să-i salute pe „savanţii străini" care „şi-au dedicat viaţa fascinantei discipline a istoriei", potrivit afirmaţiei sale, dar de fapt, pentru a le explica şi lor conceptele de glasnost şi perestroika.

În ultima zi a simpozionului, Wanda a profitat de o pauză şi, în foaierul sălii de conferinţă, s-a apropiat de un bărbat în vârstă, îmbrăcat în ţinută militară, cu numeroase decoraţii pe piept şi cu un lampas roşu la pantaloni. După ce s-a prezentat, i-a spus:

— Domnule general Kalughin, în comunicarea ce ați făcut-o, referitoare la armele secrete pe care le pregătea Hitler spre sfârşitul războiului, ați amintit ca pe un fapt anecdotic, cum că în preajma capitulării Berlinului, ați fost martor ocular la un experiment ciudat făcut de germani, având ca bază o centrală electrică. Sunt foarte interesată să aflu amănunte în legătură cu experiența dumneavoastră...

Generalul, un cunoscut istoric militar sovietic şi-a stins țigara în scrumiera nichelată cu picior înalt şi i-a răspuns cu o întrebare, într-o engleză corectă, dar cu un evident accent rusesc, ce înmuia consoanele:

— Doamnă Dexter, când intenționați să plecați spre Anglia, frumoasa dumneavoastră țară?

— Peste trei zile.

— Atunci, am să vă invit să-mi faceți o vizită mâine, la casa mea de vacanță din apropierea Moscovei, unde vom putea povesti pe îndelete...

*

Taxiul aluneca pe şoseaua îngustă care străbătea una dintre pădurile de mesteceni din proximitatea capitalei. De o parte şi de alta, la distanțe rezonabile, se întrezăreau printre trunchiurile copacilor cu coajă albicioasă, mai mari sau mai modeste, râvnitele dacea, casele de vacanță accesibile numai înalților demnitari sau unor personalitați ştiințifice sau artistice.

În dreptul drumeagului care ducea spre rezidența sa o aştepta generalul, de astă dată îmbracat lejer într-un trening albastru şi încălțat cu nişte tenişi simpli.

Dacea istoricului era o construcție rustică, din bârne, de parcă ar fi fost transferată dintr-un cătun din taigaua

siberiană.

Au adăstat în prima încăpere, probabil cea mai mare, un soi de living împodobit cu ştergare tradiționale, ba chiar şi cu o mică icoană a Sfintei Fecioare sub care ardea molcom o candelă străveche, aflate la mică distanță de un portret a lui Lenin.

Pe o masă zdravănă acoperită cu o țesătură de în, brodată pe margini cu alesături în culori vii, trona un castron de lut smălțuit, umplut cu murături de toate felurile, alături de care se aflau o sticlă de vodcă şi două pahare.

— Bine ați venit în modesta mea căsuță, doamnă Dexter! Vă rog, luați loc şi îngăduiți-mi să închinăm un pahar în sănătatea dumneavoastră! rosti generalul, în timp ce deschidea sticla şi turna în pahare.

— Vodcă Stolicinaia, mândria exporturilor noastre! Sănătate!...

— Budit zdarovie! împroviză şi Wanda în ruseşte, sorbind cu precauție din băutură.

Generalul goli paharul dintr-o dată, răsuflă adânc, după care luă un castravecior din care muşcă cu poftă.

— Serviți doamnă Dexter, vă recomand ciupercile sau varza! Le murez chiar eu după o rețetă străveche. După ce povestim, am să vă tratez cu un borş rusesc şi nişte colțunaşi fierbinți. Dar, să începem! Atunci, erau ultimile zile ale războiului...

II

La ora 2,30 din nou începuta zi de 26 aprilie 1945, conform graficului din ordinul de misiune,

starşâilitinant în armata sovietică, în vârstă de 24 de ani, Andrei Semionovici Kalughin a urcat în patru labe taluzul rambleului de cale ferată aflată în latura de sudest a aerodromului Tempelhof şi s-a oprit, lăsându-se pe burtă, când coatele-i atinseră şina de fier.

La poalele valului de pământ se adăpostiseră, ghemuiți, cei doi sergenți din batalionul de cercetare al Diviziei 38 infanterie de gardă care-i fuseseră alocați: Evseev, un zdrahon de siberian de prin părțile Norilskului, de pe fluviul Enisei şi Guldukceaev, un cazah mărunt de pe lângă Karaganda. Nu-i cunoştea prea bine, pentru că el, membru al temutului ŞMERS, care acționase până acum exclusiv în spatele trupelor, fusese ataşat liniei de front abia de puțin timp, de când Comandantul Suprem, tovarăşul Stalin, a dat ordinul ca acest serviciu de contrasionaj militar să înceapă vânătoarea capilor partidului nazist şi ai statului german.

După ce în timpul serii plouase intermitent, acum cerul era destul de limpede, curenții alergând valuri şi ghemotoace zdrențuite de nori altocumulus, alb-cenuşii, hăt către cinci-şase mii de metri, dinspre nord-vest spre sud-est, către firul râului Oder.

În stânga lui Kalughin, dincolo de vastele cimitire berlineze, orizontul vestic era luminat fulgurant de ciocanul de foc executat de artileria Armatei 8 de gardă asupra zonelor fortificate ale canalului Landwehr şi ale râului Spree şi, cu precădere, asupra insulei Tiergarten, străfulgerări însoțite de vuietul tânguitor al orgilor lui Stalin, cum numeau nemții devastatoarele Katiuşe, instalațiile care, instalate pe autocamione Studebaker primite de la americani, lansau salve de proiectile

reactive de 122 mm. Din dreapta, dinspre aliniamentul ocupat de trupele Frontului II Bielorus se auzea un zgomot surd, continuu, de motoare, care sugerau concentrarea de forțe pentru ofensiva iminentă şi licăreau, ici şi colo, candelele rachetelor de semnalizare sau ale paraşutelor luminoase.

Tânărul ofițer ŞMERS, sprijinit în coate, scoase din tocul de piele atârnat la gât prețiosul său binoclu de captură Zeiss şi-l potrivi în dreptul ochilor, reglându-l cu afecțiune, în timp ce un gând fugar îi stârni o frântură de zâmbet. De fapt, în afară de uniforma propriu-zisă, toate accesoriile sale erau de captură!

Binoclul şi cuțitul de vânătoare finlandez, cu lamă zimțată, le confiscase de la un paraşutist neamț pe care-l arestase după scotocirea unei păduri din prejma Smolenskului, cizmele elegante şi nespus de confortabile aparținuseră până nu demult unui maior de stat-major al unei divizii germane de tancuri, rătăcit cu maşina pe un drumeag desfundat de lângă Poznan, ceasul elvețian cu cifre fosforescente şi-l adjudecase de la un lunetist inamic pe care l-a ochit el mai repede, undeva la periferia oraşului Kustrin, iar pistolul-mitralieră Schmeisser MP 43, cu muniție îndestulătoare, îl purta în bandulieră abia de două zile, după ce trimisese pe lumea cealaltă un vlăjgan din trupele SS, într-o confruntare scurtă, pe lângă Muncheberg, cu balalaica din dotare, preacunoscutul PPS cu magazie tambur.

Andrei Kalughin cerceta prin lentilele admirabilei scule nemțeşti împrejurimile centralei electrice aflate în proximitatea sud-estică a aerodromului Tempelhof. Se aflau cam la vreo cinci sute de metri de ea şi, profitând de limpezimea neobişnuită a nopții de aprilie, înregistra

cu râvnă poziția tancurilor Tigru, îngropate până la nivelul turelei în pământ, desigur din pricina lipsei de combustibil, ca şi a numeroaselor baterii antiaeriene care asigurau obiectivului o apărare circulară redutabilă.

O linişte aproape nefirească stăpânea împrejurimile, accentuată tocmai de tumultul surd al războiului nocturn pe care-l reflecta cerul de deasupra periferiilor vestice ale Berlinului, sau zumzăitul baritonal al stolurilor îndepărtate ale bombardierelor IL-12, care-şi purtau carcasele blindate, pentru a slobozi deasupra lor, fiecare, cele opt proiectile rective de mare putere.

Deodată, chiar spre sfârşitul jumătății de oră pe care Andrei şi-o alocase pentru observație, de undeva din centrul complexului de edificii anoste ale centralei țâşni spre cer, întâi foarte difuză, apoi mai consistentă, o pâlnie de lumină irizată, cu deschiderea ce i se pierdea în înalturi.

Din parcul de instalații alăturat centralei, de unde plecau liniile electrice, acum distruse de atacurile de aviație, se zăreau descărcări albastre de arcuri voltaice, însoțite de trosnete intermitente.

Ce doi sergenți i se alăturară lui Kalughin de-o parte şi de alta şi căscau nedumeriți ochii la conul larg de lumină de la baza căruia se ridicau, trecând pe deasupra capetelor lor, văluri vag scânteietoare, care păreau sa aibă o dinamică proprie.

Aruncând o privire fugară spre stânga, spre latura de est a aerodromului Tempelhof, locotenentul-major observă prin binoclu silueta întunecată a unui avion care tocmai lua înălțime.

— Ia uite-l, drace! îi scăpă printre dinți. Evseev,

Guldukceaev, ia încercați să prindeți în vizor avionul ce tocmai a decolat şi să-mi ghiciți ce hram poartă! Să văd cu ce-ați rămas de la lecțiile despre identificarea aparatelor inamice...

Disciplinați, cei doi şi-au îndreptat binoclurile din dotare spre direcția în care se aflau, presupuse, pistele aerodromului şi surprinseră şi ei silueta avionului desenată pe cerul neobişnuit de limpede.

— Cred că nici n-are însemne, mormăi ca pentru el Evseev. Nu-i lucru curat cu ăsta! Şi mă mir că după atâtea bombardamente, mai e întreg, gata să zboare...

— Ei, frățioare, se auzi vocea subțire a cazahului, fii tu sigur că nemții şi-au făcut din timp hangare subterane, betonate, nu-i şti că-s dați în p... mamii lor?

Kalughin interveni:

— Pare să fie un Fieseler Storch...

— Ştiu şi eu?! Mie-mi pare mai curând un fel de Junkers, tovarăşe locotenent-major!, îşi dădu cu părerea Evseev.

— Eu înclin spre părerea lui Andrei Semionovici, se făcu auzit din nou Guldukceaev. E un „fizeler", sau cum i-o zice, ce mai tura-vura!

— Ia uite-l, exclamă siberianul, intră în drăcia asta de pâlnie luminoasă! Cred că-i pe la vreo mie cincisute de metri...

— Şi dintr-o dată, a dispărut! se miră, cu accentul său ciudat, Guldukceaev. Dumneavoastră îl mai vedeți tovarăşe locotenent-major?

— Într-adevăr, a dispărut sau poate s-a mascat cumva... Dar cum a făcut-o? Parcă s-a volatilizat!

— Eee... numai şamanul din satul meu v-ar putea explica aşa ceva, Andrei Semionovici! explică filozofic

cazahul. La noi acasă, nu prea ne mirăm de chestii de-astea... Chiar dacă avem de-a face mai degrabă cu animale decât cu avioane!...

Dintr-odată, fenomenul izvorât din centrul centralei electrice încetă brusc şi aproape simultan, un număr mare de militari începură să afluiască dinspre dispozitivele de apărare circulară, antiaeriană şi terestră, spre o coloană de autocamioane care se grupase pe drumul de acces spre nord, care ocolea aerodromul Tempelhof.

În timp ce coloana se punea în mişcare, dintr-o latură situată în partea de est a centralei se desprinse silueta unei motociclete al cărei pilot făcu un viraj scurt îndreptându-se, surprinzător, chiar în direcția în care cei trei executau pânda.

Sergentul Evseev rosti cu voce scăzută:

— Ia uitați-vă, tovarăşe locotenent-major! Ăsta-i precis un dezertor! Nu vrea să meargă cu ăilalți...

— Uite cum ne iubeşte Allah şi ne îngăduie să punem mâna pe o *limbă*... comentă ca pentru el Guldukceaev. Motociclistul s-a apropiat rapid de rambleu şi aproape în dreptul lor, acționând schimbătorul de viteze în treapta întâi, a încercat să-l escaladeze. Panta abruptă şi pământul saturat de apă nu i-au îngăduit s-o facă şi, după prima încercare, vehiculul a alunecat lateral, prăbuşindu-se în zgomot de motor ambalat.

Instantaneu, cei doi sergenți au trecut culmea şi au coborât sincronizați, năpustindu-se asupra neamțului, imobilizându-l.

L-au adus apoi cu mâinile legate alături de Kalughin care între timp le asigurase acoperirea cu Schmeisser-ul său.

Prizonierul, un om cam la vreo cincizeci şi ceva de ani, era îmbrăcat într-o salopetă albastră subțire, de doc şi tremura deopotrivă de frig şi de frică. Cu glas tremurător, căznit, reuşi să rostească:

— Eu nu sunt soldat! Hitler kaput!

Andrei, care fusese repartizat în cadrul ŞMERS şi pentru că vorbea binişor limba germană, însuşită la Universitate, intuindu-l cooperant pe neamț, procedă la un prim interogatoriu „frugal”, cum se spunea în limbajul de specialitate, adică „bate fierul cât e cald”:

— Cum te numeşti şi câți ani ai?

— Ludwig Schmidt, 56 de ani şi am domiciliul în Berlin. Nu sunt soldat...

— Cum nu eşti, îl întrebă Andrei cu asprime. Care german nu e înrolat în zilele astea?!

— Sunt doar mobilizat la locul de muncă, am un picior mai scurt... spuse el şi ridică uşor piciorul stâng în care purta în mod evident o gheată ortopedică. Sunt maistru electrician...

— De ce-ai dezertat? Puteai să fii prins şi să fii împuşcat pe loc!

— Oricum aş fi fost împuşcat, domnule ofițer, tocmai pentru că sunt un civil care a participat la ceva secret.

Feldfebelul Otto Repka, un om de treabă, mi-a şoptit să fug cum pot când se finalizează „Operaținea Binderdaal”...

— În ce constă operațiunea asta?

— De fapt, nu ştiu altceva decât că presupune alimentarea cu energie a unei instalații secrete concepute de colonelul SS Ernst Neumann. Operațiunea tocmai s-a încheiat, iar centrala a fost evacuată...

— În ce corp de clădire a fost sau poate mai e

amplasată? Ar fi bine să ne conduci acolo!

— Exclus, domnule ofițer! Totul va sări în aer! Au minat...

Exact în acel moment, într-un tumult care făcu pământul să vibreze, clădire după clădire, instalații exterioare, turnuri de răcire, se prăvăliră ascunse de un nor de praf.

Au pornit şi au ajuns toți patru la pozițiile sovietice care în scurtă vreme, în faptul dimineții, erau pregătite să-şi înceapă atacul asupra aerodromului Tempelhof. Şchiopătând destul de vizibil şi tremurând în salopeta sa subțire, prizonierul Ludwig Schmidt privea abătut la şirul lung de Katiuşe cu rampele de ghidaj orientate spre nord.

Locotenentul-major s-a prezentat cu *limba* capturată la şeful său direct, colonelul Ivan Alexeevici Lavrov, care a luat personal parte la un interogatoriu amănunțit, după care a întocmit şi a transmis prin telefonul cu unde de înaltă frecvență un raport detaliat Direcției Generale a Trupelor de Securitate a spatelui frontului Armatei Roşii active.

Înainte de căderea serii, un ordin venea prin acelaşi telefon dispunând ca Corpul 28 de Gardă să pună imediat la dispoziție un avion de transport special pentru deplasarea la Moscova a colonelului I. A. Lavrov, locotenentului-major A. S. Kalughin şi a prizonierului german Ludwig Schmidt.

*

Au fost aşteptați la aeroport de un ZIS care i-a dus mai întâi la arestul de pe Lubianka, al NKVD-ului, unde l-au predat pe prizonier, apoi s-au prezentat la

Comenduirea Garnizoanei Capitalei unde, fără explicații, au fost hrăniți, ferchezuiți şi îmbrăcați în uniforme noi noute şi purtați de aceeaşi maşină, spre uimirea lor, la Kremlin.

Cercetați să nu aibă alte arme în afara stiletelor de paradă, au fost conduşi de doi ofițeri de serviciu printrun labirint de coridoare în antecamera unde vreo duzină de generali şuşoteau între ei cu glas scăzut.

Când şeful de cabinet, sobrul şi sveltul Boris Bajanov a pus telefonul negru în furcă şi le-a făcut semn că pot intra, conform indicațiilor acestuia, au deschis uşa somptuoasă şi, alături, în pas militar, cu caschetele sub brațul stâng, călcând neauzit peste un covor de Buhara cu desene albastre, s-au oprit la trei metri de cel care-i chemase.

Se aflau într-o încăpere cu pereții acoperiți de lambriuri de lemn de nuc până la tavanul care era împodobit de stucaturi poleite cu aur, desigur o moştenire a regimului țarist.

În stânga lor, aliniată în dreptul a şase ferestre înalte, se afla o lungă masă de consiliu, iar dincolo de ea, un birou somptuos.

Alături de acesta, în picioare, cu mâinile la spate, dus pe gânduri, într-un costum civil, dar cu un croi foarte sobru, stătea însăşi Comandantul Suprem al Armatei, Comisarul Poporului pentru Apărare, Iosif Vissarionovici Stalin.

Stând în poziția *smirna*, cei doi militari erau copleşiți de prezența atât de apropiată a generalissimului armatelor sovietice, chiar dacă erau, în aceeaşi măsură, surprinşi de faptul că acesta era mult mai scund de statură decât sugerau fotografiile din cărți şi ziare, sau

panourile publice.

Parcă trezit dintr-o reverie el şi-a mângâiat cu două degete stufoasele mustăți roşcovane şi, fără să-i privească direct, le-a spus cu glas molcom:

— Ca să zic aşa, tovarăşi, pe loc repaus! Şi... căpitane Kalughin...

— Sunt locotenent-major, tovarăşe Stalin! îndrăzni să spună Andrei.

— Eşti căpitan de-acum, Kalughin! Te rog să-mi expui amănunțit evenimentul pe care l-ai raportat după cercetarea ce-ai făcut-o lângă aerodromul Tempelhof...

În timp ce Andrei îşi spunea cât putea el de exact povestea misiunii din dimineața zilei de 26 aprilie, Comandantul Suprem a luat din colțul biroului de care se sprijinea un pachet de țigări Kazbek, a scos o țigară, căreia i-a rupt filtrul de carton şi mărunțindu-i cu dexteritate tutunul într-o pipă apărută ca prin minune în mâna dreaptă, a aprins-o cu o brichetă scoasă dintrun buzunar lateral.

— Am înțeles, tovarăşe Kalughin. Ai făcut o observație interesantă, ca să nu spun chiar ciudată! Nemții ăştia făceau ceva special!... Oare ce puneau la cale? Ce crezi despre asta Lavrenti Pavlovici?, se adresă el spre capătul mesei de consiliu, întinzându-şi mâna care ținea pipa, de parcă ar fi fost oferită de un şef de trib american, la o reuniune strategică.

Abia în acest moment cei doi ostaşi au observat că acolo stătea, cuminte, luând note pe un carnețel, cu un pince-nez de aur pe nasul prelung, chiar şeful NKVD-ului, Lavrenti Beria.

— Cred, tovarăşe Stalin, că nemții şi-au pregătit un program foarte special prin care sa-şi salveze

conducătorii! Cum am fi făcut-o poate şi noi...

— Mda... Uite, în ultima radiogramă de la mareşalul Jukov mi se raportează că generalul Krebs, şeful Statului Major General al trupelor de uscat ale Germaniei l-a informat pe generalul Ciuikov, care asediază Berlinul, că Hitler şi amanta lui Eva Braun s-au sinucis, la 30 aprilie, la orele 15,30, iar cadavrele lor au fost incinerate în apropierea bunkerului din grădina Cancelariei... Oare, voi credeți că Hitler chiar s-a sinucis? Ce părere ai, colonele Lavrov?

— Poate a executat nişte sosii, tovarăşe Stalin! Şi a fugit, s-a ascuns...

— Dar cum se putea extrage din încercuire?! O fi ceva în legătură cu „operațiunea" asta „Binderdaal"?

Colonelul îşi drese glasul şi răspunse cu oarecare ezitare:

— Deocamdată analizele noastre nu sunt edificatoare, tovarăşe Stalin! Am stabilit doar că semnificația termenului de „Binderdaal" poate fi legată de o mică localitate din Olanda, care este ocupată încă din septembrie, anul trecut, de trupele britanice.

Pufăind din pipă, îngândurat, mareşalul Stalin a început să se plimbe în spatele biroului timp de câteva minute, timp în care oaspeții săi l-au privit într-o tăcere absolută. De-odată s-a oprit şi a îndreptat din nou pipa spre şeful NKVD-ului:

— Lavrenti Pavlovici, cred că e oportun să-l interoghezi personal pe prizonierul neamț capturat de oamenii colonelului Lavrov! Trebuie să ne lămurim într-o măsură mai mare ce e cu această „operațiune Binderdaal"!...

Străbătând antecamera spre ieşire, cei doi ofițeri ai ŞMERS au fost urmăriți cu priviri curioase de duzina de

generali care se întrebau în sinea lor cine erau aceştia, de ce au fost primiți cu prioritate în cabinetul şefului suprem şi au avut o audiență atât de lungă.

III

— Şi uite-aşa, doamnă Dexter, i-am cunoscut personal pe Iosif Vissarionovici Stalin şi pe Lavrenti Pavlovici Beria! Pentru mine, care am devenit ulterior istoric militar, această întâlnire a fost un reper fabulos al existenței mele. Acum e timpul pentru un borş rusesc şi nişte blinele fierbinți...

În timp ce taxiul refăcea traseul către hotel, trecând chiar prin dreptul zidurilor Kremlinului, Wanda Dexter şi-l imagina pe tânărul locotenent major Andrei Semionovici Kalughin, avansat inopinat în grad chiar în cabinetul generalissimului Stalin, unde se puneau întrebări despre inpenetrabila „Operațiune Binderdaal”...[1]

SFÂRŞIT

[1] Cele 3 capitole ale povestirii au aparut în Helion nr. 3/2009(cap.1), Helion nr. 3-4/2011(cap2) şi Helion nr. 3-4/2013(cap.1 si 3 ?). În ultimul numar mentionat a fost prezentat un Medalion Marcel Luca.

UN DECENIU TIMIŞOREAN CU NICKY ZIARISTUL

Vara anului 1940 a fost frumoasă, în parametri familiari bănățenilor, chiar dacă, uneori, s-au mai confruntat cu zile de caniculă excesivă sau cu vijelii intempestive.

În Timişoara, sub pergolele colorate ale restaurantelor *chic* din centrul oraşului, la mesele din stradă, cei pricepuți într-ale politichiei făceau cuvenitele aprecieri referitoare la starea de fapt care reducea suprafața României cu aproape o treime, prin cedarea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord, în urma ultimatumului Uniunii Sovietice, a renunțării la Cadrilaterul bulgăresc şi, mai apoi, ca o culme a cinismului practicat prin Dictatul de la Viena, la Ardealul de Nord...

Şi atunci, dintr-odată, în toamnă, Metropola bănățeană şi-a mărit numărul de rezidenți cu câteva mii de refugiați, cei mai mulți veniți dinspre Dealul Feleacului, cam de pe unde *„vine ploaia”* (desigur, *de la Cluj*, vorba cântecului), majoritatea intelectuali sau meseriaşi din breasla tipografilor, care făcuseră apologia românismului de câteva generații, cu argumentul apartenenței la *ginta latină* şi care acum erau alungați de la căminele lor.

Tot atunci, simultan cu cei care-şi căutau rostul în

alminteri prosperul județ Timiş-Torontal, la începutul lunii septembrie şi-a făcut apariția şi personajul nostru Niky, tot un fel de refugiat, chiar dacă, după presupunerile noastre, el venea, poate, de undeva, *mai de departe...*

*

Într-una din primele zile ale debutului calendaristic al toamnei, Petre Secula din satul Ianova, aflat la vreo 17 km de Timişoara şi la vreo 7 km de stația de cale ferată de la Remetea Mare, s-a sculat cu noaptea-n cap şi s-a pregătit de drum spre oraş.

A tras cu grijă în mijlocul curții căruța-i bănățeană frumoasă, chiar elegantă, de sub şopronul gospodăreşte construit, a scos iapa maronie din ştălog şi după ce a echipat-o cu harnaşamentul trebuincios, a legat-o la oiştea sau, mai pră bănățeneşte, la *ruda* acesteia.

A mai pus apoi doi saci de făină de grâu de *două nule* hărăzite spre vânzare şi o rezervă de fân, halucinant de binemirositor, pentru hrana viitoare a animalului de tracțiune.

A mai intrat şi în *cuină*, în mica bucătărie unde muierea, cu ochii încă strepeziți de somnul nu îndeajuns alungat, i-a pus în față un dărab de clisă, nişte cârnați afumat, brânză, părădaise (adicătelea roşii) şi pită rotundă, pufoasă, de casă.

S-a săturat după un sfert de ceas şi, în pragul zorilor, s-a urcat în căruță instalându-se pe blana de stejar, acoperită de o velință de lână, a luat hamurile în mână şi rostind cu voce joasă „Dii, Iema!”, a pornit trecând de poarta larg deschisă de tăcuta şi încă adormita nevastă şi-a luat-o imediat la stânga, pe Ulița Bătrână, spre cea

care, transversal, făcea intrarea în sat spre biserică.

A mai făcut o dată la stânga, la capăt, şi trecând alene pe lângă cimitirul chitit la dreapta, pe un deluşor, a intrat pe drumul aproape drept spre Remetea Mare.

O linişte aparte, miresme felurite şi o răcoare molcomă acoperea pusta bănățeană, aici şi mai departe, şi-l îndemna pe paorele din Ianova la gânduri felurite, unele chiar cu valențe poetice, de care el nu era conştient. Le va desluşi, un consătean de-al lui, care se va naşte ceva mai târziu, în nişte versuri în grai, poate stângace, dar inimoase:

„O iapă la coşie îş miastăcă zăbala
Şî fornăie cu gându' la înverzit imaş,
Ie noapcea pră sfârşâce, iar luna-ş' poartă fala,
Cu farba-i arjintie, dân sat pân' la oraş
(...)
Şî paserile nopții, dân clipa de hoginǎ,
Trezite, cătră şeriuri să roagă, alia mici,
Iar paoru' grăbeşce spră jeana dă lumină,
Doar mângâindu-ş' iapa cu vârfu' dă la zbici.

Cu crupa parcă-n tremur şî iuce dă pişioare,
Cu nările dăschişă spră iarba încă-n roauă,
Fălos aliargă calu' spră răsăritu' Soare
Ce, daurit, vestăşce o altă dzâuă noauă..."

Iapa *Iema*, pe care în fapt (potrivit unei chitanțe de mână, atunci când a fost cumpărată de la un şvab din Giarmata) o chema de drept *Emma*, păşea cu râvnă pe drumul acceptabil acum, când nu era devastat încă de ploile ce nu vor întârzia să vină, izolând aproape total

Ianova bucolică, părea că atenționează, cu urechile ei în veşnică mişcare, de faptul că la orizont, creştetul spendid al unui soare rubiniu pentru început, se pregătea să răsară.

Petre (sau Pătruț, cum îi spuneau neamurile), şi-a aruncat o privire peste umăr şi l-a cercetat pe tovarăşul de drum. Acesta stătea tolănit peste cei doi saci cu făină şi se vădea aproape letargic, într-un soi de indiferență care putea fi mai degrabă o capitulare în fața unei realități implacabile ce l-a covârşit dintr-o dată.

Părea sau poate chiar era o ciudățenie.

Petre Secula rememora evenimentele nopții precedente...

*

Împreună cu verişorul primar Todorică, ascunzând sub nişte saci de iută o puşcă artizanală foarte meşteşugită şi de foarte multe ori probată în vânători ilegale, au ajuns cu cocia trasă de binevoitoarea *Iema* până dincolo Bencecu de Sus, spre Sălciua Nouă, cam vreun ceas după căderea nopții. Sperau, amândoi, măcar la un godac de mistreț, dacă nu chiar la un căprior, acolo, printre desişurile zonei de deal.

Au ajuns curând în dreptul pădurii lui Palfalvy, groful din vechime, şi s-au pregătit să ascundă vehicolul şi calul, pentru a înainta pe jos în căutarea unei sălbăticiuni dar, chiar atunci, amândoi s-au înfiorat, deodată, la auzul unui şuierat subțire, foarte pătrunzător. Au ridicat ochii spre drumul din fața lor şi au văzut cum ceva ca o tipsie, mare cam de două ori de cât căruța lor, legănându-se cu violență, cade dinspre stânga, depăşeşte liziera pădurii şi dispare printre

coroanele abia bănuite ale copacilor.

S-a auzit aproape imediat o bubuitură şi, întâi abia perceptibilă, o pâlpâire luminoasă, ca o ceață difuză, apoi o flacără ce învedera un stejar în flăcări.

O vreme au stat cu urechile la pândă şi cu ochii pironiți la focul care părea că luminează ca o candelă în marginea pădurii. Dintr-o dată a început să plouă, întâi mai rar, apoi tot mai îndesat.

— Doamne ajută! Poate se stinge... rosti Todorică, făcându-şi semnul crucii. Haide Petre să plecăm mai repede, să nu ne vază neşce nima-n drum că dăm ocol pădurii, că mâne ne mână jandarmii la beci c-am pus noi focul!

— Mă Todore, bag samă, că dacă baş ne şi scotocesc, ne mai întreabă şi ce joavine am mai omorât, până acum, cu arma dân cocie!... Da' parcă ai blăstămat, uice că vine un năpârstoc dă om!

Într-adevăr, din față se apropia târşâindu-şi paşii o siluetă de copilandru care se opri nehotărâtă în fața lor. Era îmbrăcat într-un fel de salopetă asemănătoare celei pe care Petre o purta atunci când fusese vreme de câțiva ani ajutor de mecanic la fabrica de bere din Timişoara, pe când era fecior şi stătea în gazdă la tuşa Sida, o cumnată mai vârstnică de-a lui, pe strada Lunei, din cartierul Fabrik.

Omulețul, cu un cap parcă cam prea mare pentru trupul lui, cu ochi bulbucați, parcă fără nas şi gură cu buze aproape invizibile, începu să dea din mâini şi să facă auzite nişte sunete guturale care păreau un soi de muget disperat.

Todorică se întoarse către verişorul său:

— Mă, Pătruț! Dacă nu-i surd şî mut, tot are oareşce

năcazuri cu limba. Uice-l că nu poate vorbi ca tăt omu'...

Ploaia părea că se îndeseşte.

Petre Secula se scutură cuprins de un frison de frig şi mîngâind botul ud dar totuşi cald al iepei, răspunse dus pe gânduri:

— Urcă-l în cocie, Todore, şî pune-i un laibăr pră space! Vezi că-l afli în ranița dân față şi-apoi, să merem-mereuț, să nu ne afle jandarmii la drum dă noapce...

*

Mai întâi, sprijinit de linia subțire a orizontului, discul soarelui se vădea uriaş şi portocaliu, ca într-o stampă japoneză, iar mai apoi, pe măsură ce se înălța, se micşora devenind un talger scânteietor, virându-şi culoarea spre argintiu-incandescent.

La primele ore ale dimineții *Piața de Fân*, cum o ştia toată lumea (dar şi pe atunci, ca şi acum purtând numele legendarului *Badea Cârțan*), una dintre cele mai mari din Timişoara, trepida parcă sub forfota muşteriilor şi agitația vânzătorilor de tot felul.

Amplasată sub forma unui patrulater îşi fixa laturile mici pe canalul Bega, din dreptul Podului Dacilor şi pe o porțiune a Căii Lugojului, pe care veneau produsele alimentare din hinterlandul răsăritean al oraşului, iar laturile lungi corespunedeau liniei de tramvai ce venea dinspre Piața Traian şi ducea la Depoul de tramvaie şi la Gara Mică şi, lateral, unui şir de clădiri joase, în dreptul cărora erau „parcate" căruțele țărăneşti.

Petre Secula şi-a găsit loc chiar la mijlocul şirului, a deshămat-o pe *Iema* şi a legat-o de loitra din lemn de măgrin (adică de salcâm), astfel încât să ajungă lesne la porția de fân pregătită de-acasă.

Dinspre tarabele precupeților printre care roiau fete-n casă trimise la aprovizionare, casnice mai tinere sau mai în vârstă, ici-colo chiar doamne însoțite de servitoare, câte-un vardist cu ochii după hoții de buzunare, pierde-vară de toate vârstele, cerşetori şi copii ai străzii, se auzea un vacarm din care se puteau desluşi replici rostite în româneşte, ungureşte, nemțeşte, sârbeşte, bulgăreşte sau țigăneşte, de te puteai crede în Turnul Babilonului.

După ce şi-a vândut grâul de *două nule* neaşteptat de repede, paorele de la Ianova l-a lăsat pe copilandrul cel ciudat să şază pe blana ce închipuia capra căruței şi s-a grăbit să-i însoțească pe doi nepoți din Remetea Mare, veniți şi ei cu treburi la târg, într-o căfană, cum îi spune birtului la oraş, aflată chiar în marginea pieței.

S-au aşezat la o masă pătată de feluritele beuturi consumate de muşteriii dinaintea lor, şi-au comandat câte-un țap de monopol *cu dulce*, adică dres cu sirop şi şi-au aprins câte-o *Națională*, după care Petre i-a pus la curent cu întâmplarea de ailaltări noapte şi îndoiala ce-l încerca acum.

— Măi fişiori, țucă-vă uica, nu şciu şe să fac... Mie mi se pare fain copil! Îi cumince, linişcit, da nu poț' să ce înțălegi cu iel. Nu vorbeşce! Numa' muge aşa, dân gât, ca un surdo-mut. Da' să şciți că dă auzât, auge! Acte, n-are dă niciun fel! Dă pus la muncă, nu cred că-i în stare, că-i tare firav... D-aia l-am îmbrăcat cu neşce țoale dă prân casă şî l-am adus la oraş cu gându' să-l prezentez la Poliție. Să să spele iei pră cap cu iel şi să vază ge unde îi şi să-l trimită la mumă-sa!...

Unul dintre nepoți, liberat de puțină vreme din armată şi-a mângâiat cu afecțiune musteața subțire şi după ce a

sorbit o gură de monopol, s-a aplecat spre unchi şi i s-a adresat cu voce joasă, într-un registru conspirativ:

— Uică Pătruț! Nu crez că ce-ai ghingit bine! Păi dacă meri să-l predai la oarece secție dă poliție, ăia te pun să dai declarațiune cum şî unge l-ai găsât, adică în miez de noapce lângă pădurea lui Palfalvy şi-atunşi anunță Chestura, care ia legătură cu jandarmii dân plasa Recaş, iar ăşcia ce cam bănuiesc ei dă mult că faci branconaj şî numa' bine au motiv de-o percheziție să-ți afle arma...

— Tulai Doamne, mă Lae, să vege că cu armata eşci om preumblat prân lume şî le vedzi mai limpege ca un notariu! Apoi, să mă ierce Dumnedzău dă păcat, da îi bag neşce bani în bozonari şî-l las aici să să dăscurce cum i-o fi nărocu'!...

*

Părăsit aşa, dintr-odată, omulețul nostru (hai să-i spunem de pe-acum Niky, nume pe care-l va căpăta mai târziu, de la un naş necunoscut), a hălăduit timp de două nopți pe malul stâng al Begăi, între podurile *Dacilor* şi *Decebal*, care pe atunci era parcelat cu grădini de zarzavat şi porumb de fiert, în care şi-a făcut culcuş de odihnă, iar în ziua dintre ele, prin parcul *Regina Maria*, din dreptul Băilor *Neptun*, până la cinematograful *Apollo*, parc pe care a trebuit să-l părăsească seara, gonit de paznicul care-i închidea porțile maiestuoase.

În dimineața celei de a treia zile de când era oaspetele Timişoarei, tuşa Sida, în mod neverosimil, o cumnată de-a lui Petre Secula ianoveanul, emancipată la oraş prin căsătoria cu un maistor de la Fabrica de Bere, venită să taie strujenii de cucuruz pentru a elibera

terenul, l-a găsit ghemuit în mijlocul parcelei.

S-a înduioşat atât de tare încât i-au dat lacrimile. În sufletul ei de femeie de peste cinzeci de ani, fără copii, vederea unora dintre aceştia, lăsați în lume de izbelişte, în voia sorții, fără nici-o şansă, o îndurera profund.

A stat vreme de vreun sfert de ceas în picioare, aşteptând să se trezească, mutându-şi de pe un picior pe altul trupul obez, desfăcându-şi şi reînnodându-şi mereu broboada înflorată la care nu putuse renunța atunci când îşi adjudecase calitatea de citadină.

Când Niky s-a trezit, s-a îndreptat în capul oaselor, a privit-o cu ochii lui uriaşi şi bulbucați şi a emis parcă a jale câteva dintre sunetele guturale care îi erau specifice.

Tuşa Sida şi-a făcut semnul crucii, găsind o explicație pentru care această ființă obidită prin înfățişarea ei fusese alungată de cei care îi dăduseră viață. S-a hotărât dintr-o dată, s-a aplecat şi a luat într-o mână, de la picioare, sacoşa în care îşi adusese secera, apoi s-a aplecat din nou şi, cu cealaltă, l-a ridicat pe Niky şi l-a tras în tăcere după ea.

Şi-au mers aşa nevorbiți până în Piața Traian, au traversat-o, apoi au luat-o la dreapta, spre Fabrica de Bere, de unde au făcut la stânga pe Epurelui, de unde au dat curând în strada Lunei, o străduță cu căsuțe mici, care erau înşiruite într-un semicerc ce se sfârşea către Prințul Turcesc. La începutul acesteia locuia şi tuşa Sida, cu soțul ei, uica Ioşca, într-o în curte pavată cu cărămidă unde se aflau şi alți vecini, fiecare cu acoperişul lor.

De-aici, Niky n-a ieşit până prin preajma războiului, în anul următor. Nimeni nu s-a dumirit cine l-a instruit pentru „afacerea” care i-a îngăduit să aducă şi el *un ban*

în casă.

Sigur e faptul că tuşa Sida nu putea avea astfel de iniţiative antreprenoriale. Cel mai probabil omul „cu ideea” a fost unul dintre vecini şi se bănuieşte că acesta ar fi putut fi nea Machedon Trandafir, cunoscut de colegii lui exclusiv prin porecla de *„Bănățanu*”, de fel din Bucovăț, un muzicant *la hurdună*, adică la contrabas, care dacă acum acompania doar pe la nunți, mai spre tinerețe a apucat să cânte şi în câteva formații improvizate ce executau piese de café-concert prin localuri de mâna a doua, presupunându-se astfel că doar el putea fi o sursă de inspirație pentru cariera aleasă ciudatului orfelin.

Niky „şi-a intrat în pâine” mai întâi prin prajma casei, adică la cafeneaua *Dacia* din Piața Traian, apoi „s-a extins” la localurile Elitedin Piața Kütl, *Royal* din strada Brătianu, *Veneția* de pe strada Carol, *Terminus* de pe Brătianu colț cu strada Gării, *Picadilly* tot de pe Brătianu, dar la numărul 24.

Cel care frecventând acest tip de cafenele, sau terase estivale accesibile cetățenilor cu dare de mână mijlocie, care l-a cunoscut practicându-şi propriul sistem de supraviețuire, oarecum echivalent, a fost *Paganini*, şi el o figură populară în acele vremuri.

Paganini, care avea să-i supraviețuiască mulți ani eroului nostru, era un bărbat mic de statură, subțire şi delicat la făptură, cu părul rar pieptănat lins pe spate, cu nişte ochi blânzi, dar apoşi şi parcă fără de culoare, deasupra unui nas lung şi ascuțit, aflat la rândul lui deasupra unei guri cu buze subțiri, care dădeau glas, acompaniate de vioara de la purtător, unei veşnice melodii a cărui text spunea în esență că:

„Iar țiganu' om deştept,
S-a-mbrăcat locotinent!"...

Paganini, un om alminteri foarte decent, prin îmbrăcăminte şi atitudine, blând, fragil şi silențios în afara prestației muzicale, avea un dar de la Dumnezeu, anume... „*Darul beției*"!

El nu presta pentru bani (se ruşina dacă vreun necunoscător îi strecura sub corzile arcuşului vreo bancnotă), pentru că el oficia cu dăruire *saga* țiganului travestit în locotenent doar pentru un pahar de rom de Jamaica. De-aceia, încrucişându-şi adesea drumul cu Niky (niciodată vorbindu-şi), cădea parcă într-o transă urmărind felul impecabil în care acesta punea în operă un scenariu ingenios gândit pentru a-i servi, fără reproş, unei creaturi umane în mod evident retardate.

În prima jumătate a zilei, în cafenelele timişorene se adunau, de obicei, clienți foarte statornici. Rentieri de diferite vârste, pensionari, funcționari aflați în misiune de contact cu alte sevicii, reprezentanți ai plaselor din județul Timiş-Torontal trimişi cu treburi pe la Prefectură, la judecătoriile urbană şi rurală, pe la Parchet sau Tribunal, pe la Cartea funduară sau la Serviciul veterinar al Primăriei.

Cu toții cereau chelnerilor în primul rând un *schwartz*, adică o cafea neagră cum se degusta şi la Viena, apoi se mai plusa cu câte un coniac sau, de ce nu, o bere de Timişoara sau chiar din import. Câte un rătăcit om de afaceri venit cu treburi din *Vechiul Regat*, adică de prin Bucureşti, sosit aici pentru prima oară, mai cerea un *marghiloman* (cafea cu rom), dar gazdele se prefăceau respectuos că nu pricep despre ce e vorba şi se conformau abia în urma indicațiilor, cu prefăcută

consternare față de barbaria ce aducea atingere şvarțului virgin.

În astfel de localuri şi în astfel de împrejurări îşi făcea intempestiv apariția Niky, îmbrăcat într-un halat gri, apretat şi călcat impecabil, cu un teanc de ziare sub braț. Nu erau ziare sau reviste „la zi". Erau, în cel mai bun caz vechi de câteva luni. La început, erau cu toatele timişorene, dintre cele aflate spre folosință la privata din curte, sau uitate pe mir te unde, sau aflate în podurile căsuțelor de pe strada Lunei: *Biruința*, *Vestul*, *Unirea Română*, *Agricultorul bănățean*, *Colț de țară*, *Curierul Bantului* şi altele.

Personajul nostru, tăcut dar foarte eficient, distribuia câte un exemplar la fiecare masă, dintr-un capăt la altul al localului. Apoi, se întorcea la prima locație şi recupera publicația ori de pe tăblia mesei, ori chiar din mâna presupusului cititor şi aştepta preț de o clipă gestul filantropic ce era de presupus.

Foarte curând, toți obişnuiții cafenelelor şi restaurantelor din oraş ştiau că *niciodată* Niky, de-acum având în vedere manopera lui legată de presă, era ştiut de *„Niky ziaristul"*, nu primeşte vreo monedă sau bancnotă în mână. Ele trebuiau introduse de donator într-unul dintre buzunarele impecabilului halat.

S-a întâmplat odată că unul dintre cei nimeriți de departe la Timişoara, pentru nişte afaceri, de fapt un consumator de *marghiloman*, a încercat să-şi păstreze ziarul, chiar dacă era expirat de mult, pe motiv că dacă plăteşte, marfa bună-proastă, cum e, îi aparține. Când bolborăseala indescifrabilă şi icnetele indignate ale *ziaristului* au ajuns la urechile celor aflați la mesele din jur, apostrofările la adresa neştiutorului venit de peste

munți, l-au făcut pe acesta să cedeze instantaneu, peste măsură de ruşinat şi să strecoare (la sugestia parşivă a petrecăreților ce arbitrau evenimentul), în buzunarul halatului gri, o bancnotă cu valoare apreciabilă.

Chiar dacă era vreme de război, până la bombardamentele efectuate de aviația aliată, anglo-americană, între 16 iunie şi 3 iulie 1944, care au cam spulberat zona Gării de Nord, din Iosefin, din Centru şi Mehala şi cel din 30 octombrie, realizat răzbunător de Luftwaffe, cu un bilanț de 188 de imobile distruse, cu morți şi răniți, ca un fel de *adio* al foştilor camarazi de arme germani, timişorenii au dus o viață aproape normală, dacă ignorăm strângerea de inimă şi incertitudinile legate de viitor ale fiecăruia, presimțind cu toții că țara se află în preajma unui deznodământ imprevizibil, mai degrabă dezastruos, şi cu siguranță inevitabil.

Cu toate acestea, sau tocmai dintr-un reflex de conservare psihologică, cetățenii urbei şi-au păstrat tabieturile.

În fiecare zi, după amiaza, până în seară, atunci când vremea îngăduia, o mulțime densă, compactă, roia pe *Corso*-ul din Cetate. Pe latura în care se înălța maiestuos *Palatul Lloyd*, dinspre Operă spre Catedrala construită între 1934 şi 1940, inaugurată de Regele Mihai în 1946, plecau umăr la umăr, prieteni, perechi îndrăgostite, oameni solitari, tineri şi bătrâni, ca într-o veritabilă defilare, pentru a face „stânga-mprejur" la capătul Bulevardului Ferdinand şi a se reîntoarce iarăşi la punctul de plecare şi a relua, din nou, marşul.

Era un prilej magistral pentru cetățenii activi ai oraşului să se „vizioneze" reciproc şi aproape

instantaneu. Cunoscuții se salutau de pe sens pe contra-sens, se transmiteau mesaje, saluturi, se trecea dintr-o parte în cealaltă atunci când se convenea un program comun, se aruncau ocheade grăitoare către persoane de sex opus, se stabileau din mers, peste capetele celorlalți, invitații şi întâlniri.

Niky a pândit acest fenomen (alminteri similar şi în spațiul ardelean), din dreptul uriaşului panou plantat strategic în fața stației de tramvai de vis-á-vis de Palatul Lloyd, ascunzându-se parcă sub securea din care picurau stropi de sânge, mânuită caricatural de mareşalul Iosip Broz Tito, un burtos malefic, subtitrat cu elocvență stalinistă drept *„Călăul poporului jugoslav*”...

Se pare că tocmai forța acestui torent uman l-a împiedicat ani buni pe Niky să i se alăture sau să-l străpungă, dar a făcut-o în cele din urmă, ajungând să-şi „distribuie” ziarele şi revistele seara, la prestigioasele restaurante *Lloyd* şi *Palace*.

A făcut-o cu relaxare până la sfârşitul războiului, în 1945, fiind cunoscut şi apreciat, cu înțelegere, de personalul localurilor, acceptat de maimarii acestora, simpatizat ca o ciudățenie dezirabilă de consumatori. De-acum nu-şi mai transporta teancul de publicații de-acasă. Garderobierele celor două mari restaurante din Centru le păstrau sub pult, laolaltă cu câte un halat gri „de serviciu”.

Odată cu instalarea *democrației populare*, cea mai mare parte a clienților cu *şstaif* şi dare de mână au dispărut. Asta nu înseamnă că hedoniştii vremurilor noi nu s-au grăbit să le ia locul. Atâta doar că erau cam lipsiți de maniere, unii din necunoaştere profundă, alții

care le mai percepuseră cumva înainte, nu îndrăzneau să iasă din tipicul presupus de *frusteţea proletară*, chiar dacă se mai aflau specimene care, bănuind vag că ar putea fi într-o oarece culpă, şarjau, mai ales la beţie, citând dintr-un elan autocritic o zicere neaşteptat de adevărată, emisă în limba supraveghetorilor sovietici care ne secătuiau economia: *„Batista est, culturna niet*!".

Şi astfel, în ochii bulbucaţi ai lui Niky ziaristul, peisajul uman ce-i devenise familiar de-alungul anilor s-a schimbat radical.

În locul domnilor care se ridicau în prezenţa domnelor când se aflau lângă masa lor, se înclinau şi le sărutau cu galanterie mâna, manevrând scaunul pentru a le aşeza confortabil, care se aşezau şi ei la rândul lor, având grijă să nu-şi şifoneze poalele jachetei şi degustau cu maximă concentrare o probă din vinul comandat sau miroseau clătinând în cupa uriaşă degetul de coniac fin, etc, iată acum, o mulţime de bărbaţi netunşi, care-şi dezbrăcau dezinvolţi haina şi şi-o atârnau pe speteaza scaunului, care-şi suflecau mânecile cămăşilor cadrilate şi comandau entuziaşti vodcă, care desigur, era mai exotică decât tescovina din satul natal, fiind şi la modă din punct de vedere politic, sau dacă li se oferea un vin de calitate, cereau neapărat şi-o sticlă de sifon, pentru inconştientă profanare.

Totuşi, tradiţia de-acum colportată de chelneri, de clienţi mai vechi sau alţii mai noi, dar familiarizaţi cu ea şi acceptând-o ca pe o cutumă locală, i-au îngăduit lui Niky ziaristul să supravieţuiască până la începutul anului 1950.

La jumătatea lunii ianuarie, într-o seară geroasă, cu oarece zăpadă, cum nu se mai întâmplă în vremurile

noastre în Banat, făptura de pe strada Lunei, sau poate de pe Lună, sau chiar dincolo de ea, a intrat cu aceeaşi silenţioasă dedicare în salonul principal al restaurantului *Lloyd*, expunând pe fiecare masă, în faţa fiecărui oaspete, câte un exemplar din publicaţiile sale străvechi.

Terminând periplul prin sala străjuită de coloane pline de oglinzi, care reflectau semisepareurile lăturalnice înveşmântate în catifea roşie, sugerând subliminal fastul purpurei imperiale, Niky a început să-şi recupereze, după tipic, dinspre intrare, inventarul, alcătuit acum mai ales de exemplare din *Universul* fondat de Luigi Cazzavilan şi *Curentul* lui Pamfil Şeicaru, cu toatele vechi de câţiva ani.

Când a ajuns la ultimul separeu de pe latura din stânga s-a petrecut nenorocirea.

Doi bărbaţi, cam la treizeci de ani, stăteau faţă în faţă, despărţiţi de un platou pe care se mai aflau câţiva mititei, care risipiţi în zeama scursă, păreau o insultă, din punct de vedere estetic, adusă stucaturii elaborate, elegante, moştenite dinaintea naţionalizării, a plafonului de la *Lloyd*, care-i veghea deasupra capetelor.

Cel din dreapta, un brunet cu mustăcioară subţire, cochetă, îmbrăcat într-un costum corect, bleumarin, cu cravată roşie cu dungi oblice verzui, fuma ascunzându-şi surescitarea, cu ochii negri, ţigănoşi, cercetându-şi comeseanul care era adâncit în lectura unui ziar.

Acesta, un malac cu faţă pătrăţoasă, cu ţeasta rasă, după modelul generalilor sovietici, cu nasul turtit în vreo încăierare mai din tinereţe, purta un costum de lână englezească, evident foarte scump, dar foarte şifonat. Cămaşa albă de mătase cu dunguliţe verticale gri, abia

vizibile, chiar dacă foarte elegantă, era evident compromisă de glandele sudoripare.

Malacul tocmai trântea ziarul cu năduf pe tăblia mesei, când distribuitorul se înfăţişă pentru recuperarea lui.

Când întinse mâna să îl ia, bărbatul în costum englezesc sări în picioare şi prinzându-i mâna lui Niky, i-o suci violent la spate strigându-i celuilalt:

— Du-te şi cheamă din hol pe unul din agenţi! Îl arestăm pe maimuţoiul ăsta!

— Tovarăşe maior, vă rog, ăsta-i un handicapat, un retardat... Tot oraşul îl cunoaşte!...

— Mă', Gheorghiţă! Tu eşti locotenent major de miliţie, sau eşti bălegar de cal?! Măi, ăsta nu-i ce pare! Ăsta-i un element ce unelteşte împotriva orînduirii de partid şi de stat! Păi n-am venit eu de la Bucureşti să vă deschid ochii? Şi tu, ce vezi, după toată instruirea ce v-am făcut-o?!...

— Tovarăşe maior, păi e un amărât! Nici nu poate să vorbească...

— Aşa crezi tu, Gheorghiţă? Nu poate pe dracu'! Şti ce dă el oamenilor să citească, când le pune-n faţă, uite-aşa, la cârciumă, câte-un material subversiv? Uite, spuse ridicând cu mâna stângă de pe masă ziarul lui Niky: *Discursul domnului mareşal Antonescu la Cercul Militar!...* Din 1943! Asta-i subversiune... cum îi spune?... Patentată!...

— Atunci îl arestăm, tovarăşe maior?

— Îl arestăm! Cheamă-l pe agent!

*

În biroul auster din sediul Miliţiei regionale din Piaţa

Unirii, maiorul Grigore Pascu, detaşat de la Minister aparent *sine die*, mai ales din cauza evenimentelor din munții Banatului, care se pare că nu aveau sfârşit, se simțea epuizat şi încerca să ghicească ce anume păcate le-a săvârşit pentru a fi astfel pedepsit de tovarăşul Ministru al Afacerilor Interne, Alexandru Drăghici, cu această corvoadă, în acest capăt de țară, unde nu putea să trăiască, lejer, elegant, potrivit meritelor sale de credincios luptător împotriva burghezo-moşierimii aflate în descompunere, dar iată, mereu reacționară!...

Tocmai se întorsese de la Caransebeş, unde Miliția populară sprijinea, prin mijloace specifice, acțiunile trupelor de securitate care îi hăituiau pe anticomuniştii pripăşiți în munți, unde, recunoştea şi el în sinea lui, erau ca la ei acasă.

A stat în sediul Miliției caransebeşene timp de trei zile, ferindu-se să plece mai adânc în teren, considerând că nu are ce căuta pe coclauri, când e mai util pentru o coordonare judicioasă a forțelor dintr-un punct central.

Mâncând (de, ca la război!), doar pâine (e drept, bănățeană, de la cuptor! Excelentă!), telemea de oaie (tot excelentă!), ceapă (e cam ca pe la noi, în Teleorman!) şi bând în loc de apă țuică de prune (asta-i superexcelentă), i s-a făcut un dor nespus de Bucureşti, acolo unde a apucat să cunoască localurile şi serviciile de unde şi de la care fuseseră alungați, în mod firesc, reprezentanții regimului burghezo-moşieresc.

„Nu-i nimic, îşi spuse, *muncim, muncim, muncim şi propăşim*!"

Ridică receptorul unuia dintre cele trei telefoane de pe birou şi aşteptă câteva clipe până când cineva rosti cu un glas alarmat:

— Plotoner Săndache! Ordonați!

— Măi Săndache, parcă dormi pe tine! Ia trimite-mi dosarul lui Niky ziaristul...

Răsfoind filă cu filă, maiorul Pascu citea adnotările şi spre sfârşit concluziile emise de organele de securitate regionale, care retrimiteau materialul documentar către Mililițe, cu propunerea ca numitul (...) să fie asociat oricărui grup de *bandiți* care prin acțiunile lor criminale au tulburat viața pașnică a populației, aducând astfel atingere gravă liniştii publice şi ordinii de stat, în conformitate cu soluțiile precedente.

Grigore Pascu ştia prea bine despre ce e vorba. *„Soluțiile precedente”* însemnau evitarea oricărui proces, distrugerea oricăror înscrisuri şi lichidarea subiecților.

Căzu pe gânduri, rememorând acea seară când l-a reținut pe „subiect”. A trecut în revistă toate interogatoriile dure l-a care l-a supus. Evident, îşi juca atât de bine rolul de retardat, încât era cât pe ce să-l creadă la un moment dat. Dar dovezile incriminatorii... Erau atât de multe şi de evidente! În plină luptă cu scursorile vechiului regim, „subiectul” oferea spre lectură texte ale cuvântărilor unor criminali sau exponenți ai vechii orânduiri, precum mareşalul Antonescu, Regele Mihai sau Zelea Codreanu...

Maiorul întinse mâna din nou spre telefonul folosit mai devreme:

— Săndache!

— Da, să trăiți!

— Raportează! Lotul de trei de la Caransebeş ce l-am adus e pregătit pentru deplasarea aia specială de la ora cinci dimineața?

— Da, să trăiți!

— Ascultă şi execută cum îți spun: Alătură la lotul Caransebeş, pentru expediție şi pe banditul Niky ziaristul din celula 16! Am să îi însoțesc. Ai înțeles?

— Da, să trăiți! Dar... tovarăşe maior, când vă mai odihniți, că noaptea aproape a trecut... sfârşi mierosgrijuliu plutonierul Săndache.

— Mă Săndache, las că ne-om odihni şi noi când om fi pe năsălie!...

*

Notă informativă internă nr…

În zorii zilei de 5 iunie 1950, în poligonul de la Pădurea Verde din Timişoara, au fost executați patru duşmani ai poporului din lotul Caransebeş (referent Maior Grigore Pascu). Trupurile au fost înhumate într-un loc cu restricții de identificare.

*

În apartamentul de trei camere al unui bloc turn din cartierul Militari, municipiul Bucureşti, adolescentul Sorin Pascu, elev în clasa a IX-a, stătea pe canapea, cu o carte închisă pe genunchi şi căsca ochii la televizor. Tatăl său, colonelul în rezervă Grigore Pascu, în şort şi cu un maieu care părea bicisnic încercând să cuprindă o burtă proeminentă, tocmai a revenit din balcon, cu o stropitoare de plastic în mână, folosită pentru a-şi stropi muşcatele.

— Ce dracu' faci, măi Sorinele?! Păi nu era vorba că înveți pentru restanța de la istorie? Stai şi beleşti ochii la televizor?

— Tati, fac o pauză strategică, de „realimentare"!...

Lasă-mă câteva minute, e ceva interesant despre *Incidentul Roswell*... E o chestie cu extratereştri capturați de americani! Uite, cică le fac autopsie...

Colonelul îşi miji ochii şi-i înălță în semn de mirare aşezându-se lângă fiu-său, privind concentrat la imaginea unei creaturi cu cap oval şi ochi mari, bulbucați:

— Măi, al' dracu', da' zici că-i leit Niky ziaristul!...

— Cine, tată?

— Ei, unu de l-am aranjat eu, mai demult...

— Da' de ce?

— Păi, era un duşman al poporului... Uneltea împotriva orânduirii de partid şi de stat!...

— Chiar aşa? A venit de pe Marte şi l-a înjurat pe tovarăşul Gheorghiu-Dej?

Colonelul se enervă dintr-odată:

— Mai rău! Poate că m-a înjurat pe mine, dar n-aveam translator s-o ştiu. Şi pune mâna pe carte, derbedeule, că altfel ajungi ziarist şi te mai împuşcă şi pe tine cineva!...

TRIPTIC RUSESC

Trăsura cu vopseaua scorojită care a pătruns vijelios pe ulița Siminovski se opri legănându-se, cu nehotărâre parcă, în dreptul imobilului cu un cat, sumbru ca o cetățuie părăginită. Încă înainte de a se stinge ecoul tropăitului nervos al cailor, un tânăr de vreo treizeci de ani sări din vehicul şi se repezi la inelul de bronz fixat în unicul canat al porții. Îl acționă cu putere prin bătăi repetate în lemnul de stejar masiv, în disonanță cu zvonul clopotelor bisericii Sfântul Mihail de pe Kazanskaia, care tocmai băteau de vecernie.

Într-un târziu, din interior se desluşi vocea guturală a unei femei în vârstă:

— *Wer ist dort? Wer ist dort?*

Intuind întrebarea, tânărul răspunse imediat:

— Osipov! Serghei Ivanovici Osipov, secretar al Zemstvei!

— *Ja? Wem suchen Sie? Was wunschen Sie?*

— Cum?

— Pe cine cheutați? îşi continuă vocea interogatoriul în graiul norodului din Maica Rusie.

— Deschide uşa, frolain, domnul Walser mă cunoaşte!

Zăvoarele trase scârțâiră şi poarta se întredeschise cât să se poată strecura un om. Osipov se trezi într-un hol întunecos, alături de o bătrână uscățivă, înveşmântată

în negru, cu o bonetă apretată, strălucitor de albă, care tocmai readucea zăvoarele în lăcaşurile lor, cu o vigoare neaşteptată.

— *Bitte!* se întoarse ea spre musafir, indicându-i cu o mână uşa din capătul încăperii.

După ce străbătură câteva camere mobilate în bună parte cu lăzi ferecate în fier, de mărimi diferite, pătrunseră în cele din urmă într-o odaie spațioasă, străjuită de o singură fereastră ce oferea perspectiva unei grădini întrucâtva sălbăticite.

Menajera dispăruse insesizabil, iar tânărul funcționar al Zemstvei rămase posomorât în mijlocul mulțimii de obiecte heteroclite.

Cărțile voluminoase, sticlăria de laborator, ceaunele de felurite dimensiuni, uneltele ciudate atârnate în piroanele bătute în ziduri sau stivuite neglijent pe polițele fixate de jur-împrejur stârneau prin ineditul asocierii temeri nelămurite.

— O, *junger Freund*! Ce satisfacțion pentru mine!

Osipov se întoarse tulburat şi dădu cu ochii de stăpânul casei, un bărbat pipernicit, chel, cam la vreo şaptezeci de ani. Ochelarii rotunzi aşezați pe un nas deosebit de lung îi dădeau înfățişarea unei păsări de noapte. După ce trase cu vioiciune două taburete de sub masa lungă din mijlocul încăperii, omul îl invită:

— Ia loc, gospodin Osipov! Şi spui la mine...

***

Autorul ezită să-şi continue istorisirea. Oare a ales-o pe cea mai potrivită? De fapt, de aici, ar putea însăila o

primă variantă.

***

— Ia loc, gospodin Osipov! Şi spui la mine.

Tânărul se aşează o clipă, dar sări imediat în picioare, ca propulsat de un resort:

— Domnule doctor! Martin Robertovici Walser! Numai dumneata mă poți salva! Sunt la ananghie, Martin Robertovici!

— Dar ce pațit, *junger Herr*? Povesteşti la mine! Sau doreşti mai întâi un pahar de ciai?

— Ştiu şi eu? Totuşi, dacă s-ar găsi o stacană de vodcă.

— *Naturlich! Frau* Hanelore, beutura pentru oaspetele nostru!

Ca într-o piesă de teatru regizată de un maestru strălucit, bătrâna menajeră pătrunse instantaneu în încăpere cu o tavă pe care purta un clondir şi un singur pahar, o puse pe masă, făcându-se apoi, dintr-o dată, nevăzută.

— Serveşti, *Herr* Osipov, serveşti!

Musafirul şi-a umplut şi şi-a golit paharul cu o râvnă pe care numai starea lui de evidentă surescitare o putea explica.

— Straşnică băutură! Păi, Martin Robertovici, să-ți spun ce m-a făcut să dau năvală în casa domniei tale în pragul nopții. Dar, să mai tragem o duşcă!

— Serveşti, gospodin Osipov!

— Ei bine, domnule doctor, o ştie tot oraşul pe cântăreața Tania Alexeevna şi sunt de pomină petrecerile pe care ea le însufleţeşte. Iar eu, Martin

Robertovici, eu mă iubesc de-o vreme cu Taniuşa, şi-mi cheltui toți bănişorii de la slujbă şi de la moşioară, doar ca să fiu prin preajma ei. Numai că armăsarii îi dau târcoale.

— Cine?! Ah, *jawohl! Hengst*, armasariu!

Tânărul îl privi cu suspiciune pe interlocutor, dar după ce a golit încă un pahar de vodcă, se hotărî să lămurească lucrurile:

— Doctore, ăştia nu-s cai, sunt hăndrălăi, bărbați care vor să-i câştige favorurile!

— Oh, *sicher!* Desigur.

— Şi-uite-aşa, ieri seară, pe când chefuiam în taverna *U vesiolovo zaiacika*, numai ce-l văd pe locotenentul conte Dubinin că mi-o sărută pe gură, după ce i-a cântat la masă, aşa că m-am repezit şi l-am plesnit peste bot.

— *Wie*? Cum? Lovitur la obraz?

— Chiar aşa! Nenorocirea e că locotenentul m-a provocat de față cu toată lumea la duel şi, după câte ştiu, e un țintaş iscusit, iar eu n-am prea tras cu pistolul, doar cu puşca după ciorile de-acasă, fără să fi nimerit prea multe. Iată pentru ce, preastimate Martin Robertovici, am venit la domnia ta, cu cinci sute de ruble-aur pentru a-mi da, dacă se poate, ceva, vreo tinctură de-aia alchimistă, cum se vorbeşte că poți face, astfel încât să-l răpun mâine, în zori, pe contele Dubinin.

Neamțul, parcă mai bătrân decât părea înainte, şi-a frecat îndelung între două degete bărbuța firavă şi, în cele din urmă, părând că se trezeşte dintr-o reverie, a exclamat:

— Bine, gospodin Osipov, atunci, *schnell*, hai să facem

preparativ potrivit!

Serghei a tresărit şi, golind dintr-o sorbitură paharul, s-a repezit apoi la sfrijitul său amfitrion pentru a-l săruta de trei ori pe obraji.

Timp de vreun ceas, doctorul nemțesc a trebăluit la instalațiile sale ciudate, făurite mai ales din sticlă verzuie şi aramă coclită, iar oaspetele său s-a străduit cu vrednicie să sfârşească băutura din clondir.

În cele din urmă, bătrânul a pus pe masă o farfurioară în centrul căreia se ghicea o alcătuire asemănătoare unui bob de linte.

— *Demnach*, aşadar gospodin Serghei Ivanovici, vrei să-l omori în duel pe locotenentul Dubinin?!

— Pentru onoarea mea şi pentru Taniuşa, Martin Robertovici!

— Atunci, *junger Freund*, uite ce ai de făcut: iei această aluniță făcută de mine şi o fixezi în mijlocul frunții, te concentrezi în mintea dumnetale şi te ghindeşti că ea se află intre ochii domnului conte şi, pentru cele cinci sute de ruble, vei constata că adversarul domniei tale va primi glonțul pe care îl vei trage, ca în oglindă, chiar în acel loc.

— Dar, domnule doctor, eu habar n-am să țintesc!

— Nu are importanță. Totul este să apeşi pe trăgaci şi glontele să pornească! *Ich will das Geld jedzt!* Adica, vreu banii acum.

***

În zorii zilei de primăvară timpurie, într-o poiană a pădurii de mesteceni care mărginea orăşelul Ceremisov,

ceața leşioasă începea să se risipească. Arar se auzeau fornăiturile cailor înhămați la cele patru trăsuri care adăstau pe un drumeag lăturalnic.

Asistați de la mică distanță de un medic somnoros, perechile de martori ai competitorilor schimbau, cu glas scăzut, replicile protocolare.

În cele din urmă, secretarul Zemstvei Serghei Ivanovici Osipov şi locotenentul conte Igor Stepanovici Dubinin au pornit, spate de la spate, cu pistoalele în mâini, au făcut paşii regulamentari, s-au întors şi s-au privit în ochi.

La semnalul convenit, cu aerul flegmatic al militarului de carieră, contele a țintit calm şi a apăsat primul pe trăgaci, glonțul armei sale lovindu-l în piept pe adversar.

Şocul impactului cu proiectilul l-a doborât pe spate pe Osipov, iar arma i s-a descărcat aiurea. Grav rănit, panicat de rana a cărei sângerare încerca instinctiv s-o oprească cu palmele îngemănate, l-a auzit pe medicul acela somnoros minunându-se:

— Cum se face că locotenentul Dubinin a încasat un glonț chiar în mijlocul frunții şi a murit pe loc, într-un duel cu un „amator”?

„Ehei, Martin Robertovici, a meritat să cheltuiesc cinci sute de ruble pentru o aluniță, dar ce folos dacă n-am tras eu primul?!” mai apucă să încropească un gând secretarul Zemstvei, înainte de a-şi da duhul.

***

Autorul reciteşte finalul povestirii proaspăt încheiate şi oftează nemulțumit. Ar putea, desigur, să revină la momentul întâlnirii dintre cele două personaje, tânărul

rus şi bătrânul venetic, şi să depene o altă istorisire.

***

— Ia loc, gospodin Osipov! Şi spui la mine.

Tânărul se aşează nehotărât pe taburet, îşi încrucişă sub masă picioarele încălțate în cizme scurte, cu carâmbii încrețiți, îşi ciupi mustăcioara bălaie şi grăi privindu-şi gazda în ochi:

— Domnule doctor! Martin Robertovici Walser! Mă aflu la oarece ananghie şi-mi trebuieşte un sfat, ca de la un om preaînvățat, cum eşti domnia ta.

— Cu ce pot ajuta, *junger Herr*? Povesteşti la mine! Sau doreşti mai întâi un pahar de ciai?

— Nu-i rău ceaiul, dar parcă m-ar înviora mai bine o sărăcie de vodculiță.

— *Wunderbar! Exzellent! Frau* Hanelore, aduci beutura pentru oaspetele nostru drag!

Menajera uscățivă, cu înfățişare de stareță ursuză, se ivi dintr-o dată, de parcă ar fi ascultat cu urechea la borta cheii de la uşă, şi aşează pe masă un cânceu de băutură şi un pahar stingher, ieşind apoi fără zgomot.

— *Bitte, Herr* Osipov, serveşti!

Fără zăbavă, Serghei goli cu sete un pahar plin ochi şi păru degrabă mai înviorat.

— Straşnică licoare, Martin Robertovici! Dintr-odată mă simt mai limpezit. S-ar cuveni înc-o duşcă pentru întremare deplină! Aşa.

Degrabă întremat, continuă:

— L-ai cunoscut pe tatăl meu Ivan Terentievici, domnule doctor! Îți mai aminteşti, poate, că acum un amar de ani, vreo nouă-zece, ai venit la noi la moşioară,

de i-ai oblojit picioarele betege.

— *Naturlich!* Atunci chind el venit din expediţion la *großer Fluß* Enisei!

— Aşa-i, Martin Robertovici. El a fost vagmistrul oştenilor de l-au însoţit pe înălţimea sa căpitanul de gardă Voloşin la cercetarea fluviului. Şi uite că acum bietul taica trage să moară.

— *Mein Gott!* Atât de grav?

— E gata! Aseară i-a făcut părintele Nikanor slujba de maslu şi i-a dat sfânta împărtăşanie. Dar iacătă pentru ce te-am tulburat în fapt de seară.

Vizitatorul se foi pe scaun şi scoase dintr-un buzunar al surtucului de postav albastru un obiect oval, gros cam de un deget, de forma unei paftale de centură ofiţerească şi o puse grijuliu pe tăblia mesei.

— Scula asta o are taica de la un şaman al tribului nomad Evenk, care hălăduieşte tocmai prin părţile guberniei Podkamennaia Tunguska. Ochiul dragonului i-ar zice şi după mărturia păgânului, ar fi aflat-o la cingătoarea unui străin cu înfăţişare ciudată, pe care l-au găsit cu puţin timp înainte de a-şi da sufletul, în taiga, lângă urma de arsură făcută de-o stea căzătoare.

— Mai serveşti, gospodin Osipov! zise doctorul luând în mână obiectul şi apropiindu-l de vârful nasului spre a-l privi mai bine.

— Ce mă miră, continuă oaspetele după ce dădu gata, dintr-o smucitură, încă un păhărel, este voia ce mi-o lasă cu limbă de moarte taica, să-l înmormântez cu tot cu drăcia asta. M-am tot uitat la ea! Nici nu ştiu de-ar preţui ceva. De-aia m-am grăbit la dumneata.

Bătrânul învăţat cerceta nedumerit din cale-afară obiectul făurit dintr-un material mat, cenuşiu, foarte

uşor. Desigur, îl va cerceta cu substanțe diferite, de la oțet şi spirt la vitriol, îl va supune la flacără, îl va ciocăni şi-l va pili. Forma o avea ovală, cu dimensiunile axiale cam de zece pe cinci centimetri. Dacă o față era netedă, fără vreun însemn, cealaltă vădea în mijloc ceva ca o ferestruică rotundă, uşor bombată, cam de doi centimetri, desigur izvorul numelui, Ochiul dragonului, iar în juru-i, în formă de elipsă, erau încorporate şaisprezece clapete inscripționate cu semne de neînțeles.

— *Sonderbar!* Asta ciudat! Daaa. Facem experiment!

După două ceasuri şi mai bine, timp în care musafirului i se înlocui stacana goală cu una plină de vodcă, ”paftaua” şamanului de pe Enisei a fost supusă la o sumedenie de încercări, cu tot soiul de acizi în concentrații diferite, fără alt rezultat decât stârpirea ei de orice formă de slineală şi îngăduind observația că micile clapete pot fi acum uşor apăsate în lăcaşurile lor.- Ei bine, prea stimate Martin Robertovici, cum binevoiți să concluzionați? Îngrop odată cu tăicuța o făcătură din materie prețioasă, au ba?

Amfitrionul nu se grăbea cu răspunsul. Stând în dreptul sfeşnicului cu două brațe în care luceau fumegânde lumânările, silueta gârbovită îşi profila umbra pe un perete, ca un mare semn de întrebare. Tot apăsând la întâmplare butonaşele dreptunghiulare, simți pentru o clipă în palmă o vibrație rapidă şi observă că Ochiul dragonului a devenit uşor translucid, într-o nuanță de verde-pal.

— Nu ştiu ce să zicem, junger Herr, material acesta eu nu cunosc, dar puțin mai interessant este asta, ochiul ca pielea de la *der Frosch*, nu de la dragon.

— *Der Frosch*? se miră Serghei.

— Broasca, broasca *liebe Freund!* Uite, s-a colorat puțin în verde, poate de la *meine Stoff*, substanț ce am aplicat. Cred că mai bine ingropi la el!.

— Atunci, spuse tânărul ridicându-se în picioare şi luând un aer oficial, vă mulțumesc pentru sfat, domnule doctor, şi vă încredințez că orice hotărâre a Zemstvei sau ucaz de la stăpânire, privitoare la străini, le veți afla la timp pentru orice întâmpinare, la care, cu dragă inimă, o vorbă bună om pune şi noi.

***

La două zile de la întrevederea cu veneticul şpițer Walser, Serghei Osipov îşi ducea tatăl pe ultimul drum, spre loc de pace şi verdeață.

Răposatul odihnea cu mâinile la piept în sicriul deschis, aşezat pe un strat de lucernă proaspăt cosită, aşternută pe fundul unui docar tras de un singur bidiviu. Renunțaseră la troică din temerea că trei cai ar fi fost mai greu de stăpânit, după trebuințele procesiunii.

În față, purtătorii de prapuri îşi târşeau alene care boftorii, care cizmele scâlciate, prin praful şleaului, cu capetele plecate din obişnuință, şuşotind între ei despre cele lumeşti, cum ar fi garboavele sau basamacul la care erau îndreptățiți, după cuviință.

În urma căruței, înveşmântat în odăjdiile lui cam slinoase, cu barba-i roşcovană revărsată în toată stufoşenia peste patrafir, slujea la răspântii, cu glas tunător, părintele Nikanor. Cu făptura lui uriaşă îl făcea parcă să pară şi mai pipernicit pe țârcovnicul său Pavluşa, altminteri izvorâtorul unei voci de heruvim,

care păşea alături cu chipul străluminat de beatitudine, purtând fără vreun efort aparent, petrecută în bandulieră, desaga de rafie în care se aflau mai toate ceasloavele şefului său bisericesc.

Îi urma Serghei, stingher, cu gândurile duse aiurea, iar în spatele lui se înşirau, amestecaţi, mujici de pe moşie cu căciulile în mâini, femei cu broboade colorate care boceau pe rând, întrecându-se între ele, cazaci bătrânei cu pantaloni bufanţi cu lampas roşu şi cu mustăţi fioroase, copii desculţi şi neastâmpăraţi cu rubăşti peticite, iar în coadă, chiuind în răstimpuri, Vasilisa, nebuna satului Malenkoe Selo.

În pragul cimitirului, convoiul se opri spre a asculta cu smerenie adevărul înscris în Evanghelii.

Vocea slujitorului lui Dumnezeu cunoscută în toate aşezările aflate la peste o sută de verste, de jur-împrejur, vibra în auzul binecredincioşilor:

Zisa ei Iisus: Au nu ţi-am spus că, de vei crede, vei vedea mărirea lui Dumnezeu? Şi au ridicat piatra de unde zăcea mortul; iar Iisus şi-a ridicat ochii săi în sus, şi a zis: Părinte, îţi mulţumesc că m-ai ascultat. Şi ştiam că tot-de-una mă asculţi; însă pentru poporul care stă împrejur am vorbit; ca să crează că Tu m-ai trimes. Şi acestea zicând, a strigat cu voce tare: Lazăre, vino afară!.

Serghei, peste capetele popii şi ale crâsnicului Pavluşa, privea ţintă spre brâul care încingea rubaşca brodată, de zile mari, în care era gătit defunctul său tată. I se năzărea oare, sau chiar se întetea sclipirea verde, ca de crisolit, a Ochiului dragonului, pe care îl cususe în chip de pafta, după făgăduinţa ce-i făcuse înainte de a-şi da duhul?

Spre a vedea mai bine, se apropie şi se sprijini cu palmele de o latură a docarului, ascultând pe mai departe mărturia apostolului Ioan:

Şi a ieşit cel mort înfăşurat la mâini şi la picioare cu feşe, şi faţa lui era legată cu mahramă. Zisa lor Iisus: Deslegaţi-l şi-l lăsaţi să meargă!.

Ca din senin, bidiviul, un armăsar negru-vineţiu, pradă de război a bătrânului, trofeu dintr-o herghelie cercheză, începu să fornăie, să necheze şi apoi să salte înspăimântat ca de lup, pe copitele din spate.

Dându-şi seama că nu-l poate stăpâni, vizitiul Stenka sări de pe capră, slobozi frâiele şi din două mişcări dibace tăie cu cuţitul lui încovoiat, tătăresc, legăturile hamului şi lăsă animalul să alerge bezmetic spre păduricea de mesteceni din apropiere.

Înălţând cu dreapta crucea de argint, preotul o clătină ca pe un evantai spre a cere tăcere cuviincioasă norodului care, tulburat de întâmplare, se adunase de jur-împrejur, sporovăind fără noimă.

Atunci observară cu toţii, aproape dintr-o dată, că din paftaua de la brâul răposatului se înalţă un fulger neîntrerupt de lumină verde-fosforescentă.

Ridicară ochii urmându-i calea, spre a vedea înlemniţi şi cu gurile căscate cum cobora spre ei, din crugul cerului, tot mai mare, o tipsie strălucitoare, pe obada căreia se roteau licărind lumini de culori diferite. Pe măsură ce cobora, un sfârâit drăcesc ca al artificiilor aduse din ţara Kitailor se răspândea, tot mai tare, din înalturi.

Dezmeticindu-se ca dintr-o vrajă, părintele Nikanor, care ştia Evangheliile pe dinafară, dar mai puţin Vechile Scripturi, trase spre el desaga de răchită cu tot cu

Pavluşa, purtătorul ei, şi scoase fără greş Cartea Sfântă a Vechiului Testament, o deschise într-un loc însemnat al Cărții Profetului Ezekiel şi cu ochii ba la dânsa, ba spre lucrarea cerească ce se oprise la vreo patruzeci de arşini deasupra capului său, începu a rosti cu glas biruitor:

Şi iată, gloria Dumnezeului lui Israel venea dinspre răsărit; iar vuietul sosirii sale era ca vuietul unei ape mari; şi pământul strălucea de slava lui. Şi vedenia pe care am văzut-o era întocmai ca vedenia pe care o văzusem când el venise să nimicească cetatea, şi ca vedenia pe care o văzusem lângă râul Chebar; şi am căzut cu fața la pământ. Când gloria lui Yahveh a intrat în templu prin poarta care da cu fața spre răsărit, Duhul m-a ridicat în sus şi m-a adus la curtea dinăuntru; şi iată, gloria lui Yahveh umpluse templul.

În timp ce spusele profetului abia se mai desluşeau din cauza sfârâitului şi a trosnetelor puternice, ca ale unui foc uriaş de pădure, în mijlocul tipsiei păru că se deschide o bortă rotundă, din care se revărsa o ceață tulbure, leşioasă.

Numaidecât, orfanul Serghei Osipov băgă de seamă cum trupul fără viață al tatălui său se ridică, rigid, ca purtat pe-o palmă nevăzută, tras parcă de funia de lumină verde şi cum piere înlăuntrul făpturii cereşti nemaivăzute.

Şi tot norodul bulucit în jurul docarului gol, cu mâinile puse streaşină la ochi, văzu cum după câteva clipe, întețindu-şi străfulgerările colorate ce se roteau în jurul obezii, tipsia uriaşă zvâcneşte de sub soarele de

amiază căruia îi fusese obroc preț de vreo cinci minute de ceasornic, se înalță şi se face tot mai mică, până ce se pierde dincolo de norişorii îndepărtați ai văzduhului.

În tăcerea care se înstăpânise, apăsătoare, Serghei îşi plecă încet capul şi-şi îndreptă privirea întrebătoare, parcă în înțelegere cu ceilalți, spre tălmaciul pământean al Celui de Sus, care încredințându-i tomul din care citise lui Pavluşa, se închină şi făcu trei plecăciuni adânci către răsărit.

Apoi, fericitul în duh, părintele Nikanor, se apropie de tânărul îndoliat, îl îmbrățişă şi-l sărută de trei ori pe obraji, după obiceiul pravoslavnic al pământului, şi ridicând crucea de argint spre slava argintie a cerului, făcând-o să tresară până şi pe nebuna Vasilisa care stătea stingheră pe un gorgan din apropiere, concluzionă cu vocea lui puternică şi răscolitoare, ca trâmbițele Ierihonului:

— Bucură-te, Serghei Ivanovici! Domnul a dat, Domnul a luat!

***

Autorul răsfoieşte paginile manuscrisului cu un sentiment de profundă insatisfacție. Unde e spiritul specific rusesc al epocii în care trăieşte?. Pufăie îngândurat din pipa umplută cu tutun marinăresc olandez, înmoaie penița tocului de fildeş în călimara de argint şi purcede iar a rescrie, după tipicul de-acuma familiar.

***

— Ia loc, gospodin Osipov! Şi spui la mine.

Tânărul îşi trânti oftând şapca albă cu cozorocul îngust pe masă, de sub care trase cu piciorul un taburet, se aşeză şi bolborosi cu capul plecat:

— Sunt în mare încurcătură, Martin Robertovici! Mi-e sufletul obidit! Şi soarta-mi pare o matrioşcă din cea de-o desfac copiii, doar că eu, pe măsură ce-o desfac, în loc să dau de una tot mai mică, dau de un necaz din ce în ce mai mare!

— *Donnerweter!* Dar ce pați, *junger Herr*? Poate te mai liniştește un pahar de ciai?

— Să-mi fie iertată lipsa de măsură ca musafir ce mă aflu, dar parcă mai priincios mi-ar fi, dacă se găseşte, un degețel de vodculiță.

— Ah, dar Frau Hannelore vine *schnell* cu un chiscant de beutur!

Într-adevăr, ca din pământ le răsări alături sfrijita menajeră, care puse în fața oaspetelui o carafă plină şi un pahar strălucitor de curat, făcându-se apoi, ca prin vrajă, nevăzută.

— Serveşti şi povesteşti, *Herr* Osipov!

Serghei Ivanovici nu se lăsă îndemnat şi goli primul pahar dintr-o răsuflare, mai bău unul, îşi şterse mustața cu dosul palmei, îşi drese glasul, după care ridică ochii spre şpițerul nemțesc:

— M-am pricopsit domnule doctor de-un duel cu pistoalele, tocmai cu locotenentul-conte Dubinin! Un țintaş dintre cei mai iscusiți, iar eu un bicisnic în folosirea armelor! Taica e pe moarte şi eu mă bat în duel!.

— *Gott mit uns!* Dumnezeu se apere la noi! Dar cum

întâmplat?

— Gelozia şi băutura, Martin Robertovici! Mi-au luat mințile şi una, şi alta. Iubind-o pe Taniuşa Alexeevna, cântăreața de la Iepuraşul vesel, dacă l-am văzut pe filfizonul ăsta că mi-o sărută din senin pe gură, am sărit peste două mese, l-am înjurat şi l-am plesnit cu un dos zdravăn de labă!

— Un sarutat? *Das ist nicht der Muhe wert!*

— Cum? se arătă nedumerit tânărul.

— Asta nu meritat osteneala.

— Adevărat, dar aşa mi-a fost scris pesemne! Şi iată-mă în fața domniei tale, iubite şi prețuite povățuitor, mai întâi de toate pentru a-mi înapoia scula tatei pe care ți-am lăsat-o spre cercetare săptămâna trecută, că dacă mi-e dat să mor în duel, să nu-l lipsesc pe dânsul de o amintire a tinereții sale aventuroase, pe care acum, simțindu-şi sfârşitul, voieşte să-l însoțească în locul de veşnică odihnă.

Cu o sclipire malițioasă în ochi, doctorul Walser îşi îndemnă oaspetele:

— *Liebe Freund*, umple *das Glas* cu beutur preferat şi eu aduc obiect de la *der Vater*, pentru un demonstrațion care poate salva la dumneta!.

Serghei nu păru să bage în seamă remarca din urmă, dar se grăbi să dea de duşcă două pahare, simțind cu satisfacție cum vodca se scurge rece pe gâtlej şi-i explodează fierbinte în stomac.

Stăpânul casei se întoarse curând, purtând pe o tăviță de alamă o lucrătură asemănătoare unei paftale de centură ofițerească, de formă ovală, cu un ochi verzui în mijloc, încadrat între două rânduri de butonaşe dreptunghiulare, inscripționate cu semne de neînțeles.

— Ochiul de la dragon! anunță el cu o oarecare solemnitate. Aşa cum botezat la el distinsul *der Vater*, Ivan Petrovici Osipov!

— Nu el l-a numit aşa, ci şamanul din neamul Evenk, care i l-a dăruit în timpul unei expediții de-a lungul fluviului Enisei. Taica a fost un oştean de nădejde al măriei sale pravoslavnice, Țarul Alexandru Întâiul.

— *Jawohl,* evident! Dar eu am descoperit, Serghei Ivanovici, ceva extraordinar: acesta este un jucarie care nu poate să existe! Este făcut numai cu inspirație de la *der Teufel*.

— O drăcovenie! o nimeri pe aproape tânărul.

— Adeverat! Am bagat de seama din intimplare că dacă se ține Ochiul de la dragon la lumina de la luminare, el devine tot mai tare verde şi atunci poate se facă minune de necrezut.

În timp ce vorbea, doctorul Walser ținea obiectul în dreptul sfeşnicului cu două lumânări aprinse şi, într-adevăr, ochiul ca o lentilă vert-bouteille în starea de început îşi intensifica cu încetul culoarea.

— Şi acum, daca apasăm acesta buton care are semn un fel de vermişor innodat, o să vedem cum a arătat, cred eu, chiar şamanul de la tribul Evenk!

Apăsă hotărât simbolul presupus al viermişorului cu degetul mare al mâinii în care ținea drăcovenia şi, la doi paşi în fața lor, se închegă dintr-o dată, uşor tremurătoare, silueta firavă a unui bătrân cu ochii negri, oblici, cu un nas turtit, mustăți pleoştite şi bărbuță firavă, înveşmântat într-o manta lungă, îmblănită, cu încălțări cu vârful țuguiat, care scutura spre ei, cu ambele mâini, o tamburină împodobită cu cureluşe de piele. Dinspre Ochiul dragonului se auzea, destul de

desluşit, o voce răguşită care psalmodia monoton, într-un grai de neînțeles. După vreo două minute, imaginea pâlpâi de câteva ori, se concentră într-un punct luminos, apoi se stinse.

Serghei se trezi dintr-o dată din năuceală şi după ce sorbi însetat câteva înghițituri de vodcă, direct din cânceu, ridică ochii înspăimântați spre magicianul din fața lui:

— Iisuse, Mântuitorule, izbăveşte-ne de cel viclean! Martin Robertovici, preaînțeleptule! Ce djin, ce duh sălbatic ai slobozit din sipețelul acesta diavolesc?

Doctorul miji un zâmbet de înțelegere şi-l încredință cu blândețe:

— Linişteşte, *junger Freund*! Nu este un operațion dracesc, este ceva ce nu înțelegem incă, ceva ce nu poate fi de la timpul nostru. *Aber*, să mai inverzim din nou, mai tare, Ochiul de la dragon, la lumina de la luminare. *So*, aşa.

Ca într-o transă hipnotică, dar cu ochii holbați, tânărul îl urmări cu răsuflarea tăiată. Când ferestruica rotundă a sculei căpătă culoarea unei lentile de jad, înțeleptul şpițer îi explică, privindu-l cu luare aminte:

— Acum, gospodin Osipov, vei afla ceva ce numai Frau Hannelore a putut să vadă, pentru că aveam nevoie în cercetarea mea de un Beobachter, un observator pentru confirmare la experiment. Uite, daca apăsam deodata cele doi butoni de la capăt de şir, cu insemn ca două jumatate de soare, eu făcut nevazut pentru scurt moment. Achtung, jetzt! Acum!

Şi magicianul se făcu într-adevăr nevăzut într-o clipă! Spectatorul uluit stătu încremenit preț de câteva minute, după care, la fel de brusc cum dispăruse,

doctorul îşi făcu pe neaşteptate apariția într-un colț al încăperii, dincolo de masa lungă, cu brațele ridicate grăitor spre bagdadia afumată de lemn.

— Ei, ce mai spui la mine, Serghei Ivanovici? Facem imediat un repetiție şi mâine, la duel, preparezi la lumina de la soare Ochiul de la dragon, te concentrezi şi la semnal de arbitru, *sher schnell*, imediat, tragi focul fără să ținteşti, iar în mâna care se ține la spate, acționezi cele doi butoni pe care ai degetul pregatit şi ai disparut! Locotenentul are se tragă şi el din gest reflex, iar în tevatur care se produce, chind apari din nou, fiecare martore are să crede că a avut un *hohl*, un gol de atenție, şi atunci, pentru toți, duelul s-a terminat onorabil!

Tânărul învățăcel sări de pe taburetul care se răsturnă cu zgomot, îl îmbrățişă furtunos pe dascăl şi sărutându-l pe obraji de trei ori, după datina rusească, îi spuse cu ochii înlăcrimați:

— Martin Robertovici, Salvatorule iubit! Mă salvezi de la pieire! În loc de cinci ruble-aur ce le-am tocmit pentru cercetarea Ochiului dragonului lui taica, află că te-ai chivernisit cu cincizeci de icoane de aur cu chipul măriei sale, tătucul Țar, când mă voi întoarce teafăr din necazul năprasnic în care singur m-am băgat!

***

În drum spre locul desemnat pentru desfăşurarea duelului, în brişca la care înhămase o iepşoară sprintenă, Serghei ținea îndemânatic frâiele într-o mână, iar în cealaltă paftaua miraculoasă, cu fața îndreptată

mereu spre lumina încă palidă a soarelui ce răsărea risipind, cu încetul, fuioarele de ceață ale dimineții. Cu toată temerea lui, ochiul lucios se colora atât de vârtos, că ajunse la o intensitate de verde-vinețiu.

Formalitățile protocolare fură împlinite cu sobrietate, cu adresări scurte, aproape monosilabice, până ce adversarii, locotenentul-conte Igor Stepanovici Dubinin şi secretarul Zemstvei, Serghei Ivanovici Osipov, se aflară față în față, la distanța regulamentară, cu armele încărcate.

Asistat de martorii competitorilor şi de un medic cu înfățişare somnoroasă, arbitrul dădu semnalul convenit, declanşând şirul secvențelor memorabile ce s-au succedat cu iuțeală.

Primul foc îl trase funcționarul Zemstvei, fără a-l stânjeni în vreun fel pe nobilul militar, care răspunse apăsând la rându-i pe trăgaci.

După ce se risipi fumul de la gura țevii, locotenentul, ca şi ceilalți participanți la marțialul eveniment, văzu că deasupra locului în care fusese Osipov plutea stingher un norişor de pâclă, rezultat din arderea prafului de puşcă.

Încredințați că ghinionistul combatant zăcea rănit sau poate ucis în iarbă, se repeziră cu toții, bulucindu-se, spre locul cu pricina. Nedumeriți la început, apoi cu totul consternați, căutară în cercuri tot mai largi, fără a găsi vreo urmă desluşitoare.

Într-un târziu, se lăsară păgubaşi şi colportând între ei păreri dintre cele mai fanteziste, o porniră într-o procesiune de câteva trăsuri spre târgul Ceremisov.

Ajunşi în apropierea barierei străjuite de o gheretă vopsită în dungi oblice, roşii şi albe, opriră cu toții în

devălmăşie, la răcnetul prelung al locotenentului-conte, singurul care îşi îngăduise să se deplaseze călare şi se afla în frunte, din reflex de comandir de garnizoană.

Coborâră din droştile prăfuite şi se strânseră, cu gurile căscate, în preajma lui Dubinin care, cu mundirul descheiat şi cu capul descoperit, descălecase şi sărind bariera, îl îmbrăţişa zgomotos pe adversarul său de acum trei ceasuri.

— Ce-mi făcuşi frăţioare?! Am crezut că te-am spulberat cu un singur glonte în milioane de fărâme şi te-a risipit vântul! Dar văd că eşti, slavă Domnului, întreg şi nevătămat! Cum de te afli aici?

— Habar n-am! răspunse cu parţială sinceritate Serghei. M-am trezit aici, ca purtat de Sfântul Duh! Imediat ce-am descărcat pistolul, ochii mi s-au înceţoşat, iar când mi s-au limpezit, m-am aflat sprijinit de ghereta asta, de l-am băgat în sperieţi şi pe oşteanul ce slujea de santinelă!

— Orice-ar fi, Serioja, mă bucur că nu te am pe conştiinţă! Incidentu-i încheiat!

Domnilor, sunteţi invitaţii mei la *U vesiolovo zaicika!* Să curgă şampania!

Bărbaţii din jurul lor începură să-şi fluture şepcile sau pălăriile, să se bată pe burţi sau pe umeri şi să strige înveseliţi: — La Iepuraşul vesel! Să ne scăldăm în şampanie! Să ne ospătăm cu blinele şi colţunaşi! La traktir, să ne cânte ţiganii din balalaică! Să desfacem poloboacele de vin gruzin! Să ne aghesmuim cu vodcă! Să ne dregem cu hribi şi castraveciori muraţi! Să ne otrăvim cu basamac! Vodca, Cheia sănătăţii!.

Când debarcară cu toţii zgomotoşi în pragul tavernei La iepuraşul vesel, Serghei Osipov mai că se împiedică

de un mujic slăbănog, menit de ursitoare cu darul beției, care-şi ținea cuşma în mâini şi ochii urduroşi cătând în jos, cu falsă umilință, în timp ce rostea cu voce gâjâită:

— Blagorodnicia ta, boierule, aureşte-mi mâna cu o garboavă!.

Milostiv în starea de beatitudine în care se afla, secretarul Zemstvei băgă mâna într-un buzunar al surtucului în care dădu peste paftaua miraculoasă. O scoase la vedere şi luminată de-acum de soarele ce strălucea în toată puternicia sa deasupra capului, văzu cum Ochiul dragonului îşi întăreşte cu repeziciune verdele culorii.

Îl milui cu un gologan pe beţivan şi ascunzând din nou scula în buzunar, îi trecu prin minte gândul de a-şi speria tovarăşii de petrecere, mai târziu, spre miezul nopții, cu fantasma şamanului Evenk, din gubernia Podkamennaia Tunguska, trăitor cu ani în urmă pe țărmurile fluviului Enisei.

Da, s-ar putea s-o facă, înainte ca taica să-şi revendice drăcovenia pentru a o lua cu el, la loc de pace şi verdeață.

***

Autorul caligrafiază cu impecabile înfloriturі cuvântul Koneț *în josul ultimei pagini, marcând uşurat finalul lucrării pe care o izvodise într-o zodie evident mai puțin inspirată, şi pune deoparte manuscrisul.*

Deschide în fața lui un caiet de notițe, după care scoate din sertar Ochiul dragonului, pe care îl descrisese întru

câtva în povestirea de ficțiune tocmai încheiată.

Îl așază sub abajurul lămpii cu petrol lampant pentru a-l hrăni cu lumină, își aprinde alene pipa curbată, orientală, își toarnă din sticla pătrățoasă de cristal un păhărel de vodcă, pe care îl dă peste cap, plescăind apoi de mulțumire, până ce apreciază că ochiul leticular e suficient de verde.

Apasă trei butoane într-o succesiune stabilită după multe încercări şi cu tocul înmuiat în cerneală pregătit, se străduieşte să descifreze cuvintele rostite de arătarea imponderabilă din fața sa.

Este un tânăr expresiv, cu părul frezat cu grijă şi cu dinți aspectuoşi, cu ochi inteligenți şi trăsături virile. Stă relaxat la o masă în formă de potcoavă, încărcată de hârtii, pe care Ochiul dragonului îl prezintă repetitiv, în două secvențe.

În prima, tânărul bate darabana cu degetele în tăblia mesei şi aproape că se răsteşte la Autor, care-i notează cuvintele spuse într-o limbă necunoscută, dar pe care o bănuieşte a fi din familia celor romanice, străduindu-se să le transpună în caiet cu grafia binecuvântată a alfabetului rusesc:

БУН ГАСИТ ЫН ГУРА ПРЕСЕЙ![2]

În a doua secvență, tânărul ridică mâinile în sus a neputință, își dă ochii peste cap şi zice ceva cu o tristețe sfâşietoare.

Autorul își spune că trebuie să-l consulte pe farmacistul de pe Ecaterinski Prospect, Waldemar Karlovici Repka; se ştie doar că străinii ăştia veniți să mănânce o pâine în

[2] TV Antena 3 - Mircea Badea: Bun găsit în gura presei!

Velikaia Rodina Rossia sunt îndeobşte poligloți şi poate i-ar putea desluşi înțelesul cuvintelor pline de amărăciune ale tânărului-fantomă:

ТРАИМ ЫН РОМЫНИА ШИ АСТА НЕ ОКУПА ТОТ ТИМПУЛ![3]

SFÂRŞIT

[3] TV Antena 3 - Mircea Badea: Trăim în România şi asta ne ocupă tot timpul!

Eseu civil despre soldatul SF [4]

Dintotdeauna războinicul, purtătorul de arme letale, într-un termen generic modern – soldatul, a fost descris, cântat şi ilustrat cu admirație înspăimântată de marii artişti ai lumii.

Fascinația ce o exercită această profesie coercitivă sau nimicitoare, după caz, de-alungul istoriei, nu a slăbit nici astăzi, când uniformele care o reprezintă nu mai au fastul impunător de altădată, înfățişat de pildă în lucrarea măiastră a lui Leonardo da Vinci, *Il Condottiere.*

Dimpotrivă, percepția forței distructive pe care o exhibă uneltele pe care le mânuieşte această meserie, explică interesul cu care-i sunt priviți reprezentanții, în artistică proiecție virtuală, în literatura şi filmul de science-fiction.

Într-o primă observație generală, se poate afirma faptul că soldații SF cei mai performanți sunt lipsiți de viață personală, privată.

În afara misiunilor de luptă în care-şi dovedesc calitățile programate, ei sunt conservați în diferite forme de stază (congelați, adormiți, etc), sunt conectați la felurite surse de energie pentru realimentare sau sunt supuşi la sofisticate procese de „tunare", prin care li se încorporează unele dispozitive defensive sau de atac.

În producțiile cinematografice în care diferiții terminatori îşi manifestă talentele marțiale, tradiționala

[4] Eseu publicat pe http://www.helionsf.ro/

vocație soldățească de a face sex în condiții de ambianță ostile, este ignorată aproape cu desăvârşire.

Potența mârzacului din Hanatul Crimeei, a cazacului de pe Nipru sau de pe Don, a ienicerului otoman sau a ostaşului sovietic eliberator, vie încă în memoria remanentă a multor popoare, nu are rezonanță în cultura SF occidentală, prototipul soldatului fiind aproape asexuat, precum al îngerilor domnului Andrei Pleşu, în pofida ornamentației masculine cu care-l înzestrează autorii şi îl vizualizează regizorii de film contemporani.

Atunci când ies din tipicul consacrat al celibatului cazon, eroii îşi vădesc tendințele deviante însoțindu-se cu fiice ale altor specii, non-umane, precum clonele cyilone din străvechiul serial Battlestar Galactica sau felinele Na'vi din recentul film Avatar, prosper în box-office doar datorită efectelor speciale asigurate de formatul în IMAX 3 D.

De regulă, indiferent de sofisticarea armamentului din dotare, soldatul SF devine tot mai vulnerabil pe măsură ce numărul camarazilor săi e mai mare.

Şansele de a fi învingător absolut sunt maxime atunci când acționează singur, rănit, dezarmat, amnezic, drogat, otrăvit, amputat, decorporalizat şi-n plus mai e degradat, proscris, cvasimisogin, paranoic sau autist.

El este inevitabil câştigătorul jocului cu sumă zero, dar numai dacă are funcția de personaj principal.

O altă constantă este încrâncenarea. Fizionomia standard a militarului SF este, cu precădere, imobilă sau, în cel mai bun caz, mohorâtă, preocupată de împlinirea impecabilă a sarcinilor profesionale ce-i incumbă.

Profilul pastelat al soldaților din Wermachtul german povestiți de Sven Hassel în cărțile sale, e aproape de negăsit între trupeții viitorului, iar cel al bravului soldat Svejk, zugrăvit de Jaroslaw Hasek, lipseşte cu desăvârşire. Pentru scenaristul modern, descrierea unui infanterist stelar bonom, care să-şi poreclească generalul: „Bese-n cizme", este o imposibilitate de natură structurală.

Apoi, în panoplia cazonă a personajelor SF nu se mai regăseşte cel care întruchipa, în literatura clasică, instituția locotenentului de garnizoană, acel tânăr romanțios, galant, îndrăgostit, aventuros, petrecăreț sau poate, dintr-un resentiment ascuns al romancierului, răzbunător.

Ar fi şi greu să mai supraviețuiască în noile condiții impuse de remodelarea biotehnologică a militarului din viitor. Prin absurd, el ar mai putea fi resuscitat în următorii termeni:

„Petrecerea era în toi când toți senzorii tânărului locotenent îl avertizară că este în vizorul radar al doamnei Colonel. Întoarse silențios capul 40 de grade spre dreapta şi-şi focaliză privirea spre ea, scanând-o instantaneu în infraroşu. Pe retina ochiului stâng vizualiza cifrele verzui ale azimutului şi distanței, suprapuse caroiajului portocaliu de încadrare a țintei, în timp ce cu celălalt ochi înregistra subliminal codul de acces în dormitorul din care domnul Colonel va lipsi la noapte, fiind de serviciu pe Puntea de Comandă a distrugătorului spațial..."

Cultura soldatului SF pare suficient de restrânsă pentru a-i asigura eficiența în serviciul comandat, dacă

aprecierea se face în funcție de frecvența şi mărimea traficului comunicațional ce i se pune în cârcă.

Astfel, replicile sale de bază sunt de genul: „Activez secvența de declanşare a focului!”, „Scutul energetic frontal a scăzut la 30%!”, „Inamicul a ratat gaura de vierme!” sau „Am terminat muniția. Mai dă-mi nişte grenade de 100 kilotone!”...

Accidental (fără a se forța nota, pentru a nu fi refuzată de cititor/spectator), ofițerii de rang superior vădesc un orizont cultural ceva mai larg, citându-i în toiul faptelor de război, cu câte-o sentință doctrinală, pe teoreticienii militari Sun Tzu sau Karl von Clausewitz.

Dacă filmele genului sunt populate, de regulă, de bărbați convingători prin masculinitatea lor (precum Arnold Schwarzenegger, Jean-Claude van Damme, Kurt Russel, etc), femeile se împart în două categorii opozabile: una în care, la îndemnul „Zoe, fii soldată!”, sunt protagoniste urâțelele cu deficit de cromozom feminin, şi alta, în care exultă dive cu forme generoase ce nu le împiedică, nicidecum, la executarea celor mai neverosimile cascade gimnastice.

Arsenalul viitorului este imaginat, în exclusivitate, monstruos ca mărime. Armele portabile au, de obicei, dimensiuni considerabile, presupunându-se că miniaturizarea va fi prohibită în exercițiile de design ale urmaşilor lui Kalaşnikov, Colt, sau Smith & Wesson.

Garderoba militarului SF, încazarmat la sol sau îmbarcat pe crucişătoare spațiale, este inspirată, aproape în exclusivitate, din ținuta țeapănă şi austeră a juncherilor germani ai Kaiserului Wilhelm al II-lea, de pe la sfârşitul secolului XIX.

Pe teatrele de război, ea se mai diversifică, adăugând pelerine, cuirase, platoşe şi căşti medievale, spre a le asorta cu spadele-laser din dotarea butaforică.

Excedând grăunțele de grâu mestecate în timpului marşului de soldatul roman, mămăliga dorobanțului român sau caşa ostaşului sovietic, hrana luptătorilor stelari este mai diversificată, grație instalațiilor de reciclare a apei şi deşeurilor fiziologice de la bordul navelor spațiale, care oferă prin automatele de distribuție licori energizante, violent colorate, sau terciuri vâscoase foarte nutritive.

În funcție de structura de caracter a autorilor sau a cererii de piață, energia belicoasă a soldaților SF este descărcată în războaie de cucerire, expediții de colonizare, apărarea Pământului strămoşesc de ticăloase invazii extraterestre, exterminarea unor creaturi godziliene, mutante, clonate sau reîncarnări mitologice, descinderi ilicite din trecut sau viitor, acțiuni de poliție militară în cazuri de dezastre naturale sau pandemii devastatoare, ş.a.

Un corolar al tuturor creațiilor cu tematică războinică este caracterul implicit de avertisment.

Coroborând teza străveche ce susține că războiul reprezintă un element constant şi necesar al dezvoltării civilizației umane, cu dimensiunile apocaliptice pe care i le poate determina tehnologia viitorului, creatorii SF par să sugereze, prin exacerbarea consecințelor ipotetice, că e timpul ca Omenirea să renunțe la aserțiunea ingenioasă, dar prea periculoasă, de-acum, potrivit căreia „Si vis pacem, para bellum!”[5]

[5] "Dacă vrei pace, pregăteşte-te de război!"

La Debut

în CPSF nr. 392/mai 1971

MARCEL LUCA

Secretar al Cenaclului de literatură ştiinţifico-fantastică „H. G. Wells" de pe lângă Casa de cultură a studenţilor din Timişoara, Marcel Luca s-a născut în 1946 în comuna Ianova, judeţul Timiş. Debutează (în nr. 396 al colecţiei) cu două povestiri.

Actualmente lucrează ca operator chimist la laboratorul judeţean de agrochimie şi pedologie.

ŞI DACĂ UNDEVA ÎN UNIVERS CRESC CACTUŞI?

1.

Amândoi, ajunşi la mijlocul podului MICHELANGELLO se opriră fără voie, primind câteva minute tăcuţi, parfumul răcoros care pulsa dinspre Parcul Rozelor.

Mai impulsivă, Ioana ieşi prima din reverie prinzându-l de mână şi râzând, îl smulse de lângă parapetul de beton, făcându-l să alerge împreună cu ea, silindu-l săşi potrivească mereu mersul cu paşii ei mărunţi. Alergară ca într-o transă, pe firul marcajului alb de pe mijlocul autostrăzii; ocoliră în aceeaşi goană voluptoasă

peluza sensului giratoriu, pătrunzând pe aleea asfaltată care ducea spre cantina Universității. Dinspre cămin, se auzeau, estompate, frânturi de râsete şi acorduri de chitară.

Se opriră în sfârşit aproape în centrul spațiului verde ce desparte orăşelul studențesc de autostrada care curge alături de apele Begăi.

Răsuflau adânc şi inima ei bătea repede, iar obrajii şi mai ales buzele îi erau fierbinți. Adrian simți asta atunci când o sărutase deja de câteva ori, aproape fără s-o ştie, cu o uşurință pe care nu şi-o bănuise în clipele în care, la cursuri sau la reuniuni, o privea pe furiş.

— Te iubesc, Ioana, rosti el mai întâi în şoaptă, apoi mai tare, mai febril, printre sărutările la care ea răspundea tăcută şi incredibil de supusă.

— Dragul meu... murmură ea în cele din urmă, atâta doar, căci un nou sărut îi pecetlui buzele.

— Nu-mi spune nimic, Ioana! lasă-mă să te privesc... Eşti frumoasă... eşti atât de frumoasă!

Păstrându-şi palmele pe umerii rotunzi şi cuminți, Adrian se dezlipi de ea, dându-se cu un pas înapoi. În momentul în care simți un obstacol în spate, îl scutură un fior scurt, dar intens.

Sări într-o parte, izbucnind în râs. Se sprijinise de un cactus destul de curios, plantat la marginea aleii.

— Ai mai văzut cactusul ăsta?

— Nu, răspunse Ioana, privind cu curiozitate cilindrul țepos, înalt cât un stat de om, printre ale cărui ace lungi, vibrau în aer căuşele mici şi aproape transparente ale unor flori ciudate, dispuse într-o simetrie desăvârşită.

— Probabil a fost plantat astăzi. Oricum, e o specie

foarte rară; nici nu-mi amintesc să fi văzut vreodată ceva similar.

Ioana întinse mâinile pentru a mângâia una din florile acelea străvezii, dar un şoc scurt o făcu să se tragă speriată spre pieptul băiatului. O clipă îşi simțise degetele arzând şi un val de căldură îi străbătu trupul, moleşind-o ca preludiul unui leşin.

Îşi reveni şi, lăsându-se tăcută pe brațul lui Adrian, porniră spre cămin!

2.

A doua zi, în drum spre Institut, trecând cu paşi grăbiți pe lângă cactusul din ajun, Ioana îl găsi mai puțin misterios, aproape banal, cu toate că buricele degetelor îi erau încă înroşite şi străbătute de o mâncărime măruntă, ca după urzicătură.

Spre seară, ieşind de la bibliotecă, îl găsi pe Adrian aşteptând-o nerăbdător. Hoinăriră puțin prin oraş, apoi porniră „spre casă”.

Văzură de departe cum, în jurul locului pe care era plantat cactusul, un grup numeros de fete şi de băieți se înghesuiau – minune! – fără să vorbească şi să gesticuleze.

Se apropiară.

Dinspre trunchiul țepos al plantei îşi auziră vocile, voalate uşor, ca într-o înregistrare pe o bandă magnetică:

„Nu-mi spune nimic, Ioana! Lasă-mă să te privesc... Eşti frumoasă... Eşti atât de frumoasă!”

„Ai mai văzut cactusul ăsta?”

„Nu...”

„Probabil a fost plantat astăzi. Oricum, e o specie

foarte rară...”

Adrian era uluit. Ținând strâns mâna Ioanei, aproape fără să simtă umerii celor care se înghesuiau, hotărâți parcă să învețe pe dinafară replicile lor rostite cu o seară înainte, căuta o justificare rațională fenomenului care se dovedea a fi cel puțin ciudat.

După aproximativ treizeci de „emisii” se aşternu tăcerea. Tinerii izbucniră gălăgioşi, comentând cu aprindere ceea ce unui numea „pastilă radiofonică sentimentală”. Câțiva socoteau că în interiorul cactusului era instalat vreun difuzor controlat de cine ştie ce farsor de la „Electro”.

Cu toate că o mai pățiseră, unii încercară din nou să atingă planta, dar renunțară repede, îndepărtați de şocuri uneori violente, față de care izolarea improvizată a mâinilor cu o batistă sau un material mai gros se dovedea ineficientă.

Se lăsase noaptea când ultimii curioşi se îndepărtară.

3.

În următoarea zi, dimineața, cactusul a dispărut. Încercările câtorva curioşi, şi mai ales ale lui Adrian, de a găsi o dovadă revelatoare, care să explice existența atât de scurtă şi de ciudată a bizarei cactacee se dovediră zadarnice.

Amprenta circulară, cu un diametru de câteva palme şi o înălțime de un deget, în care stătuse timp de două zile se dovedea a fi o urmă care ducea poate pe un drum vertical inaccesibil...

IMPOSIBILA REVEDERE

I

Pentru Tom, misiunea aceasta era îndeajuns de plicticoasă ca s-o considere o povară. Ghinionul lui era că pilota singura cos-navetă de cursă lungă, una dintre acele nave de interceptare a cărei mare mobilitate îi rezerva întotdeauna un rol important în activitatea unei expediții complexe, dar fără inițiative de anvergură.

„Aura" se detaşase de marele convoi ca să intersecteze curioasa zonă a „Papucului Adelei" (despre care exista consensul general că nu reprezintă altceva decât un gol imens şi inexplicabil în marginea densei galaxii Danaceneiene), urmând să ajungă pe Pământ la două luni după celelalte nave ale convoiului ce studiase acea galaxie.

E lesne de înțeles mirarea lui Tom când, la vreo trei săptămâni de la pătrunderea în zonă, constată că ordinatorul central reducea viteza „Aurei", fixând-o în cele din urmă la vreo 80 000 de kilometri pe secundă.

Undeva, în centrul zonei, locatoarele detectară, cu un mare coeficient de nesiguranță, activitatea foarte slabă a unui astru ale cărui dimensiuni erau, totuşi, în mod paradoxal uriaşe.

Tom, care, în pofida unor vechi state de serviciu, nu făcuse nicio descoperire mai însemnată, fu copleşit de emoția pe care-o încearcă oricare explorator atunci când trebuie să-şi boteze descoperirea. După îndelungi deliberări cu sine însuşi, dădu singuraticei şi

misterioasei stele numele de „Adela”.

Timp de unsprezece zile, Tom a stat închis în centrul de calcul al navei. Motoarele de frânare funcționau continuu. Efuzoarele mobile de corecție îşi aruncau cu regularitate jeturile în spațiu.

Automatele care înregistrau elementele optice au fost la un moment dat blocate de ordinatorul central, care desenă pe ecranele de serviciu liniile de forță ale unui enorm astru invizibil. Cu greu şi-a dat seama Tom că în zona „Adelei” materia nu putea fi percepută vizual.

În a douăsprezecea zi, astronava se găsea la perigeu față de stea. Contoarele nu înregistrau niciun fel de radiație. Tom, care adormise, obosit de sclipirile voalate şi cu frecvențe monotone ale aparaturii de control, a fost trezit de semnalele surde ale ordinatorului central ce pusese din nou în funcțiune receptoarele video ale navei. Teleobiectivul fixat spre astrul invizibil acoperea ecranul nr. 6 cu imaginea unei imense pete sidefii, aproape transparente. Pe ecranul 5, care prindea un unghi diferit, stăruia curbura uriaşă a „Adelei”, peste limita căreia se răzvrăteau protuberanțe abia vizibile.

Tom era năucit de revelație. Nimerise în apropierea stelei într-un moment în care aceasta îşi intensifica activitatea şi devenea parțial vizibilă. Revenindu-şi, începu febril să coordoneze funcționarea automatelor.

La intervale scurte, ordinatorul făcea cunoscută situația zonei de influență a câmpurilor create de astru, a cărui vânzolire înregistra pe graficele de pe ecrane curbe tot mai ascendente.

Forța de atracție, inițial neînsemnată – infimă față de volumul „Adelei” -, creştea şi ea în mod simțitor.

În baza elementelor primite, pilotul-automat ceru

permisiunea de a pune în funcțiune motoarele principale pentru accelerarea „Aurei” după 25 de minute câte erau necesare pentru trecerea pe orbita transgalactică.

Tom ezită. Abia după patruzeci de minute, când constată că limbile vagi ale protuberantelor devin tot mai imense şi mai dezordonate, decise cuplarea motoarelor de corecție. Dar, tocmai în momentul în care „Aura” se plasa pe o orbită de tranziție, o trombă gigantică se desprinse de stea şi, parcurgând cu o viteză fantastică spațiul până la navă, o învălui timp de câteva fracțiuni de secundă.

Cele două minute şi mai bine ce au fost necesare pentru interceptarea astronavei au fost pentru Tom clipe de o intensitate infernală, fiind convins că nu poate însemna decât sfârşitul; spre surprinderea lui însă, interferența cu tromba radiantă n-a avut niciun efect perceptibil.

„Aura” intră curând pe orbita transgalactică, unde oglinda parabolică, transformându-se într-un soare miniatural, acceleră viteză până la pragul luminic.

II

Cu mult înainte de pătrunderea în sistemul planetar al Soarelui, „Aura” începu operația de frânare. Simultan, Tom învălui întreaga astronavă în câmpul creat de „reversonit”, după excitarea acestuia cu un sistem de fascicol de laser.

Declanşarea inversorului temporal reprezenta cel mai dificil examen pentru astronauții de cursă lungă. Au fost suficiente cazuri în care expediții cosmice s-au înapoiat pe Pământ cu mult înaintea plecării lor sau au dispărut

pur şi simplu în trecut [6].

După realizarea anulării paradoxului temporal, Tom luă legătura cu prima stație spațială automată pe care o reperă la vreo 58 de milioane de kilometri de Pluton. Aceasta, având misiunea raționalizării traiectoriilor navelor care pătrund în sistemul solar, îi comunică elementele necesare pentru interceptarea „Aurei" de către stațiile speciale de ghidaj spațial.

Cu promptitudine, Pământul răspunse primului apel, Tom având bucuria să vadă pe ecran fața Ei, copleşită de fericire. Mary îi ura „bun venit".

Centrul de coordonare de pe cosmodromul „Armstrong" îi comunică faptul că nu recepționează nicio imagine, cerându-i să verifice emisia video – verificare ce nu dădu niciun rezultat.

Timp de două zile, până la intersectarea orbitei planetei Marte, convorbirile au avut un caracter banal, de rutină, când un dispecer de pe Phobos interveni cerându-i lui Tom poziția precizând „că se îndoieşte de precizia calculelor întrucât niciun complex optic nu localiza astronava".

Bănuind o eroare a ghidajului spațial „transolar", Pământul trecu la supravegherea traiectoriei „Aurei" cu ajutorul radiotelescoapelor de pe sateliții săi artificiali.

Tom, aflat la câteva milioane de kilometri de Pământ, opri motorul fotonic, cuplând pentru ultima oară

[6] Conform regulamentului sever stabilit de Consiliul expedițiilor galactice, inversoarele temporale cu care erau echipate astronavele fotonice de cursă lungă funcționau o singură dată. Anulîndu-se paradoxul temporal, prin stabilirea diferenței dintre timpul scurs efectiv pe Pământ şi cel scurs la bordul navei, se obține data obligatorie a sosirii. Încercările de a nu folosi inversorul au fost rare, deoarece potrivit Regulamentului, delincvenții temporali au fost expediați din viitor contemporanilor lor. Cei cîțiva recidivişti au fost trimişi în preistorie.

rachetele clasice de frânare. Cu opt ore înainte de aterizare, Tom fu chestionat de o comisie desemnată de Consiliul expedițiilor galactice în legătură cu parcurgerea zonei „Papucului Adelei”.

Bătrânul Xit Seknar, o personalitate proeminentă în consiliu, sfârşi prin a-i cere în mod solemn să nu intercepteze niciun program al rețelei mondiale stereovideo. Contrariat, ceru lămuriri. Selmar îi răspunse că Pământul stabilise existența unei situații neobişnuite, pe care o va cunoaşte numai după terminarea misiunii.

Tom îşi regăsi sângele rece şi nu mai stărui. Se gândi că, probabil, în timpul evoluției „Aurei” în apropierea stelei, se defectaseră sistemele de dirijare automată, iar cei de jos nu vor să-l alarmeze. Se instală concentrat în fotoliul punctului de comandă, pregătind nava pentru aterizare.

III

Fixându-se temeinic pe platforma metalică a rampei, „Aura” fu inundată de linişte pentru prima oară după trei ani de peregrinări. Tom se sculă greoi şi se îndreptă spre lift, care-l urcă până în compartimentul de evacuare. Acționând claviatura discului Coandă în care urcase, se gândi că toate ansamblele navei funcționaseră perfect, motivul interdicției bătrânului Xit fiind probabil cu totul altul.

Trapa se deschise, discul plană uşor, ieşind din corpul navei.

De jur împrejur, la o distanță apreciabilă, se afla o

mulțime imensă de oameni. Tom îşi conduse aparatul spre turnul de control, lângă care ateriză. Coborî. Între el şi mulțime se afla Mary. Se avântă spre ea, dar micşoră paşii, constatând tăcerea deplină ce-l învăluia.

Mary plângea încet, sprijinindu-se cu o mână de ecranul unui aparat îngust de stereoviziune, cuplat cu un teleobiectiv direcționat spre axa „Aurei". Începu din nou să alerge, fixându-şi încordat privirea pe fața udă de lacrimi a Mary-ei. Ajunse la ea, o cuprinse în brațe şi, mângâindu-i părul lung, îi sărută obrajii palizi, fruntea şi ochii. Sufocat de emoție, reuşi în cele din urmă s-o întrebe pentru ce plânge, de vreme ce el, Tom, s-a reîntors.

Mary, căutându-i cu palma – ca o oarbă – fața, i-o îndreptă spre aparatul de stereoviziune. Pe ecran, nu exista decât imaginea rampei şi a antenelor de ghidaj; „Aura" nu se vedea.

— Oh, Mary... bâigui el... Ce-i asta?!...

— Şi astronava... şi tu, Tom... pentru noi, sunteți... invizibili!

VITAMINĂ PENTRU IMAGINAŢIE
PATRU PASTILE S.F.[7]

1. EVADARE

— Poate ar fi mai bine să ne întoarcem, zise femeia, mai mult pentru a-i încerca hotărârea.

— Acum e prea târziu – murmură el; ne vor distruge dacă o facem...

Femeia se lipi mai strâns de umărul solid al bărbatului care scruta cu îndărătnicie munții liliachii ce se zăreau vag în depărtare.

— Oare... oare suntem într-adevăr primii care cunoaştem dragostea? întrebă ea din nou.

— O ştii prea bine: dacă scăpăm, se va naşte o nouă lume...

Cu pas egal, elastic, fără efort evident, se depărtau de Marele Oraş care împurpura orizontul cu jerbele-i de lumini, cu uriaşele cupole incandescente.

***

— Atenţiune! Aici Centrul de Coordonare al Poliției. Apel către toate brigăzile heliopurtate. Interceptați de urgență roboții M-I-23 şi EN-24, evadați din sectorul

[7] Publicate în fanzinul Paradox /noe.1972

Sigma-10. Atenţiune! Aici Centrul de Coordonare al Poliţiei...

2. MESAJUL

Sfera metalică, ce fusese găsită în condiţiuni atât de neobişnuite, a fost confiscată de către Administraţie, pentru a fi studiată în cel mai deplin secret în laboratoarele de specialitate ale Marinei militare.

Sesizată de presa opoziţiei, opinia publică s-a manifestat cu multă efervescenţă pentru deconspirarea cercetării obiectului, vehiculându-se ideea de principiu, potrivit căreia problema nu e legată numai de securitatea naţională, ci de cea a întregii umanităţi.

Formidabila campanie dezlănţuită de presa mondială, precum şi manifestaţiile care au asediat pur şi simplu sediul prezidenţial, au silit guvernul să solicite prin intermediul Organizaţiei Mondiale colaborarea a o sută de înalte personalitaţi ştiinţifice din străinătate.

După efectuarea unui program complex de studii preliminare, s-a trecut la secţionarea sferei cu un laser special, în faţa camerelor de televiziune.

Întreaga omenire a urmărit cu sufletul la gură cum braţele mecanice, conduse din spatele unui panou superizolant, au început să deşurubeze capsula aflată înăuntrul sferei, scoţând la vedere o panglică metalică, pe care era imprimat în principalele limbi de circulaţie internaţională, următorul mesaj: „CINE V-A DAT VOIE?”

3. CONSECINȚE

Robotul îl conduse politicos până în fața biroului, apoi dispăru neobservat, cu rutina unui valet desăvârşit.

Bătrânul îşi adună mâinile tremurânde pe hârtiile răvăşite înaintea lui şi-l chemă cu voce şoptită, de teama unui nou acces de tuse:

— Apropie-te, tinere. Aşa... nu văd prea bine, dar desluşesc totuşi ceva cunoscut în fizionomia dumitale. Cu ce te pot ajuta?

Acesta ezită o clipă, apoi rosti:

— Doresc să mă instalez în apartamentul de la etaj şi...

— Nu mai continua tinere, îl întrerupse bătrânul, ridicând mâna scheletică. Apartamentul a fost al tatălui meu. A plecat demult cu prima astronavă fotonică, pentru a determina unele consecințe ale teoriei relativității. De altfel, trebuie să cunoşti şi dumneata Istoria, aşa că ştii de lansarea „AXIOMEI-01”?!

— Desigur...

Stăpânită prea mult, tusea atacă prin surprindere, cu violență, lăsându-l pe bătrân aproape sfârşit, pe unul din brațele fotoliului. După ce se răcori cu puțină apă, glasul şoptit continuă:

— Cât timp mai trăiesc, în camera tatălui meu nu va locui nimeni...

— Dar înțelege că m-am întors, fiule! izbucni tânărul.

4. PARALELE

Misiunea era pe sfârşite. Omul-broască se simțea istovit. Şi el, şi ceilalți oameni-broască chiar şi „coordonatorii” de pe elicopterele de recuperare îşi dădeau seama cât de inutilă e căutarea asta: era ceva necurat la mijloc – nu fusese găsit nici unul din trupurile celor douzeci şi trei de specialişti de la laboratoarele secrete de pe insulă.

„Ce le-o fi venit să sară, aşa, pe nepusă masă, în ocean?” îşi muncea mintea omul-broască, în timp ce răscolea cu vârful armei algele de la baza unui conglomerat coralier. Cârduri de peştişori mărunți, colorați violent, țâşneau speriați, pierzându-se dincolo de umerii săi. Într-o falie nu prea adâncă, doi peşti mari stăteau unul lângă altul, ca două torpile cenuşii, aproape nemişcați.

Apropiindu-se, îi împinse încet, dar ferm, pentru a putea cerceta falia. Cu mişcări leneşe, docili, peştii se urniră, alunecând cu boturile lor monstruoase prin fața măştii omului-broască, care privindu-le ochii apoşi, inexpresivi, se întreba „de ce oare imbecilitatea are nevoie de un trup atât de mare?” ...

— Ai înregistrat cât de defectuos gândeşte? Şi tu voiai să-l achiziționezi! – îi zise celuilalt peştele din dreapta.

Marcel Luca şi banda desenată[8]

Dodo Niţă

„Entuziast şi talentat fan SF (membru activ al cenaclului Helion unde a fost coleg, printre alții, cu Sandu Florea), Marcel Luca şi-a risipit cu dărnicie şi nonşalanță prozele SF în paginile Colecției de Povestiri SF, fanzinului timişorean Paradox, alamanhului Anticipația şi în diverse antologii locale sau bucureştene.

Lucrările sale au cucerit publicul cititor de SF, printre care şi câțiva autori de benzi desenate, cărora le-a înflăcărat imaginația, iar aceştia i-au bedeizat trei dintre ele:

– *Visul lui Einstein*, desene Traian Marinescu, în Luceafărul Copiilor, 1982

– *Planeta fără pterodactili*, desene Sandu Florea, în almanahul Anticipația 1983

– *Lacul Păsării Wandoo*, desene Emi Algayer, în revista timişoreană Alpo şi Tim, 1992

În 1998 Marcel Luca şi-a strâns prozele SF şi ultimele două dintre BD-urile enumerate mai sus în volumul Tactică şi strategie, apărut la editura timişoreană Marineasa.”

[8] Publicat 01.05.2013 - revista Nautilus

Aşa scriam despre Marcel Luca, în Dicționarul Benzii Desenate din România, editura MJM Craiova, 2005.

Între timp am aflat că un alt pasionat de BD şi SF, avocatul Radu Cătăniciu, desenase la începutul anilor 90 – în 20 de planşe – propria sa variantă a povestirii *Lacul Păsării Wandoo*, aşa că l-am invitat să le expună în cadrul celei de-a 20-a ediții a Salonului Internațional al Benzii Desenate de la Constanța.

Nu l-am întâlnit niciodată pe Marcel Luca. Am corespondat pe internet cu dânsul prin 2010, atunci când mi-a scris să comande Dicționarul BD. În afară de dicționar i-am trimis şi un catalog de salon, cu dedicație specială de la prietenul său Sandu Florea, care venise în România pentru a participa la un salon BD. Iată ce mi-a răspuns, în stilul său personal:

„ Dragă Dodo,

Când îl mai revezi pe prietenul meu „străvechi" Sandu Florea, transmite-i că-l iubesc pentru succesul lui profesional şi că-i sărut mâna delicatei sale soții Theodora, care ne punea pe masa de lucru, în anii '70-'80, „clondirul" de rom de Jamaica, din care eu mă înfruptam mai cu insistență şi al cărui conținut, în rețeta timpului, nu-l mai regăsesc nicăieri!

Cu aleasă considerație, Marcel de Luca."

Aflu cu tristețe, din revista Galileo, că Marcel Luca a emigrat în paradisul scriitorilor SF, pe 27 aprilie 2013.

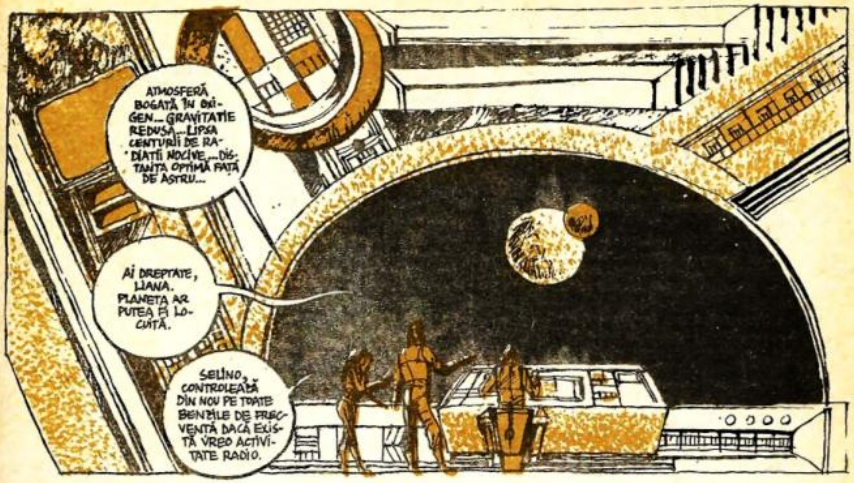
ATMOSFERĂ BOGATĂ ÎN OXIGEN... GRAVITAȚIE REDUSĂ... LIPSA CENTURILOR DE RADIAȚII NOCIVE... DISTANȚA OPTIMĂ FAȚĂ DE ASTRU...
AI DREPTATE, LIANA. PLANETA AR PUTEA FI LOCUITĂ.
SELINO, CONTROLEAZĂ DIN NOU PE TOATE BENZILE DE FRECVENȚĂ DACĂ EXISTĂ VREO ACTIVITATE RADIO.

PLANETA FĂRĂ PTERODACTILI

SCENARIU: MARCEL LUCA - DESENE: SANDU FLOREA

DISTINS CU „PREMIO EUROPA" LA STRESA (1980)

PREGĂTEȘTE LANSAREA STAȚIEI AUTOMATE, NU PUTEM LUA O HOTĂRÂRE FĂRĂ SĂ CERCETĂM SUPRAFAȚA PLANETEI.
CE SPUNEȚI BĂIEȚI DACĂ EU GHICESC LA CE VĂ GÂNDIȚI ÎN CLIPA ACEASTA ?!
SĂ FIȚI CAVALERI ȘI SĂ RECUNOAȘTEȚI CĂ AM AVUT DREPTATE: VĂ GÂNDIȚI CĂ PLANETA AR PUTEA FI POPULATĂ DA, POPULATĂ CU O FAUNĂ DEOSEBIT DE STRANIE...
PE UNDEVA ÎN SECRET AȚI DORI SĂ FACEȚI CONVERSAȚIE CU VREUN PTERODACTIL ÎNZESTRAT CU RAȚIUNE, NU-I AȘA?
CE-AR FI SĂ-I SPUNEM CHIAR „PLANETA PTERODACTILILOR".
STAȚIA TRANSMITE PRIMELE IMAGINI!

ÎN CURÎND VOM VEDEA CE SE ASCUNDE SUB STRATUL DE NORI.
O EXPLOZIE ATOMICĂ!
CINEVA NE-A DISTRUS STAȚIA!
SELINO, PREGĂTEȘTE ÎNCĂ O SONDĂ AUTOMATĂ. TREBUIE SĂ NE LĂMURIM...
N-AI ÎNREGISTRAT NICI-O ACTIVITATE RADIO ORGANIZATĂ.
ATUNCI CUM REALIZEAZĂ DIRIJAREA PROIECTILULUI NUCLEAR, PRIVIȚI-L... A SĂ APĂRUT PE ECRAN!
FOLOSESC PROBABIL UN SISTEM BIO-CIBERNETIC COMANDAT TELEPATIC.
AU PULVERIZAT ȘI-A DOUA STAȚIE!

CE PROPUNEȚI? NU POATE FI VORBA DE O CIVILIZAȚIE CARE SĂ NE EGALEZE.
EXPLOZIILE ATOMICE PE CARE LE-AȚI VĂZUT ȚIN DE „PRIMITIVISM" TEHNOLOGIC.
DE CE AU AJUNS LA O ASEMENEA „SOLUȚIE-BUMERANG"? PUTEAU PROVOCA UN RĂSPUNS DIN PARTEA NOASTRĂ AFLAȚI ÎN „LEGITIMĂ APĂRARE".
NE-AU DISTRUS ÎN FOND DOUĂ STAȚII AUTOMATE!
NU AVEM DREPTUL SĂ RIPOSTĂM. SECURITATEA NAVEI E ABSOLUTĂ ȘI-APOI AM PUTEA DISTRUGE O CIVILIZAȚIE NECUNOSCUTĂ... NU SÎNTEM CONCHISTADORI GALACTICI, LIANA.
CRED CĂ DEBARCAREA PE PLANETĂ ÎDI ÎNSEAMNĂ O CATASTROFĂ PENTRU EI... DE ALTFEL, AM O BĂNUIALĂ.
COMANDANTE. EINO, DĂ-MI O CĂPSULĂ INDIVIDUALĂ ȘI LASĂ-MĂ SĂ COBOR... FURNICI, LĂCUSTE, SAU CUM OR FI ARĂTÎND TREBUIE SĂ ȘTIM CÎT MAI REPEDE.
AȚI VĂZUT CUM AU DIRIJAT PROIECTILUL NUCLEAR? OAMENII ACESTIA NU AU UN LIMBAJ SONOR.
DACĂ SÎNT TELEPAȚI VĂ DAȚI SEAMA CE MULȚI SE SIMPLIFICĂ TENTAȚIVA UNUI CONTACT NEMIJLOCIT CU EI.
SELINO, DRAGUL MEU... CE VREI SĂ FACI?
E SINUCIDERE CURATĂ! VOM PLECA ÎN CURÎND SPRE PĂMÎNT. ACOLO SE VOR LUA TOATE MĂSURILE NECESARE PENTRU REALIZAREA UNUI CONTACT. E MAI BINE AȘA...
SF ALMANAH ANTICIPAȚIA
299

SELINO S-A CATAPULTAT CU O CAPSULĂ SPRE PLANETĂ!
MI-A NESOCOTIT ORDINUL! CUM A REUȘIT SĂ PLECE?
A DECONECTAT SISTEMUL PARȚIAL DE ALARMĂ ȘI ASTFEL A PUTUT DESIGILA COMPARTIMENTUL CAPSULELOR.
SOȚUL TĂU A ÎNEBUNIT DE A BINELEA. ÎL VOR LOVI DINTR-UN MOMENT ÎNTR-ALTUL ȘI NOI NU PUTEM LUA NICI O MĂSURĂ!
A ÎNTRAT ÎN NORI, NU-L MAI PUTEM VEDEA.
FORMIDABIL!
A REUȘIT! NU I SE MAI POATE ÎNTÎMPLA NIMIC! SUB 100 M NU E POSIBILĂ O EXPLOZIE FĂRĂ SĂ DISTRUGĂ ȘI PE AGRESOR.
EINO, CÎND VOM AJUNGE ACASĂ, MI SE VA INTERZICE SĂ ZBOR DAR ORICE SANCȚIUNE AȘ SUFERI-O CRED CĂ MERIT.
AM DESCOPERIT O LUME!
CUM ARATĂ? SÎNT MICI?
DA, CRED CĂ DA.
300
ALMANAH ANTICIPAȚIA SF

DĂ-NE IMAGINI!
EXCLUS. ACUM. RĂMÎNE PE DATA VIITOARE CÎND NU VOI OBȚINE CAPSULA PRIN EFRACȚIE.
AM LUAT-O DIN PRICINA GRABEI PE CEA AFLATĂ ÎN REVIZIE. NU NUMAI CĂ NU AM TELEOBIECTIVE, DAR NU AM NICI COMBUSTIBIL SUFICIENT CA SĂ MĂ ÎNTORC.
NU FACE NIMIC, ATERIZEAZĂ ȘI ÎN SCURTĂ VREME TE RECUPEREZ.
ASCULTAȚI CU ATENȚIE! PLANETA ESTE SUPRAPOPULATĂ. E LOCUITĂ LA CENTIMETRU PĂTRAT. NU ȘTIU CUM ARATĂ FIINȚELE ASTEA, DAR ZBOARĂ ÎMPREJURUL MEU ÎN NAVE DISCOIDALE FOARTE MICI...
ÎN TIMP CE COBORAM AU MONTAT O ÎNȘIRUIRE PE BLINDAJUL CAPSULEI. DE ATUNCI AM REALIZAT CONTACTUL... ÎMI TRANSMIT TREPTAT, ÎN MOD CONSTANT, SĂ NU ATERIZEZ.
NUMAI PE CEI CÎTIVA METRI PĂTRAȚI PE CARE I-AR OCUPA CAPSULA, MĂ STRIVI UN ORAȘ CU CÎTEVA MILIOANE DE LOCUITORI.
SELINO! NU SE POATE SĂ NU EXISTE PE PLANETA ASTA BLESTEMATĂ UN PUSTIU, UN OCEAN... TREBUIE SĂ COBOR! TREBUIE...
ALTITUDINEA MAXIMĂ POSIBILĂ, „PITICI" ÎMI TRANSMIT CĂ AU ÎNȚELES SITUAȚIA. ÎMI INDICĂ ȘI O ZONĂ CU O DENSITATE MAI MICĂ...
DOUĂ MILIOANE ȘI CEVA DE „SUFLETE".
EI AU HOTĂRÎT! ATERIZEAZĂ! COMUNICĂ COORDONATELE!
EXCLUS. SÎNT FIINȚE CA ȘI NOI, LIANA. M-AR FI PUTUT DISTRUGE ÎNAINTE DE-A ÎNTRA ÎN ATMOSFERĂ. AU ÎNȚELES CĂ LA BORD ESTE UN OM!
MĂREȘTE ALTITUDINEA PÎNĂ HOTĂRÎM CE TREBUIE SĂ FACEM.
DISTRUGE-TE, SELINO! DISTRUGE-TE!
AI DREPTATE LIANA, NU POT... DOUĂ MILIOANE ȘI CEVA DE SUFLETE...
LIANA VĂZU CHIPUL IUBITULUI RISIPINDU-SE ÎN GLOBURILE DE LUMINĂ ALE EXPLOZIEI, PESTE CARE BEZNAUL ASTERN ÎNTUNERICUL - FAȚA VIZIBILĂ A NEANTULUI...
- SFÎRȘIT -
SF ALMANAH ANTICIPAȚIA
301

Dumitru Luca – pseudonim literar – **Marcel Luca** s-a născut la Ianova în județul Timiş la 1 iulie 1946 şi a încetat din viață la 27 aprilie 2013 la Timişoara.

A fost fondator al cenaclului H.G. Wells de la Casa de Cultură a Studenților din Timişoara (9 nov. 1969), contribuind rapid la impunerea acestuia în circuitul național al anticipației prin creațiile proprii, scrise cu mult meşteşug literar şi pline de idei îndrăznețe, dar şi ca un foarte bun organizator, timp de aproape zece ani (1970 – 1979) fiind secretarul cenaclului.

A fost remarcat şi publicat încă din 1970 de către Adrian Rogoz, legendarul redactor şef al Colecției de Povestiri Ştiințifico-Fantastice.

S-a străduit, cu multă abnegație şi pricepere la realizarea primei culegeri de povestiri a cenaclului, care a fost gata pentru tipar în noiembrie 1971, dar a apărut

abia în mai 1972, purtând numele POVESTIRI ŞTIINȚIFICO-FANTASTICE.

A coordonat, împreună cu Cornel Secu, apariția primului număr tipărit al revistei **PARADOX** (în nov. 1972).

A fost membru fondator al clubului HELION (18 martie 1980), înființat la Casa Tineretului din Timişoara.

A fost redactor al primului număr al revistei tipărite HELION (25 martie 1981).

A publicat numeroase povestiri şi schițe în Colecția de Povestiri Ştiințifico – Fantastice în fanzinele SOLARIS, OMICRON, HELION, PARADOX, în revistele VATRA, ORIZONT, FORUM STUDENȚESC, în almanahul ANTICIPAȚIA.

Între anii 1972 – 1989 a obținut numeroase premii la Concursurile Naționale de proză organizate în cadrul Consfătuirilor Naționale ale Cenaclurilor şi Scriitorilor de Anticipație (ROMCON).

A fost publicat în mai multe antologii de proză s.f. realizate de Ion Hobana, Alexandru Mironov, Ion Ilie Iosif, Lucian Hanu, Cornel Robu, Constandina Paligora sau de editurile Junimea, Facla, Politica.

Volumele lui de proză scurtă, ca şi volumele de poezie în grai bănățean sunt probante pentru forța narativă deosebită, dar şi pentru expresivitatea poetică si umorul şăgalnic al lui Marcel Luca.

Începând cu anul 1985, când în luna ianuarie, a avut loc primul REVELION S.F. (din lume!) Marcel Luca a fost unul din stâlpii acestei manifestări la toate edițiile ei (întreruptă o singură dată, în 1990, datorită evenimentelor din decembrie 1989), contribuind esențial la realizarea unei atmosfere pline de eleganță şi umor

atât prin PLUGUŞORUL HELIONIST cât şi prin FUNDAȚIA FICTIVĂ ŞI AERIANĂ „MARCEL LUCA ŞI CIRACII SĂI”, cea care a lansat concursul „MISS CATREN”.

Volumul lui de proză s.f. ***TACTICĂ ŞI STRATEGIE*** (Ed.Marineasa,1998), ca şi volumele de eseuri sau stihuri în grai bănățean, configurează portretul unui scriitor cu mare grijă pentru limba română, cu un stil propriu, plin de originalitate, cu o epică viguroasă şi convingătoare.

După anul 2000 a scris mai puțin s.f., dar, odată cu reluarea activității clubului Helion (nov. 2005), Marcel Luca a devenit mai harnic, citind la Helion şi publicând în revista tipărită sau în cea online cvasimajoritatea lucrărilor de proză s.f. realizate în acest interval de timp.

Marcel Luca a fost una din cele mai luminoase figuri ale s.f.-ului timişorean şi românesc...

Marcel Luca a fost unul din cei mai talentați si inspirați autori de proză s.f. ai generației lui, ocupând un loc de frunte în galeria celor mai buni scriitori români ai genului.

Revista Helion